

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

LİSANSLI SPORCULAR İLE LİSANSLI SPORCU OLMAYAN
VE SEDANTER BİREYLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammed Nuri CEYLAN

Lefkoşa Haziran, 2018

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

LİSANSLI SPORCULAR İLE LİSANSLI SPORCU OLMAYAN
VE SEDANTER BİREYLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammed Nuri CEYLAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Emete YAĞCI

Yrd. Doç. Dr. Togay ULUÖZ

Lefkoşa Haziran, 2018

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Yakın Doğu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne, Muhammed Nuri "Lisanslı Sporcular İle Lisanslı Sporcu Olmayan Ve Sedanter Bireylerin İletişim Becerilerinin Karşılaştırılması" başlıklı tez Haziran 2018 tarihinde jürimiz tarafından Spor Bilimleri Fakültesi'nde Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Nazım Burgul

.....

Üye : Yrd.Doç. Dr. Togay ULUÖZ

.....

Üye (Danışman) : Yrd. Doç. Dr. Emete YAĞCI

.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../ 2018

Prof. Dr. Mehtap TİRYAKİOĞLU

Spor Bilimleri Fakültesi

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tezin içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf yaptığımı ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Muhammed Nuri CEYLAN

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans eğitimim boyunca beni her zaman destekleyen, teşvik eden, cesaretlendiren, yön veren, sabırla dinleyen, zamanını hiçbir zaman esirgemeyen tez danışman hocam sayın Yrd. Doç. Dr. Emete YAĞCI'ya ve Yrd. Doç. Dr. Togay ULUÖZ'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamda öneri ve eleştirileriyle bana katkı sağlayan eğitim hayatım boyunca bana her konuda destek olan, araştırmamın her aşamasında bana destek olan aileme, arkadaşlarıma ve diğer tüm hocalarıma sonsuz sevgi, saygı ve minnetlerimi sunarak teşekkür ediyorum.

Kıymetli oğlum Muhammed Deniz'e armağanımdır.

Muhammed Nuri CEYLAN

ÖZET

LİSANSLI SPORCULAR İLE LİSANSLI SPORCU OLMAYAN VE SEDANTER BİREYLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN

KARŞILAŞTIRILMASI

CEYLAN, Muhammed Nuri

Spor Bilimleri Fakültesi

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Emete YAĞCI

Haziran 2018, 96 sayfa

Bu araştırma, lisanslı sporcular ile lisanslı sporcu olmayan ve Sedanter bireylerin iletişim becerileri düzeyinin farklılık gösterip göstermediği saptanacaktır. Araştırma evrenini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa ilçesinde faaliyet gösteren Yakın Doğu Üniversitesi A takımı basketbol, hentbol ve voleybol branşlarında lisanslı olan sporcu (60) ve Spor Bilimleri Fakültesi öğrenim göre lisanslı sporcu olmayan öğrenciler (60) ve Sedanter bireyler (40) olmak üzere toplam 160 katılımcıdan oluşmaktadır.

Verilerin analizinde frekans dağılımı, iki grubun karşılaştırmaları için t testi ve iki den fazla değişken arasındaki ilişkiyi belirlemek için Anova varyans analizi, ki kare, standart sapma, veri setinin normal dağılıma uyumu Shapiro-Wilk testi, QQ plot grafiği ve dağılıma ilişkin çarpıklık-basıklık katsayıları incelenmiştir. Varyansların homojenliği için Levene teknikleri uygulanmıştır. Grupların görüşleri arasındaki fark $P < 0,05$ anlam düzeyi dikkate alınarak yorumlanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre; Öğrencilerin cinsiyet, yaş, spor yapma durumu, spor barnşı açısından incelendiğinde iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları arasında $P < 0,05$ düzeyinde anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Lisanslı Sporcuların iletişim becerileri düzeyinin, sadanter ve lisanslı sporcu olmayan öğrencilerden yüksek olduğu gözlenmiştir ($P < 0,05$).

Sonuç olarak, lisanslı sporcuların iletişim becerileri üzerinde sporun olumlu bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Lisanslı olmayan bireylerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve bunun sonucu olarak bilgi transferinin gerçekleşmesi için, ders içi ve ders dışı sportif etkinliklere katılımların desteklenmesi önerilmektedir. Böylece öğrencilerin iletişim, sosyalleşme, yardımlaşma ve dayanışma düzeylerinin artırılabilceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: İletişim, İletişim Becerileri, Spor

ABSTRACT**COMPARING THE COMMUNICATION SKILLS OF SPORTSMEN WITH AND WITHOUT LICENSES AS WELL AS SEDENTARY INDIVIDUALS****CEYLAN, Muhammed Nuri****Faculty of Sports Sciences****Thesis Supervisor: Asst. Prof. Emete YAĞCI****June 2018, 96 pages**

This research is conducted to find out whether the level of communication skills varies among sportsmen holding licenses and students without one as well as sedentary individuals. The research population consists of 160 participants who are 60 licensed players from varsity basketball, handball and volleyball teams of Near East University operating in Nicosia district of Turkish Republic of Northern Cyprus, 60 students without licences studying at the School of Physical Education and Sports, and 40 sedentary individuals.

In the analysis of data, frequency distribution, t-test for comparison, one-way analysis of variance (ANOVA) to determine the relation among more than two variables, chi-square test, standard deviation, The Shapiro–Wilk test for normality, a Q–Q (quantile-quantile) plot for probability and coefficients of skewness and kurtosis for distribution are adopted. Levene Test for Equality of Variances is also applied. P-Value less than 0.05 is used as the cut-off in interpreting the difference between the perceptions of the groups.

According to the findings, a significant difference exists at $P < 0.05$ level between the median scores received under the communication skills scale examining the students' gender, age, exercising habits and sports branches. It has been observed that licensed players have higher level of communication skills than students without licenses ($P < 0.05$).

As a result, it has been concluded that sports has a positive impact on the communication skills of licensed players. In order to improve the communication skills of individuals who do not have licenses and to realise information transfer therefore, it is suggested that these people should be encouraged to participate in in-class and extracurricular sports activities. Hence, it has been thought that students' level of communications, socialising, cooperation and solidarity with each other may be increased.

Keywords: Communications, Communication Skills, Sports

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar ÇİZELGESİ.....	xii
ŞEKİLLER ÇİZELGESİ.....	xiii
TERİMLER SÖZCÜĞÜ.....	xiv
KISALTMALAR.....	xv

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Alt Problemleri.....	7
1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi	7
1.4. Varsayımlar	8
1.5. Sınırlılıklar	9
1.6. Tanımlar	9
1.7. Kısaltmalar	10

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
2.1.İletişim	11
2.1.1. İletişim Becerileri ve İşlevleri	15
2.1.2. İletişim Çeşitleri	20
2.1.3. İletişim Süreci ve Öğeleri	20
2.1.4. İletişimi Engelleyen Süreçler	23
2.2. Spor	24
2.2.1. Sporun Faydaları	25
2.2.1.1.Bireysel Açıdan Spor	25
2.2.1.2. Sosyolojik Açıdan Spor	25

2.2. Sporun Önemi	25
2.3.1. Kişisel Açıdan Sporun Önemi	26
2.3.2. Çocuk ve Gençler için Spor Eğitiminin Önemi	27
2.4. Sporun Temel Amaçları	27
2.4.1. Spor Eğitiminin Temel Amaçları	27
2.5. Spor Faaliyetlerinin İnsan Gelişimindeki Rolü	29
2.5.1 Fiziksel Gelişimindeki Rolü	30
2.5.2. Psiko-Motor Gelişimindeki Rolü	30
2.5.3. Fiziksel Psiko-Motor Gelişimindeki Rolü	30
2.5.4. Zihinsel Gelişimindeki Rolü	31
2.5.5. Duygusal ve Sosyal Gelişimindeki Rolü.....	32
2.6. Sporda Bulunması Gereken İletişim Becerileri	33
2.6.1. Etkileyici Konuşma ve İkna Becerisi	33
2.6.2. Empati Kurma Becerisi	34
2.6.3. Dinleme Becerisi	36
2.6.4. Geribildirimde Bulunma Becerisi	39
2.6.5.Bilgilendirici (Eğitici-Öğretici) İletişim Becerisi.....	41
2.6.6.Pozitif Yaklaşımla İletişim Kurma Becerisi.....	42
2.6.7. İletişimde Zamanlama Becerisi	43
2.6.8. Beden Dilini Etkili Kullanma Becerisi.....	43
2.7. Sporun İletişim Becerisi Boyutu	45
2.7.1. Sporun Sosyal Uyum Boyutu	46
2.8. Sporda İletişim Grupları.....	52
2.9. Sporda İletişim Kavramının Sporcu Performansı Üzerindeki Önemi.....	53
2.9.1. Çember Modeli.....	56
2.9.2. Şebeke Modeli	56
2.9.3. Zincir Modeli.....	57
2.9.4. “Y” Modeli	58
2.9.5. Tekerlek Modeli	58

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	61
3.1. Araştırmanın Deseni.....	61
3.2. Çalışma Grubu	61
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	62
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	62
3.3.2. İletişim Becerileri Envanteri (İBE)	62
3.4. Veri Toplama Süreci	63
3.5. Veri Toplama Analizi.....	64
3.6. Araştırmada Etik	64

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	66
---------------	----

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER	77
5.1. Sonuçlar	77
5.2. Öneriler	81
KAYNAKÇA	83
EKLER.....	94

TABLolar ÇİZELGESİ

Tablo 1: Sedanter, lisanslı sporcu ve lisanslı sporcu olmayan katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı	66
Tablo 2: Lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanlara ait tanımlayıcı istatistikler	67
Tablo 3: Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması.....	68
Tablo 4: Lisanslı sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması.....	69
Tablo 5: Lisanslı sporcuların branşlarına göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması.....	70
Tablo 6: Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması.....	71
Tablo 7: Yaş gruplarına göre sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması	73
Tablo 8: Cinsiyetlerine göre Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması	75

ŞEKİLLER ÇİZELGESİ

Şekil 1: İletişim Süreci Ve Öğeleri	21
Şekil 2: İletişimde Çember Modeli	56
Şekil 3: İletişimde Şebeke Modeli	57
Şekil 4: İletişimde Zincir Modeli	57
Şekil 5: İletişimde “Y” Modeli	58
Şekil 6: İletişimde “T” Modeli.....	59

TERİMLER SÖZCÜĞÜ

Spor: Spor, insan vücuduna faydalarının hemen beklenilmediği, kendi içinde kurallarının olduğu bireysel ya da grup halinde, oyun olarak kendisini ortaya koyan fiziki yarışmaların bütünüdür (Çoknaz, 1998).

Lisanslı Sporcu: Sporcu, sporla uğraşan, aktif olarak içinde yer alan, yarışan, maç yapan kişidir (Türk Dil Kurumu).

İletişim: iletişim, kaynak (mesajı veren) ve hedef (mesajı alan) arasında davranış değişikliği oluşturmak amacıyla bilgi, fikir, tutum, duygu ve becerilerin anlamlarının paylaşılması için gerekli etkileşim sürecidir (Oğuzkan 2003).

İletişim Becerileri: “İletişim becerileri, pek çok beceri için temel oluşturmakta ve sözel olan ve sözel olmayan mesajlara duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme biçiminde özetlenebilmektedir” (Korkut 2011). İletişim becerisi sosyal iletişim, kişilerarası iletişim ve sosyal etkileşim demektir (Canary ve Brian 1987).

KISALTMALAR

Akt : Aktaran

SBF : Spor Bilimleri Fakóltesi

Bkz : Bakınız

İBE : İletişim Becerileri Envarteri

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

YDÜ : Yakın Doğu Üniversitesi

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amaç ve önemi, sayıtları ve sınırlılıkları belirtilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında geçen bazı kavramların tanımlarında bu bölümde yer verilmiştir.

1.1.Problem Durumu

Spor; tarihsel geçmişine bakıldığında, daha çok insanların oyun oynama, oyalanma, keyifli vakit geçirme ve rutin işlerden uzaklaşma amacıyla yaptıkları, binlerce yıl önce sportif yeteneklerin yarıştırdığı bir çeşit oyun olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarihsel düzlemde bilinen ilk spor türlerinin devlet haline gelmiş topluluklarda görüldüğü bilgisini dikkate aldığımızda sporun toplumsal yapının sadece günümüzdeki değil, insanlık tarihinin başlangıcından itibaren süregelen bir kurum olduğu anlaşılmaktadır. Spor, toplumların yaşamına birçok farklı kanallardan girmiş, direk ya da dolaylı biçimde bireyleri spora bağımlı hale getirmiş ve bu anlamda toplumun ilgisini sürekli biçimde canlı tutmayı başarmış bir sosyal olgudur (Kılıcıgil, 1998).

Günümüzde ise sporun kurumsallaşmış, toplumsal yapı ve kontrol çevresinin temel kurumlarından birine dönüşmüş olduğu söylenebilir. Temel toplumsal kurumlardan birisi olarak spor, toplumun sosyo-ekonomik ve sosyo-psikolojik özelliklerine göre biçimlenmektedir. Ayrıca kendisi de bir davranış, değerler ve kurallar dizgesi yaratarak toplumun biçimlenmesine, bireylerin sosyal kişilik kazanmalarına etkide bulunmaktadır. Spor, bireylerin sosyal kişilik kazanmalarına etkide bulunmasının yanı sıra beden ve ruh sağlığının gelişimine, bilgi ve beceri kazandırarak var olan yeteneğini ortaya çıkarmasına, belirli kurallar çerçevesinde rekabet edebilmesine, olumlu insan ilişkileri kurarak çevreye uyum sağlamasına olanak sağlayacağı söylenebilir.

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle bireyin olumlu insan ilişkileri kurabilmesi için diğer insanlardan olumlu tepkiler getirecek ve onlardan gelen olumsuz tepkilerin önüne geçebilecek becerilere sahip olması gerektiği

düşünülmektedir. Bu nedenle başkalarıyla etkileşimi mümkün kılacak, sosyal açıdan kabul edilebilir ve öğrenilmiş davranışlar olarak tanımlanabilen etkili iletişim ile birlikte sosyal becerişer önem kazanmaktadır. İnsan yaşamı boyunca kendisini sosyal bir yaşamın içerisinde bulur ve bu sosyal yaşam içinde girdiği bu sosyal-kültürel ortama uyum sağlamaya çalışır. Bu nedenle bireyde, sosyal ve iletişim becerilerinin kazanılmasında yaşamın en önemli dönemini oluşturmaktadır.

Bireylerin sosyalleşme sürecinde; yaşamı sürdürebilme, kişiler arası ilişkileri yürütebilme ve sosyal olaylarla ilgili problemleri çözebilme gibi sosyal becerileri kazanması gerekir. Özellikle yirmi birinci yüzyılda bilim alanında meydana gelen hızlı değişim toplumsal yaşamı, toplumsal yaşamdaki değişim de bireylerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve yetenekleri etkilemektedir. Bu hızlı değişim içerisinde toplumsal yaşamın bir gereği olarak hem akademik başarıda hem de kişiler arası ilişkilerde bilgi ve deneyimin yanında etkili iletişim becerileriyle, sosyal becerilere sahip olmak da önem kazanmıştır. Uyum sağlamak insanın yaşamsal amaçlarından biridir (Öksüz 2005). Watts (1979)'a göre bireyin diğer insanlarla iyi ilişkiler kurup onlara uyum sağlayabilmesi ve kendini özgün olarak ortaya koyabilmesi onun sosyal uyumunu gösterir. Sosyal uyumun bireyin aidiyet ihtiyacını gidermeye yardımcı olduğu, bireyi yalnızlık duygusundan kurtararak toplumun bir parçası haline getirdiği söylenebilir.

İletişim, ilk insanın var olmasından bugüne kadar önemini artırarak süre gelen ve insanla ilişkili bir durumdur. Bu nedenle toplumsal bir çevrede varlığını sürdüren insanın, başarılı bir sosyal beceriye sahip olması için, kişiler arası iletişimi nasıl kurması gerektiğini iyi bilmesi önemlidir (Coşkun, 1994). Etkili iletişimi sağlayan beceriler etkili dinleme ve etkili tepki verme olarak özetlenebilmektedir (Egan, 1994). Gordon (2004)'a göre etkili iletişim becerileri, edilgin sessizlik, kabul tepkileri, kapı arayıcılar, konuşmaya çağrı olarak belirtilmektedir. Hargie (2011) göre ise, kişinin haklarını, gereksinimlerini, memnuniyetini ya da yükümlülüklerini giderirken; diğer kişilerin benzer haklarına gereksinimlerine ve memnuniyetine zarar vermemesi temelinde başkalarıyla özgür ve açık iletişim kurabilmesidir. İyi bir iletişim yeteneği olan birey, iletişim kurduğu kişinin sözel ve sözel olmayan davranışlarını ve iç dünyası hakkındaki ipuçlarını anında görür ve değerlendirmeye çalışır (Cüceloğlu, 2013).

İletişim çağdaş yaşamın ihtiyaçlarını karşılamada tartışılmaz en temel gereçtir. Okulda, işte, sokakta, gazete okurken ya da televizyon seyredirken çevre ile sürekli iletişim halinde bulunulur. Günlük hayatta kurulan iletişimin yalnızca % 9'u yazarak,% 16'sı okuyarak, % 30'u konuşarak ve % 45'i de dinleyerek gerçekleştirilir (Worth 2004). İletişim becerileri tüm bilim alanlarını, meslekleri, kurum ve kuruluşların başarısını ilgilendiren önemli bir konudur ve bu yüzden de iletişim birçok farklı şekilde tanımlanmaktadır. Tanımlarındaki farklılıkların temelinde yatan sebep yazarların ait oldukları toplumun ihtiyaçları yada bilim alanının konularının çeşitliliğidir.

İnsanlar, doğumdan itibaren kendini bedensel hareketleri yoluyla tanımaya başlar. İnsanın benlik bilincinin temelinde oluşturan başarı ve motivasyonun en somut olarak görebileceği ortamlar oyun ve sportif aktive ortamlarıdır. Birçok yetenek ve ilgilere hitap edebilen sportif aktiviteler bu özelliği ile kişiye “ben yapabiliyorum, yapabilirim” duygusunu yaşatmaktadır. Bu bağlamda sportif aktiviteler kişiye psikolojik ve fizyolojik doyumlar sağlayabilmekte, çeşitli ortamları yaşama ve deneyimler kazanma imkanı verebilmektedir. Böylece bireyin olumlu benlik bilincine sahip olmasında etkili olmakta, dolayısıyla sağlıklı iletişim kurabilecek bireylerin yetişmesine olanak sağlamaktadır (Çamlıyer ve Çamlıyer, 2001). Benlik, kendi kişiliğimize ilişkin kanılarımız ve kendimizi görüş tarzımızdan oluşur. Bireyin kendini tanıması kişiler arası iletişim ve etkileşimi etkilemektedir (Aşçı,1999). Bu nedenle bireyin olumlu ve yeterli benlik bilinci geliştirmesini sağlamanın, kişiler arası sağlıklı iletişimde çok gerekli olduğu ifade edilebilir (Cüceloğlu, 2013). Bu haliyle etkili iletişim becerileri, her türlü insan ilişkilerinde ve her türlü meslek alanında ilişkileri kolaylaştırıcı rol oynayabilmektedir. Özellikle, insanlarla daha fazla bir arada olunması gereken meslek alanlarında çalışanların iletişim becerilerine daha fazla hâkim olmaları gerekmektedir (Korkut, 2005).

Araştırmacılar oyun sahalarının, spor salonlarının kısacası sporun ve hareketin kişiye kendi dünyasını bulma fırsatı tanıdığını, sporla kişinin duygularını anlama fırsatı bulduğunu vurgulamışlardır (Aşçı, 1999). Sporcular günlük rutinleri ve sosyal statüleri sebebi ile özel bir popölasyondur. Yoğun antrenman programları ve uzun kamp dönemleri gibi programlar sosyo-kültürel yaşamlarını, aile ve takım dışındaki arkadaş ilişkilerini, okul ya da iş yaşamlarını olumsuz yönde

etkileyebilmektedir. Sporcular ayrıca hiç tanımadıkları binlerce insan önünde yarışmak zorunda olan ve bu hiç tanımadıkları insanlar tarafından ödüllendirilen ya da acımasızca eleştirilen, medya karşısında sürekli açıklama ya da hesap verme durumunda bırakılan bireylerdir. İletişim becerilerinin yüksek olması sporculara kendilerini daha iyi ifade etme olanağı sağladığı gibi, psikolojik beceri gelişiminin önemli bir parçası olarak da en az motor beceriler kadar performansı etkiler (Şahin, 2012). Birçok yetenek ve ilgilere hitap eden çok çeşitli bireysel ve takım halinde yapılabilen sportif aktiviteler bulunmaktadır. Farklı yetenek ve ilgilere sahip olan bireylerin iyi bir beden eğitimi spor programıyla ve iyi spor organizasyonuyla bu yetenek ve özelliklerinin geliştirilmesi sağlanabilmektedir (Çamlıyer ve Çamlıyer, 2001). Bunun yanı sıra ilişkilerde yetersiz ya da negatif olarak iletişim kuran bireylerde davranış bozukluğu olabildiği belirtilmektedir (Kim ve Yang, 2008). Bu bağlamda etkili iletişim kuramamanın getirdiği olumsuzluklar sonucu iletişim becerilerini geliştirebilecek unsurlar üzerine durulması önem kazanmaktadır (Tepeköylü ve diğ., 2009).

Etkili iletişim becerisi her türlü insan ilişkisinde ve her türlü meslek alanında ilişkileri kolaylaştırıcı olmaktadır (Korkut 1996). Sağlık, eğitim, yönetim gibi sürekli farklı insanlarla iletişim halinde bulunulan meslek guruplarında olduğu gibi, sanat ve spor alanında popüler olan bireylerin iletişim becerilerinin yüksek ve etkili olarak kullanılır olması beklenmektedir. Sporcular günlük rutinleri ve sosyal statüleri sebebi ile özel bir popülasyondur. Yoğun antrenman programları ve uzun kamp dönemleri gibi programlar sosyo-kültürel yaşamlarını, aile ve takım dışındaki arkadaş ilişkilerini, okul ya da iş yaşamlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Sporcular ayrıca hiç tanımadıkları binlerce insan önünde yarışmak zorunda olan ve bu hiç tanımadıkları insanlar tarafından ödüllendirilen ya da acımasızca eleştirilen, medya karşısında sürekli açıklama ya da hesap verme durumunda bırakılan bireylerdir.

Fiziksel faaliyetler kapsamı içinde yer alan kurallar, taktikler, spor programlarındaki çeşitli aktiviteler ve bunlara ait metotların öğrenilmesi, ayrıca sağlıklı yaşama, fiziksel uygunluk ve bunların yaşantıdaki önemi gibi hususların öğrenilmesi ile de zihinsel gelişime katkı sağlanır. Zihinsel gelişim, bilgi kavrama ve saklama ile ilgilidir. Bunlar aracılığıyla çocukların yorum yapabilme değerlendirme, karar verme ve düşünme yetenekleri gelişir. Sporun sosyal gelişim ile ilgili amaçları

hem birey hem de toplum açısından önem taşır. Spor faaliyetleri aracılığıyla bireylerin sosyal bir çevre kazanmaları ve kendilerini gerçekleştirebilmeleri mümkün olmaktadır (İmamoğlu, 1992).

İletişim becerilerinin yüksek olması sporculara kendilerini daha iyi ifade etme olanağı sağladığı gibi, psikolojik beceri gelişiminin önemli bir parçası olarak da en az motor beceriler kadar performansı etkiler. Bütün bu etmenler göz önünde bulundurulduğunda sporcuların etkili ve yüksek iletişim becerilerine sahip olmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Spor, doğası gereği hareket etmeyi ve bu yolla iletişim kurmayı sağlar. Sporun içinde yer alan oyunlar psikolojik ve sosyal davranış değişikliklerine olanak sağladığı için insan ilişkilerini iyileştirici ve kolaylaştırıcı becerilerin kazanılmasında etkilidir (Çamlıyer ve Çamlıyer 2001). Dolayısı ile sporcular takım arkadaşları, antrenörleri, seyirci, medya ve taraftarla sürekli iletişim halindedirler. Bu yüzden hem performanslarını artırmak hem de statülerini korumak için etkili ve yüksek iletişim becerilerine sahip olmaları gerekmektedir.

Hızla gelişen spor dünyasında her spor kulübü, yeteneklerini beceri ile bütünleştiren ve geliştiren hızlı düşünüp çabuk hareket edebilen yaratıcı özelliklere sahip mücadeleci bireylere gereksinim duymaktadır. Spor kulüp yönetimlerinin de bu özellikleri taşıyan sporcu ve antrenörlere sahip olma isteği vardır. Takım başarısının değerlendirilmesi, antrenör-sporcu ve sporcular arasındaki iyi iletişim ve antrenörden sporcuya doğru oluşan ödüllendirme davranışı akışıyla belirlenir. Antrenör ve sporcu ve takım içerisindeki sporcu bireyler arasında sağlanabilecek iyi bir iletişim aynı zamanda gerçekçi bir özeleştirme kavramının da oluşmasını sağlayabilecektir. Sporcularda performans, kulüp içi ilişkileri, doğru yönlendirilmeleri, yüksek motivasyon ve gerekli heyecan uyandırma gibi pek çok faktör etkindir. Bu faktörlere ek olarak sporcunun antrenörü ve takım arkadaşları ile iletişim becerisinde önemli rol oynamaktadır. Eğitimin her alanında olduğu gibi spor eğitimi de etkili iletişimden bağımsız düşünülemez. Antrenörlerin sporcularıyla, sporcularında takım arkadaşlarıyla etkili iletişimi sonucu kulübün huzuru ve güveni sporcuların ruhsal ve duygusal sağlığı gelişir (Remzaninezhad ve Keshtan, 2009; Keshtan ve Ark., 2010; Carron ve ark., 2002).

İletişim bütün ilişkiler için binanın temeli gibidir. İyi iletişim kurmak sporcular arasında olumlu eleştirme ve sürekli etkileşim sağlar. Sporcuya performansı

hakkında bilgi vermek, kulüp içinde etkileşim, motivasyon ve arabuluculuk gibi çeşitli sonuçların oluşması iletişim becerileri ile sağlanır. Bir sporcu kendi branşına özgü teknikleri ne kadar önce öğrenirse, takım içindeki statüsü o kadar yükselecektir. Ancak; sporda yönetici, antrenör ve sporcu iletişiminin önemi ve sağlıklı kurulabilen iletişimin takım performansı ve başarısı üzerindeki etkisinin belirlenmesi konularında kaynak eserin bulunmaması, ülkemizdeki bu konuyla ilgili eksikliğin en belirgin göstergesidir (Erkan 2002).

Spor gençlerin iletişim beceri düzeylerinin gelişmesine yardımcı olduğu gibi, takım açısından ne kadar önemli olduğunu göstermekte ve hiç kuşkusuz sosyalleşmelerine de çok büyük katkılar sağlamaktadır. Günümüzde insanların fiziksel, duygusal ve toplumsal bakımdan gelişimi grup çalışmasının kolaylaştırılması, karşılıklı dayanışmanın sağlanması ve toplum üyeliğinin kazanılmasının en kolay yollarından biri spor olgusu olduğu yapılan araştırmalarda görülmektedir. Literatürde bu konuyla ilgili diğer çalışmalar incelendiğinde iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla hazırlanan iletişim becerileri eğitim programlarının etkililiğini ölçmek amacıyla birçok araştırma yapılmıştır (Demirci, 2002; Korkut, 2005). Bu çalışmalarda genel olarak iletişim becerileri eğitim programlarının iletişim becerilerini geliştirdiği görülmüştür. Ayrıca Spor Bilimleri Fakültesi öğrencileri, antrenörler, sporcular, öğretmenler, genel olarak yetişkinler, orta öğretim öğrencileri gibi toplulukların iletişim becerisi düzeyini değerlendirmek ve demografik faktörlerin iletişim becerisi düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla da bilimsel çalışmalar yapılmıştır (Bulut, 2004; McDowell, 1993; Tepeköylü ve diğ., 2009; Yılmaz ve diğ., 2009).

Yapılan bu araştırmanın amacı farklı spor branşları içerisinde aktif lisanslı sporcular ile lisanslı sporcu olmayan bireylerin bazı değişkenlere göre iletişim becerilerini karşılaştırmak ve ortaya koymaktır. Bu bağlamda, lisanslı sporcuların iletişim becerileri ile Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan lisanslı sporcu olmayan öğrencilerin iletişim becerilerinin karşılaştırılması ve iletişim becerilerinin bu bireyler üzerindeki etkisine bakılacaktır. Bu sayede hem literatüre katkı sağlamak hem de antrenörlere, sporculara ve spor eğitimcilerine yaklaşım ve davranış biçimleri hakkında yol gösterici olmak hedeflenmiştir.

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

Çalışmanın problemini “Lisanslı sporcular ile lisanslı sporcu olmayan bireylerin iletişim beceri düzeyleri arasında bir fark var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu genel problem doğrultusunda aşağıdaki belirtilen alt problemlere yanıt aranacaktır.

- 1.2.1. Çalışmaya katılan lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeyleri ile ilgili tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 1.2.2. Çalışmaya katılan lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeyleri *yaşa* göre farklılık göstermekte midir?
- 1.2.3. Çalışmaya katılan lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeyleri *cinsiyete* göre farklılık göstermekte midir?
- 1.2.4. Çalışmaya katılan lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeyleri *spor branşlarına* göre farklılık göstermekte midir?
- 1.2.5. Çalışmaya katılan sadenter, lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeyleri ile, lisanslı sporcu olmayan bireylerin iletişim becerileri arasında anlamlılık var mıdır?
- 1.2.6. Çalışmaya katılan sadenter, lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeyleri ile, lisanslı sporcu olmayan bireylerin iletişim becerileri düzeyleri arasında *cinsiyete* göre anlamlılık var mıdır?
- 1.2.6. Çalışmaya katılan sadenter, lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeyleri ile, lisanslı sporcu olmayan bireylerin iletişim becerileri düzeyleri arasında *yaşa* göre anlamlılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Yakın Doğu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi’nde öğrenim gören lisanslı sporcu olmayan öğrenciler ile, A Takımı Basketbol, Hentbol ve Veloybol branşlarında lisanslı sporcuların iletişim beceri düzeylerinin karşılaştırılması ve iletişim becerilerinin bu bireyler üzerindeki etkisine bakılacaktır. Lisanslı spor yapan bireylerin iletişim becerileri düzeyinin, lisanslı sporcu olmayan öğrencilerden farklılık gösterip göstermediği saptanacaktır. Çünkü spor yapan bireylerin spor yapmayan bireylere göre iletişim kurma eğilimlerinin daha yüksek olduğu düşünülmekte ve iletişim becerileri düzeylerine etkilerinin farklı olabileceği

düşüncesi çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır. Bu bağlamda araştırma, sporcu ve sporcu olmayan bireylerin iletişim becerilerinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Bireylerin herhangi bir spor dalı ile uğraşmalarının iletişim beceri kazanımı veya gelişimini sağlaması açısından önemli ve kolaylaştırıcı olduğuna ilişkin birçok çalışma bulgusu mevcuttur. Spor yapan ve spor yapmayan bireylerin iletişim beceri düzeylerine etkilerinin ne ölçüde fark ettirdiğini belirlemek veya herhangi bir fark oluşturmuyorsa bunun nedenlerinin araştırılması yönüne dikkat çekmek bu çalışma açısından önem taşımaktadır.

Buna ek olarak spora katılımın, bireylerin etkili iletişim beceri düzeylerine önemli ölçüde katkı sağlayabileceği düşünüldüğünde, spor alanında nitelikli elemanlar yetiştiren kurumların başında gelen Spor Bilimleri Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerin, kendi iletişim becerilerini nasıl algıladıkları önem kazanmaktadır. Çünkü ileriki meslek hayatlarında sportif etkinlikler aracılığıyla, bireylere iletişim beceri kazandıracak olan öğretmenlerin öncelikle kendi iletişim beceri düzeylerinin belirlenmesi ve farklı değişkenler ile olan ilişkilerin değerlendirilmesi önemli görülmektedir. Sonuç olarak, bireylerin iletişim becerileri üzerinde sporun olumlu bir etkiye sahip olup olmadığı tespit edilip, bireylerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve bunun sonucu olarak bilgi transferinin gerçekleşmesi için, ders içi ve ders dışı sportif etkinliklere katılımların desteklenmesi önerilmektedir. Böylece öğrencilerin iletişim, sosyalleşme, yardımlaşma ve dayanışma düzeylerinin artırılabilceği düşünülmektedir.

1.4.Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıda belirtilen konular dikkate alınarak bazı varsayımlar oluşturulmuştur:

- a. Katılımcıların anket sorularını yanıtlarken başkalarının düşüncelerinden ve anketörlerden etkilenmedikleri, yansız ve bilinçli doldurdukları varsayılmaktadır.
- b. Araştırma modeli konuya ve amaca uygundur.

- c. Veri toplama aracında yer alan ölçekteki sorular nitelik ve nicelik açısından iletişim becerilerini belirlemek için yeterlidir.
- d. Araştırmada kullanılan istatistiksel analiz yöntemleri verilere ve araştırma amacına uygundur.
- e. Örnekle evreni temsil edebilecek niteliktedir.
- f. Anket sonuçları, tam ve doğru olarak analiz edilmiştir.
- g. Araştırmaya katılan lisanslı sporcular ve spor yapmayan bireyler araştırmada kullanılan veri toplama araçlarını içtenlikle yanıtlamışlardır.
- h. Veri toplama aracı araştırmanın amacını ortaya koymak için yeterlidir.
- ı. Lisanslı sporcu bireylerle ve lisanslı sporcu olamayan bireylerin iletişim becerileri düzeylerine etkilerinin farklı olabileceği düşünülmektedir. Bundan dolayı lisanslı sporcuların iletişim becerilerini, lisanslı sporcu olmayan bireylere göre daha etkili bir şekilde kullandıkları varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

- a. Araştırma, 2017-2018 eğitim-öğretim yılları ile sınırlıdır.
- b. Araştırma bulguları anketteki sorular ile sınırlıdır.
- c. Araştırma, KKTC’de yer alan Yakın Doğu Üniversitesi’nin üç farklı branşta lisanslı sporcu olan, Basketbol Erkek (10), Basketbol Bayan (10), Voleybol Erkek (10), Voleybol Bayan (9), Hentbol Erkek (10), Hentbol Bayan (11) toplam 60 bireyler ve Spor Bilimleri Fakültesi (SBF)’de öğrenim görmekte olan (60) öğrenci olmak üzere toplamda 120 birey ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Spor: Spor, insan vücuduna faydalarının hemen beklenilmediği, kendi içinde kurallarının olduğu bireysel ya da grup halinde, oyun olarak kendisini ortaya koyan fiziki yarışmaların bütünüdür (Çoknaz, 1998).

Lisanslı Sporcu: Sporcu, sporla uğraşan, aktif olarak içinde yer alan, yarışan, maç yapan kişidir (Türk Dil Kurumu).

İletişim: iletişim, kaynak (mesajı veren) ve hedef (mesajı alan) arasında davranış değişikliği oluşturmak amacıyla bilgi, fikir, tutum, duygu ve becerilerin anlamlarının paylaşılması için gerekli etkileşim sürecidir (Oğuzkan 2003).

İletişim Becerileri: “İletişim becerileri, pek çok beceri için temel oluşturmakta ve sözel olan ve sözel olmayan mesajlara duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme biçiminde özetlenebilmektedir” (Korkut 2011). İletişim becerisi sosyal iletişim, kişilerarası iletişim ve sosyal etkileşim demektir (Canary ve Brian 1987).

1.7. Kısaltmalar

Akt : Aktaran

SBF : Spor Bilimleri Fakültesi

Bkz : Bakınız

İBE : İletişim Becerileri Envarteri

KKTC : Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

SPSS : Statistical Package for the Social Sciences

YDÜ : Yakın Doğu Üniversitesi

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde iletişim ve iletişim becerileri ile ilgili Türkiye'de ve yurt dışında yapılmış benzeri çalışmalara değinilmiştir.

2.1. İletişim

İletişime yönelik birçok tanım yapılmıştır. Eğitim terimleri sözlüğünde iletişim; bir düşüncenin, bir duygunun yüz anlatımı, el, kol ve baş hareketleri, konuşma yoluyla ya da yazı, telefon, radyo, televizyon gibi bildirişim araç ve gereçlerinden yararlanarak, bir kimseden başka bir kimseye iletimi olarak tanımlanmaktadır (Oğuzkan 2003). Andersen iletişimi, anlama olarak görmüş, "bizim başkalarını, başkalarının da bizi anlamalarına yarayan bir süreç", olarak tanımlamıştır (Ergin 2005). Başka bir deyişle iletişim, kaynak (mesajı veren) ve hedef (mesajı alan) arasında davranış değişikliği oluşturmak amacıyla bilgi, fikir, tutum, duygu ve becerilerin anlamlarının paylaşılması için gerekli etkileşim sürecidir (Oğuzkan 2003).

Dökmen (2004)'e göre, iletişim "bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci" olarak tanımlanmıştır. İletişim insanın çevreye uyum sağlayabilmesi için gerekli olan en önemli öğelerden birisidir. İletişim yolu ile insanlar zihinlerindeki kavram ve fikirleri açığa vurma, onları paylaşma ve değerlendirme olanağı bulurlar. Başkalarını etkileme, onlardan etkilenme, yararlanma, yararlı olma ve bir başarı gösterme iletişim sayesinde gerçekleşmektedir" (Çalışkan 2003).

Sosyal varlık olarak insanlar iletişim kurma gereği duyarlar. Temel iletişim becerilerine sahip olan bireyler ise çevreleriyle sağlıklı iletişim kurarlar. Bir takımın hedeflere ulaşma çabasından ve karşılıklı ilişki kurma ihtiyacından iletişim doğar.

İnsanlar materyal ve düşünsel yaşamlarını her gün sürdürmek için birbirleriyle sosyal ilişkiye girerler. Bu ilişkiyi gerçekleştirmek ancak iletişimle mümkündür. İletişimde önemli olan ne söylediğiniz değil, nasıl söylediğinizdir. Kulüp içerisinde sporcularımızla yada özel hayatımızdaki kişilerle iletişim kurarken

tarzımız, kullandığımız kelimeler ve cümleler karşımızdaki kişi üzerinde farklı etkiler yaratır (Yetim ve ark, 2010).

Watzlawick ve arkadaşları yaptıkları araştırmalarda, iletişimin temelinde yatan ve insanların uydukları prensiplere yönelik ve iletişimi yönlendiren şu beş prensibi tespit etmişlerdir (Gökçe, 1993).

- Bir diğer kimsenin huzurundaki tüm davranışlar iletişimsel niteliğe sahiptirler, yani iletişimsizlik mümkün değildir.
- Her iletişimin bir içerik bir de ilişki boyutu olmak üzere iki boyutu vardır, öyle ki bunlardan ikincisi daima birincisini belirlemekte ve böylece meta-iletişim olmaktadır.
- İletişim sürecinde bulunan herkes bir iletişim yapısından hareket eder.
- Sosyal iletişimde, nesneleri tanımlama ve böylece iletişim olayının konusu yapmanın dijital ve analog olmak üzere iki değişik şekli bulunmaktadır.
- İletişim süreci hem simetrik hem de komplementer gelişmektedir.

Başarılı bir iletişim ancak bu beş prensibe uymakla oluşur, bu kurallara uymamak iletişimin başarısız olarak sonuçlanmasına neden olmaktadır. İletişim, kaynaktan alıcıya iletinin aktarılması sürecidir. McBride' a göre iletişim, yalnızca haber ve ileti alışverişi değil, görüşler, olgular ve verilerin iletimini ve paylaşımını içeren bireysel ve ortak etkinliklerdir (Voight, 1998).

İletişim, birbirlerine ortamlardaki nesneler, olaylar, olgular ile ilgili değişimleri haber veren, bunlara ilişkin bilgilerini birbirlerine aktaran, aynı olgular, nesneler, sorunlar karşısında benzer yaşam deneyimlerinden kaynaklanan, benzer duygular taşıyıp bunları birbirine ifade eden insanların oluşturduğu topluluk yada toplum yaşamı içinde gerçekleştirilen tutum, yargı düşünce, duygu bildirimleridir (Bıçakçı,1998).Başka bir tanımda ise; iletişim bir gönderici ve alıcı arasında bilgi geçişi, fikirlerin değişimi yada genel veya tek bir düşüncenin oluşturulması sürecidir (Gürüz, 1998).

İletişimin varlığından söz edebilmek için en az iki birimin mevcut olması gerekmektedir. Buna göre; kaynak, kod, kanal, mesaj, hedef, kitle ve geribildirimden oluşan iletişim sürecinin temel unsurlarından ikisinin yani, kaynak ve alıcı olarak ifade edilen hedef kitlenin bulunması zorunludur. İkinci olarak ise, iletişime taraf

olan birimler arasında bir ortaklık kurulması şartı bulunmaktadır (Işık, 2000).

İletişim kavramı, yakın zamanlara kadar, dilimizde Fransızca’ dan ve Fransızca söylenişi ile geçen iletişimasyon (communication) sözcüğü ile birlikte ve aynı anlamı karşılamak için “haberleşme” kavramı kullanılıyordu. Günümüzde kullanımı yaygınlaşan “iletişim” sözcüğü ise, haberleşmeyi de içeren daha geniş kapsamlı bir ileti alış-verişi anlayışını yansıtmaktadır (Oskay, 1982).

İnsanlar, başkalarını anlayabilmek, kendilerini anlatabilmek ve etkileyebilmek yani toplumsallaşabilmek için iletişim kurar. İletişim, kişilerarası ilişkinin her türünü, örgütleri ve giderek toplumları yaratan ve bir arada tutan adeta bir “harç” işlevi görür (Gürgen, 1997).

Demiray’ a göre iletişim; bilgi, düşünce, tutum ve duyguların bir birey yada grup tarafından diğer birey yada gruba semboller aracılığı ile aktarılmasıdır. İletişim, iletiler yolu ile oluşan toplumsal etkileşim olarak da tanımlanabilir. Böylelikle iletişim, iletinin aktarımı sürecindeki gönderen ve alıcı arasındaki ilişkilerde işlevsel olan gönderen, alıcı, kanal, ileti ve etki kavramlarını anlatır. Zaman zaman iletişimde bulunmak için bir amaç vardır. İletişim birinin diğerleri üzerinde bir eylemi, diğerleriyle etkileşimi ve diğerlerine bir tepkisi olabileceği gibi, bunların hepsi de olabilir (Demiray ve ark, 1994).

Ortak amacın gerçekleştirilebilmesi için önce ilgililer tarafından bilinmesi ve anlaşılabilmesi gerekir. Bu olay da sağlıklı bir iletişimle sağlanır. İletişim, bir örgütün temel öğelerinden üçüncüsüdür. Bireyler arası bir etkileşim sürecidir. Düşüncelerin, yorumların, buyrukların, haberlerin, açıklamaların ve sorunların, bireyden bireye, gruptan gruba aktarılma sürecidir. Anlamaların ortak kılınması sürecidir (Aydın, 1998).

İletişim, insanlar arası etkileşimin temel yapısını oluşturur. Günlük yaşantıların temeli insan ilişkilerine dayanır ve insanoğlu iletişim sayesinde ilişkilerini düzenler. İnsanı insan yapan belki de en önemli özellik, iletişim yeteneği ve bunun sonucunda ortaya çıkan kültürel birikimdir. Doğduğunda diğer canlılara oranla çok zayıf olan insanoğlunun doğaya ve diğer canlı türlerine olan üstünlüğünün kaynağının da bu kültürel birikim ve iletişim yeteneği olduğu söylenebilir.

İletişim sayesinde başkalarının duygularını, düşüncelerini, yaşantılarını keşfeder, paylaşır, etkiler ve etkilenir. İnsan, doğuştan iletişime ilişkin bir donanımla dünyaya gelse de iletişim örüntüleri, iletişim becerileri bir anda insanın karşısına çıkmaz. Birey çevre ile etkileşime girerek iletişim kurmayı öğrenir (Deniz 2003).

Bireyin sosyal kabulü olan davranışlar sergilemesi ve etkili iletişim kurabilmesi için birtakım beceriler edinmesi gereklidir. Sosyal beceriler olarak adlandırılan bu beceriler sayesinde insanlar bulundukları topluma uyum sağlar (Erinç 2008).

İletişimin sağlıklı olabilmesi için bireylerin benimseyip kullanmaları gereken bazı ilişki ilkeleri vardır (Şahin 1997).

1. Her bireyin kendine has özellikleri ile değerli olduğuna inanılması ve ona iletişim sürecinde koşulsuz olumlu ilgi gösterilmesidir.
2. Karşısındaki bireyin koşulsuz kabul edilmesidir.
3. Her bireyin kendi problemini kendisinin çözebilme gücüne inanılmasıdır.
4. Maske takmadan kendini olduğu gibi gösterebilmesidir (saydamlık).
5. Duygu, düşünce ve davranışlarının tutarlı olmasıdır (bağdaşım).
6. Kendisini karşısındaki kişinin yerine koyup onun sorunlarına onun gibi bakabilmesi ve onun hissettiklerini yaşayabilmesidir (empati).
7. Tüm bu sözü geçen ilkelerin herhangi bir iletişim durumunda bir arada olmasıdır.

Kişiler ve gruplar arasında söz, mimik, jest, yazı, görüntü, resim, ses ve benzeri yollarla bilgi, düşünce, duygu ve inanç alış verişini sağlayarak etkileşim süreci olarak ifade edilen iletişim; temelde mesajı oluşturup alıcıya gönderen kaynak konumundaki kişiyle başlar. Alıcının; mesajı, bilgiyi, duyguyu ve haberi alıp değerlendirmesi algılaması ve yorumlaması ile devam eder. Alıcıdan gelebilecek her türlü ses, gürültü ve görüntü, iletişim süreci içinde yer alır (Cüceloğlu 2013).

Her ne kadar her birey doğduğu andan itibaren iletişime başlasa da her zaman bu iletişimin etkili olduğu söylenemez. Karşılıklı mesaj alışverişinde ortaya çıkan hatalar; duygu, düşünce ya da bilgilerin doğru iletilmemesi anlamına gelmektedir. Başka bir deyişle, iletişim eylemi süreç içindeki öğelere gereken önem

verilmeden yapıldığında, insanların birbirlerini anlamalarında büyük aksaklıklara yol açmaktadır. Bu durum, bireylerin kendilerini amaçladıkları gibi ifade edememeleri ya da karşılarındaki kişiyi doğru anlamamaları ile sonuçlanmaktadır (Demirci 2002).

Sosyal beceriler, bireylerin toplum tarafından verilen görevleri yerine getirebilmeleri için, sergilenmesi gereken belirli davranışlardır. Fakat bazı gençler bu davranışları kazanmada problemlerle karşılaşmaktadır. Bu gençlerde yetersiz sosyal beceriler yüzünden, kendi yaşlıları ile aralarındaki etkileşim için yeterli fırsatlar oluşmamaktadır. Bu sebeple, hem sosyal beceri yetersizliği olan gençler hem de diğer arkadaşları arasında iletişim problemleri oluşmaktadır. Jones (1981)'e göre insanın sosyal çevresindeki memnuniyetini arttırmasının iletişimi iyi kurmasıyla gerçekleşebileceği söylenebilir. Bunun aksine bireyin çevresiyle kuracağı iletişimde başarısızlığa uğraması, kendini ifade edememesi ya da yanlış ifade etmesi gibi durumlarda da bireyin zamanla yalnızlık duygusuna itilebileceği ve mutsuz olmasına neden olabileceğini söylemektedir.

Ailenin eğitim düzeyi her dönemde çocuğun, fiziksel, zihinsel, cinsel, sosyal ve devinimsel gelişimini geniş ölçüde etkilemektedir. Bu arada, özellikle anne-babanın kişisel ilişkilerinin nitelik ve içerik açısından uygun bir düzeyde bulunması, aile içi iletişiminin en önemli değişkenidir. Sorunlu davranışların belirlenmesi ve düzeltilmesinde, benzer davranışlar gösteren anne ve babalar, bu şekilde bir yandan çocuklarına uygun bir davranış modeli oluştururlar, bir yandan da ailenin bütünlüğünü ve uyumunu koruyarak geliştirirler. Huzursuz ve gergin bir aile ortamının ya da parçalanmış bir ailenin ise, çocuğun gelişimini olumsuz etkileyeceği açıktır. Mutsuz ve çekişmeli aile ortamında, çocukların, genellikle içe dönük, edilgen ve bağımlı kişilik özellikleri gösterdikleri belirlenmiştir. Aynı zamanda özgüven ve özsaygı durumlarını yeterince kazanamayan bu çocukların, sosyal ilişkilerinde uyumsuz ve başarı güdülerinin düşük olduğu belirlenmiştir (Cunningham 1993).

2.1.1. İletişim Becerileri ve İşlevleri

İletişim becerisi sosyal iletişim, kişilerarası iletişim ve sosyal etkileşim demektir (Canary ve Brian 1987). İletişim becerisi, kişiden, karşı karşıya kaldığı olayla ilgili, olası bakış açılarını ve tanımlamaları araştırmayı, soruşturmayı ve bütünleştirmeyi içerir. Bu beceriyi kazanmış birisi, kendisine yöneltilen bir uyarı,

eleştiri veya şikâyet karşısında, tek açı yerine çok açıdan anlam verme yeteneğine sahip olabilecektir (Özer2006). İletişim becerileri öğretilen ve öğrenilebilen fakat bu konuyla ilgili egzersizler yapılmadığında unutulabilen becerilerdir (Aspegren 1999). İletişim becerilerinin sezgi yolu ile gerçekleştiğini düşünenlerinin yanında, iletişim becerilerinin çoğu öğelerin (sözel, sese dayalı, dokunsal, bedensel vb.) öğrenilebilir olduğunu savunanlar da bulunmaktadır (Egan 1994). İletişimin sağlanabilmesi için iletilen mesajların algılanması gerekmektedir. Bu sebeple, algılamının iletişim sürecinde en önemli unsur olduğu söylenebilir. İnsanlar arası tüm ilişkilerin oluşmasında rol oynayan ve iletişimin anlam ve yorumlamasını değiştiren, insanların algılama düzenleridir (Özgit 1991).

“İletişim becerileri, pek çok beceri için temel oluşturmakta ve sözel olan ve sözel olmayan mesajlara duyarlılık, etkili olarak dinleme ve etkili olarak tepki verme biçiminde özetlenebilmektedir” (Korkut 2011). “İletişim becerisi olarak tanımlanan süreç, her şeyden önce dinleme becerisi ile başlar. Bir konuşmayı başlatma, konuşmayı sürdürme, soru sorma, teşekkür etme, kendini tanıtmak, başkalarını tanıma ve takdir etme gibi davranışlarla sürer gider” (Bacanlı 2008). İyi bir iletişim yeteneği olan birey, iletişim kurduğu kişinin sözel ve sözel olmayan davranışlarını ve iç dünyası hakkındaki ipuçlarını anında görür ve değerlendirmeye çalışır (Cüceloğlu 2013).

İnsanların arasındaki ilişkilerin korunması ve geliştirilmesi, iletişim becerileriyle sağlanır (Özgüven 2005). Kişilerarası etkileşimin temelini oluşturan iletişimin her insanın yaşamında önemli bir yeri vardır. Çünkü insanlar duygu ve düşüncelerini iletişim yoluyla paylaşarak mutlu olma ve çevrelerindeki bireylerin mutluluklarına katkıda bulunma olanağı elde ederler. İnsan ve insana yardımı esas alan meslek sahiplerinin başarıları da onların iletişim becerilerine bağlıdır (Ersanlı ve Balcı 1998). Herkesten bu tür becerilere sahip olması beklenmese de diğer bireylerle daha sık ilişkide bulunabilecek kişilerin ya da yoğun insan ilişkilerinin bulunduğu meslek gruplarında çalışanların, insan ilişkilerini pozitif yönde etkileyecek becerilere sahip olması önemlidir.

İletişimin insan hayatında taşıdığı önem, insan hayatını kolaylaştıran ve toplumsallaşma sürecinde oldukça etkili olan işlevleriyle ilişkilidir. İletişimin en temel işlevi bilgi sağlama işlevidir. Bilgi, toplumsallaşma ve çevre ile uyumlu ilişkiler

kurulabilmesi için gereklidir ve birey, iletişim kurarak bilgiye ulaşır. Karar verme süreci, yeterli ve doğru bilgiye ulaşma ile yakından ilişkilidir ve bu bağlamda iletişim, karar verme süreci için de önemlidir. İletişimin bir başka işlevi, ikna etme ve etkileme işlevidir. İkna etme ve etkilemede, karşı tarafı değiştirme amacı bulunmaktadır. İkna etmede kişinin istek, düşünce ve tutumlarının aksi yönde bir değişim amaçlanırken, etkilemede istek ve tutumlara aykırı düşmeyen bir değişim amaçlanmaktadır. İletişimin bir diğer işlevi, öğreticiliktir. Öğrenme süreci de iletişimi gerektirmektedir. Birleştiricilik, iletişimin bir başka işlevidir. Toplum yapısı içerisinde kişilerin bir arada bulunması ve ilişkilerin devamını sağlayan yine iletişimdir. Tüm bu açıklamalardan yola çıkarak iletişimin gerek toplum gerekse de insan için çok önemli işlevlere sahip olduğunu söyleyebiliriz. Sağlıklı kurulan iletişim bireysel ve toplumsal düzeyde çok olumlu sonuçlar yaratırken, sağlıklı kurulamayan iletişim hem bireysel hem de toplumsal düzeyde olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Başarısız iletişimin ardında sürecin işleyişinden kaynaklanan birtakım aksaklıklar ve eksiklikler olabilmektedir. İletişime katılan kişiler arasında ortak bir dilin olmaması, alıcının mesajın kod açılımını doğru bir şekilde yapamaması kişiler arasında yaşanan iletişim problemlerinden bazılarıdır. İletişimin ana amacı kişilerin birbirleriyle anlaşmasını sağlamaktır. Fakat bu her zaman mümkün olamamaktadır. Alıcı veya göndericiden kaynaklanan birtakım problemler iletişimde sorunlara neden olmaktadır. İletişimde kullanılacak kanalın yanlış seçilmesi, iletilen mesajı dönüt verilmemesi, geribildirimde yapılan hatalar iletişim sürecinin işleyişini olumsuz yönde etkileyen etmenler arasında sayılabilmektedir. İletişim sürecinde yer alan birimler açısından bakıldığında bireylerin etkili bir iletişimi gerçekleştirebilmesinin, değişik etmenlere bağlı olduğu görülmektedir. Bunlar; iletişim becerisi, bireylerin tutumu, iletişim kurulan konuya ilişkin bilgi ve deneyim ve toplumsal ve kültürel etmenlerdir (Dökmen 1994).

Kişilerin aralarında doğru bir iletişim kuramamaları ise çatışmaların doğmasına neden olmaktadır. Dökmen (1994) iletişim çatışmalarının nedenlerini “başlangıç faktörü” olarak isimlendirdiği on bir maddede sıralamıştır. Bunlar, iletişimde bulunan kişilerin bilişsel, algısal, duygusal, bilinçdışı süreçleri, kişisel ihtiyaçları, iletişim becerisi, kişisel faktörler, kültürel faktörler, roller, sosyal ve fiziksel çevre ve mesajın niteliğidir. İletişimin doğru ve etkili bir şekilde kurulmasında,

iletişim çatışmalarının ortadan kaldırılmasında veya azaltılmasında, iletişim becerisi büyük bir öneme sahiptir. İletişim becerileri, konuşma, yazma, okuma, dinleme ve düşünme ile ilgilidir. Ceyhan (2006)’a göre etkili iletişim için gereken becerileri genel olarak ele almış ve özetlemiştir.

Bunlar, karşılıklı konuşmada yanıt verme ve verilen yanıtta konuşmacının duygu ve düşüncelerini yansıtmaya, yönlendirici olmayan açık sorular sorma, sözel olmayan ipuçlarının kodlarını çözme, mesajlara doğru yanıtlar verme, dinlemeye istekli olma, göz teması kurma, anlamaya yoğunlaşma, doğru geribildirim verme, “ben” mesajlarıyla yanıt verme, kendini açma, empati kanlayış sergileme, eleştirilere olumlu yanıt verme, girişken davranışlar sergileme, çatışmaları yöneterek problemleri uygun şekillerde çözme ve koşulsuz kabuldür.

İletişim becerileri bütünsel olarak ele alınabildiği gibi farklı yönleriyle de ele alınmakta ve bağlantılı olarak iletişim becerilerinin alt boyutlarına ilişkin farklı sınıflamalar yapılmaktadır. Bu sınıflamalardan biri sözlü ya da sözsüz olması temelinde iletişimi sözlü ve sözsüz olarak ikiye ayırır. Sözlü iletişim becerileri, dil ve dil ötesi iletişimin etkili bir şekilde kullanımıyla ilgili becerilerdir. Ceyhan (2006)’a göre dile ilişkin iletişim becerisi, iyi söyleyiş, sözcük zenginliği, iyi tümce kurma, uyumlu söz dizimi, gerekli ve uygun sözcüklerin seçimi gibi konuları kapsar. Dilin etkili kullanımına ilişkin beceriler genelde akıcılık, doğruluk ve zengin kullanım açısından ele alınmaktadır. Doğruluk, dilin kullanımında anlamsal, biçimsel ve sözlüksel hataların yapılmaması ve telaffuz ile ilişkilidir (Oya ve ark 2004).

Ses tonu, sesin hızı, şiddeti, vurgulamalar, duraklamalar gibi sesin niteliğiyle ilgili özelliklerin doğru ve etkili kullanımı dil ötesi iletişim becerileri ile ilgilidir. Etkin bir sözlü iletişim kurulabilmesi için dikkat edilmesi gereken hususlardan söz etmektedirler. İletişimde karşılıklı olarak paylaşım ve katılımı sağlamak için ileti (mesaj) gönderen kişinin alıcının tepkilerini ölçmesi, anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmesi; ayrıca konuşmayı devam ettirmek, sağlıklı ve etkili bir şekilde ilerlemesini sağlamak için karşı tarafın sözünün kesilmemesi; açık uçlu sorular, kapalı uçlu sorular ve araştırıcı sorular gibi etkili soru sorma yöntemlerinin kullanılması sözlü iletişimi başarılı kılan davranışlardandır (Akvardar ve ark 2005).

Sözsüz iletişimde ise beden durusu, yüz ifadeleri ve göz ilişkisi, el/kol hareketleri (jestler), mesafe “kişisel mekân” ve giyim ile ilgili iletiler söz konusudur ve tüm bunların doğru ve etkili şekilde anlamlandırılması ve kullanımı sözsüz iletişimle ilgili beceriler gerektirir. Sözel olmayan duygusal mesajlara ilişkin beceriler, kodlama ve kod çözme açısından, diğer bir deyişle ifade etme ve yorumlama açısından ayrı ayrı değerlendirilebilmektedir (Mejer, 2001). Bir başka sınıflamada iletişim becerileri, etkili dinleme ve etkili tepki verme ana başlıkları altında toplanmaktadır. İletişimin ilk basamağı olan dinleme, edilgin dinleme ve etkin/etkili dinleme olarak ikiye ayrılmaktadır. Edilgen dinlemede kişi genelde sessiz kalmakta, “hıhı”, “evet”, “anlıyorum” gibi kabul tepkileri ve “kapı aralayıcıları” olarak isimlendirilen cesaretlendirici sözler kullanabilmektedir. Fakat yine de bunlar, kişinin karşısındakini anlayabildiğini tam olarak gösterememektedir.

Akvardar ve ark (2005) yapmış oldukları bir araştırmada etkin dinlemenin, karşıdaki kişiden gelen iletiye sözlü tepki verme becerisini içerdiği sonucuna varmıştır. Bu dinleme biçiminde kişi, iletiyi alır, anlar, çözümleme yapar ve geri iletir. Etkili geribildirim kullanılması etkin dinlemede kilit noktadır. Bununla kastedilen, söylenenleri anladığını ifade eden, anladığının doğruluğunu sınavan, özetleyen, sözel ve sözel olmayan ipuçlarının değerlendirildiği, geribildirimde bulunan kişinin kendi sözcükleriyle verilen geribildirimdir. Etkin dinleme, çaba ve yoğunlaşma gerektirir, dikkatle dinlemeyi ve geribildirim içerir, kabul edildiğini belirten, doğru anlaşıldığını ortaya koyan, empati gösteren ve açılımı yüreklendiren bir dinleme biçimidir. Bu dinleme biçiminin başarılabilmesi için iletinin doğru anlaşılması ve saklanması, konuşan kişi için öneminin fark edilmesi, sözel ve sözel olmayan ipuçlarının yanıtlanması ve anlama çabasının ve yoğunlaşmanın karşı tarafa gösterilmesi önemlidir. Karşılıklı iletişim halinde olan iki kişi için genel dinleme davranışları şunlardır: Anlatan kişinin anlattıklarına yoğunlaşma, ilgi gösterme isteğini belirten bedensel tavırlar, bedeni konuşana doğru eğme, göz hizasında yüz yüze olma, uygun uzaklık ve göz temasıdır. Etkili tepki verme ise alıcının verdiği geribildirim ile ilgilidir. Anlatanın sözlerini ve duygularını uygun biçimde yansıtmaya, sorular sorma, özetlemeler yapma ve başka sözcüklerle tepki verme iletişimin etkili olmasını sağlayan becerilerdendir (Korkut, 1996).

Herhangi bir iletişim aracının kullanımı söz konusu olduğunda, uygun aracın seçimi, seçilen araca uygun şekilde iletinin kodlanması, iletilerin yapısına dikkat

edilmesinin de iletişim becerileriyle ilgili konular arasında yer aldığı dil getirilmektedir (Korkut, 1996).

2.1.2. İletişim Çeşitleri

Kişi içi iletişim: İki birim arasında gerçekleşen iletişimin bir benzeri de bazen bireyin içinde gerçekleşebilmektedir. Bu iletişime örnek olarak, bireyin kendi iç dünyasını gözlemlemesi, ihtiyaçlarının farkına varması, üzülmesi yada sevinmesi verilebilir. Bu durumda içsel yada kişi içi iletişimi, insanların kendi içlerinde ürettikleri bazı mesajları yorumlaması şeklinde tanımlamak mümkündür (Voltan, 2008).

Kişiler arası iletişim: Yüz yüze iletişim olarak da adlandırılan kişiler arası iletişimi “kaynağını ve hedefini insanların oluşturduğu iletişim” olarak tanımlayabiliriz (Dökmen, 1994).

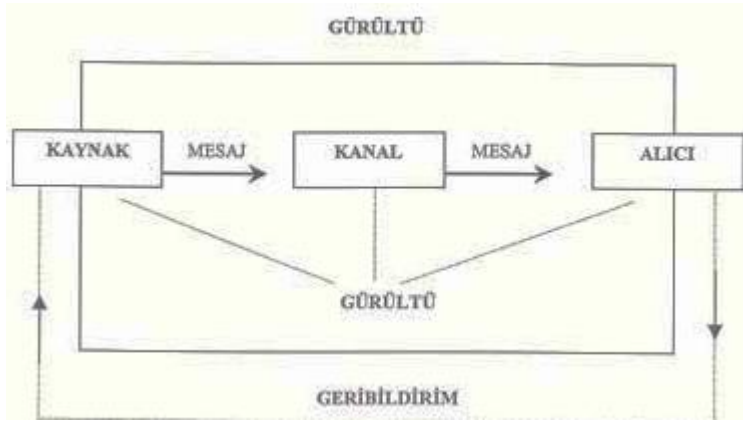
Örgüt içi iletişim: Örgütü belli bir amacın gerçekleşmesi için kişilerin faaliyetlerinin iş bölümü anlayışı içerisinde koordine edildiği ve çevresiyle etkileşim içerisinde bulunduğu yapı olarak tanımlamak mümkündür. Çevreleri ile etkileşim halinde bulunan örgütlerde, hiyerarşik bir düzen söz konusudur. Bu sebeple örgütte, kişiler önceden tanımlanmış bir takım rollere girerek bu rollerin gereğini yerine getirmeye çalışmaktadırlar. Örgütteki kişiler, üst ve astlar arasındaki ilişkilerin nasıl olacağı örgüt şemalarında belirlenmiştir (Ergüden, 2016).

Kitle iletişimi: Çeşitli türdeki mesajların, büyük ve dağınık kitleye bu amaç için geliştirilmiş araçlar kullanılarak iletilmesi şeklinde tanımlamak mümkündür (Işık, 2000).

2.1.3. İletişim Süreci ve Öğeleri

İletişim en yalın anlamda duygularını, düşüncelerini, bilgilerini belli simgelerle anlatan gönderici yani kaynak ile bu simgeleri çözümleyip, algılayan ve anlayan bir alıcı gerektirir. İletişim sürecinde yer alan diğer öğeleri ise (şekil 1) mesaj, kodlama, kod açma, kanal, etkileme, geribildirim ve gürültüdür (Gürgen,1997)

Şekil 1 : İletişim Süreci ve Öğeleri

Herhangi bir iletişim için öncelikle iletilecek görüşün, fikrin, mesajın içeriğinin, haberin kısaca iletinin “düşünce” olarak oluşması temel koşuldur. Düşünce olarak oluşmayan hiçbir şey bir ileti olamaz. Bu nedenle birey öncelikle bir iletiyi kendisi algılamalı onu düşünmeye dönüştürecek bir ileti olarak kullanabilmelidir. İletişim kolay bir iş değildir. Bu sanatın sırrı, istediğimiz şeyi, istediğimiz kişiyle, istediğimiz zaman, istediğimiz yerde ve istediğimiz şekilde iletmeğdir. Yani mesaj veren ve alan, karşılıklı olarak birbirini anlamamanın sorumluluğunu paylaşır. Bir mesaj verirken, mesajı alanın onu anladığından emin olana kadar görevimiz bitmiş olmaz. Bu nedenle, iki kişi arasındaki bir konuşma şunları içerir (Sayers, 1993).

- Vericinin alıcıya yönelik konuşması.
- Vericinin konuşurken alıcının tepkilerini ve anlama düzeyini ölçmek için onun yüz ifadesini, duruşunu ve başka işaretleri yorumlaması.
- Alıcının vericiyi dinlemesi ve mesajın bütünü anlamak için onun yüz ifadesine, duruşuna ve başka işaretlere dikkat etmesi.
- Alıcının mesajı aldığını vericiye göstermesi.
- Vericinin mesaja daha fazla açıklık getirmesi yada alıcının tepkilerine bakarak konuşmayı yeni bir yöne kanalize etmesi.

Bütün bunlar boşlukta meydana gelmez. Etkili iletişim için tepkilerin alınması şarttır. Ancak hem mesajın gönderimi hem de gönderilen mesajın alıcıdaki işlemi sırasında bir takım süreçlerin yer alması gerektiği bir gerçektir (Martens, 1998).

Tepki olumlu veya olumsuz olabilir. Alınan tepki alıcının duymak istediği bir mesaja, buna “olumlu tepki” denir. Alınan tepki alıcının pek hoşlanmadığı bir mesajı içeriyorsa o zaman “olumsuz tepki” söz konusudur. İyi bir iletişim için özellikle iş hayatında, ister olumlu ister olumsuz olsun, tepkinin dürüst ve doğru olması önem taşır. Yöneticilerle iletişim iki şekilde ele alınabilir. Yöneticilerle olan ve yöneticilerden gelen iletişime genellikle “yukarı doğru iletişim” denir. Yöneticilerden astlarına doğru gelen iletişime ise “aşağıya doğru iletişim” adı verilir (Williams, 1991).

Grup dinamiği geliştirme uygulamalarında en etkili yöntem iletişim gruplarıdır ve aynı zamanda bireysel kişilik gelişmesi, bilgi ve deneyim arttırmada da en etkili yöntemlerden biridir. 10–15 kişilik gruplara “iletişim grubu” denir. İletişim grubu oturumlarına katılan bireyler belli bir zaman dilimi içinde, hem kendilerini daha rahat ve doğru ifade etmeyi, hem de karşılarındaki kimseleri daha doğru anlamayı öğrenirler.

Sağladığı yararlar:

- Birey grup içinde düşüncelerini daha rahat söyler hale gelir.
- Grubun diğer üyelerinde ve gösterecekleri tepkilerden korkmamayı öğrenir.
- Birey, grubun diğer üyelerine saygı duymayı ve güvenmeyi öğrenir.
- Grup üyeleri, kendi duygu ve düşüncelerini aktarmayı öğrenirken, diğer grup üyelerinin duygu ve düşüncelerini daha kolay almayı öğrenir, iletişim yeteneği artar.
- Grup üyeleri, çevreden ne şekilde etkilendiklerini ve kendilerinin çevreyi ne şekilde etkilediklerini öğrenirler.
- Yeni yada karşı fikir yada kavramlara karşı davranışları olgunlaşır.
- Grup tartışma konuşmaları sonucu oluşan geriye iletim yolları ile çeşitli taktik ve teknik bilgileri öğrenmek kolaylaşır.
- Bilim bu yeni bilgi ve deneyimler ile oturumlara katılan grup üyesinin grup dışındaki yaşamı ve davranışları da etkilenir, sporcunun toplumsallaşma süreci hızlanır.
- Sporcunun bu oturumlarda kazandığı, yaptığı spor dalına ait genel ve özel bilgiler performansının yükselmesine katkıda bulunur.

Görüldüğü gibi, iletişim grubu oturumları ile bir yandan takımın grup dinamiği gelişirken, diğer yandan sporcunun yaptığı sporla ilgili teknik kapasitesi ve taktik anlayışı gelişmekte, kişiliği olgunlaşarak kararlılık kazanmaktadır. İletişim grubu oturumlarını takım sporları ile sınırlamak hatalı olur. İletişim grubu çalışmaları ile kazanılan özellikler, bireysel sporlarda da yararlı olmakta gençlerin kendilerini bir yuva içinde hissetmeleri sağlanmaktadır. Sporcular birbirlerine yardımcı olmayı öğrenirler, bu sayede birçok problem grup içinde kendiliğinden çözümlenir (Cüceloğlu, 1979)

Sporda iletişim grubu oturumu uygulamasını yalnızca takım sporları ile sınırlamak pek doğru değildir. Çünkü iletişim grubunun temel hedefi kişinin kişiliğinin gelişmesini sağlamaktır. Ayrıca öğrenmeyi kolaylaştırması, sporda çok önemli teknik ve taktik konularındaki bilgilerin kolayca kazanılmasını sağlar (Başer, 1998).

2.1.4. İletişimi Engelleyen Süreçler

Süreç ve içerik, bireysel düzeyde, ikili düzeyde yada grup düzeyinde olabilir. İçeriğin başarılı bir şekilde verilmesi sürece bağlıdır. Bu nedenle süreç ne kadar başarılı ve etkili ise iletişim o kadar açıktır. Sürecin etkisini azaltan yada bütünüyle ortadan kaldıran etkenler şunlardır (Kaya, 2017);

- Bireyin kültür düzeyi, vermek istediği mesaj vermeye yeterli değildir. Yani grup üyesi bilmediği konularda konuşmaktadır.
- Süreç yani mesajın verilme biçimi, bireyin bir zamanlar savunma amacı ile kullandığı ve yaşantısında bir alışkanlık haline gelmiş bir davranış biçimidir. Örneğin, grup üyesi zor bir duruma düştüğünde bir kahkaha atarak durumu kurtarmaya çalışıyorsa, bu davranış biçimi mesaj niteliğini yitirir.
- Süreç, yani mesajı oluşturan davranış biçimi birey tarafından hala daha gerçek yada hayali tehlikelere karşı bir savunma aracı olarak kullanılıyorsa, etkisini yitirir (Başer,1998). Etkili bir iletişim, halka ilişkilerin temelini oluşturduğundan iletişimi engelleyen etmenler üzerinde durmalıdır. Mesaja göre hedef kitleyi 4' e ayırabiliriz.
- Etki edilmek istenen alıcılar. Bunlar mesajların doğrudan doğruya kendilerine göre ayarlandığı, hazırlandığı sanılan alıcılardır.

- Etkilenmek istenmeyen alıcılar. Bunlar iletilen mesajlardan etkilenmeleri hiç düşünülmemiş olan kişi, grup veya örgütlerdir.
- Konuyla ilgilenen üçüncü kişiler. Bu gruptaki haberleşme, alıcıları esas olarak gazeteciler, fikir ve kanaat önderleri olan kişilerle ilgilidir.
- Konuyla ilgili olmayan dördüncü bir grup da tepkileri, mesajı hazırlayan ve iletilenlerce önemli olmayan kişileri içerir (Ertekin, 2002).

“Bir mesajın verilmesini ya da alınmasını olumsuz şekilde etkileyen bütünfaktörlere iletişim engeli denir” (Ergin, 1998).

2.2.Spor

Spor, tek başına ve toplu olarak yapılan, kendine özgü kuralları olan,genelde yarışmaya dayanan bedensel ve zihinsel yeteneklerin gelişimini sağlayan, eğitici ve eğlendirici uğraşlardır (Morpa, 1997).

Spor,bireyin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi,belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma, üstün gelme ve gerçek anlamda başarı gücünün arttırılması kişisel açıdan en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çabalardır (Aracı, 1999).

Spor, “Ferdin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı ve araçsız, ferdi veya toplu olarak, boş zaman faaliyeti kapsamında veya tam zamanını alacak şekilde meslekleştirerek, yaptığı sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziki geliştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur” (Erkal, 1982).

Sistemler üzerinde yarattığı etkiler açısından sporun nitelikleri;

- Hareket Sistemlerinde; birim, hareket, esneklik
- Sinir Sisteminde; çabukluk, çeviklik, refleks, denge, sürat
- Kalp Dolaşım Sistemlerinde; devamlılık
- Zihin Sisteminde; karar verme ve reaksiyon
- Morfolojide; estetik ve fiziki mükemmellik
- Endokrin Sistemde; iç salgı bezlerinin dengesi ve çalışması (Ataman, 1974).

2.2.1. Sporun Faydaları

2.2.1.1. Bireysel Açıdan Spor

Spor; insana özgü, oyun, hareket, rekabet, performans gibi antropolojik vasıfların eğitim kültür olgu içerisinde değerlendirilmesi faaliyetleridir. Bireyde ruhi özelliklerin ön plana çıkmasında bu olgu görev yapar.

Bu faydalarının dışında spor olgusu şu şekilde tasnif edilmiştir;

- Belirli ve kesin kurallar içinde yapılan salt yarışma ve performansa dönük spor türlerine katılanlar,
- “Fitness” isimli sağlıklı yaşam amacıyla yapılan spor türlerine katılanlar,
- Boş zamanlarını değerlendirmek, eğlence ve hoşça vakit geçirmek, toplumsal bağları kuvvetlendirmek için yapılan spor türlerine katılanlar,

Bu bağlamda spor olgusu her yaş ve cinsiyetteki bireyler tarafından değişik amaç ve zamanlarda yapılmalıdır (Göral, 2001).

2.2.1.2. Sosyolojik Açıdan Spor

İnsanın beden ve ruh yapısını geliştirmek ve iradesini güçlü kılmanın yanı sıra, grup çalışmasını kolaylaştırmak, karşılıklı dayanışmayı sağlamak, kendine güveni gerçekleştirmek. Toplumda spor insana, iyi bir statü, maddi ve manevi yönden rahatlık, çevresel iyi ilişkiler, serbest zamanlarda üretkenlik, iş veriminde artış, kısacası hayat kolaylığı sağlar (Göral, 2001).

Bu bağlamda, 1982 Anayasamızda 59. Maddede; Devletin her yaştaki Türk Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler alması kabul edilmesi; sporun kitlelere yayılmasının teşvik edeceği ifade edilmiş ve başarılı sporcunun da devlet tarafından korunacağı belirtilmiştir (Erkal,1982).

2.3.Sporun Önemi

Bu bölümde sporun bireyler üzerindeki, kişisel, toplumsal, ekonomik yönden öneminin yanı sıra çocuk ve gençler, ulusal ve uluslararası ilişkilerdeki öneminden bahsedilmeye çalışılmıştır.

2.3.1. Kişisel Yönden Sporun Önemi

- Günlük işlerini ve yaşayışlarını en verimli şekilde yürütebilecek kuvvet, çeviklik, elastikiyet, çabukluk ve dayanıklılık sağlar.
- İyi ölçüler içerisinde gelişmiş kemik, kas yapısı ve iyi duruş alışkanlığı kazandırır.
- Hastalıklara karşı dayanıklılık sağlar.
- Oyun, folklor, halk dansları, mahalli ve milli oyunlar, ritmik faaliyetlerle ilgili beceri ve yetenekler kazandırır.
- Bedensel etkinliklerle geçerli sağlıklı, yaşam davranış nitelikleri kazandırır.
- Kültürel zevk, duyarlılık sağlar.
- Serbest zamanları değerlendirme davranış ve becerileri kazandırır (Aracı, 1999).

2.3.2. Çocuk ve Gençler için Spor Eğitiminin Önemi

- Spor etkili ve çekici bir eğitim unsurudur.
- Bireyi topluma hazırlar.
- Bireyin mevcut yapısını geliştirici ve eğitici rol oynamasının yanında fikir ve ruh eğitiminde önemli rolü vardır.
- Genç nesillerin yaratıcı, yapıcı ve üretici olmasında sosyal kaynaşma ve kültürel kalkınmaya etkisi vardır.
- Kişiyi toplumun en önemli ve onurlu bir üyesi yapar.
- İyi alışkanlıklar edinmede önemli bir rolü vardır.
- Bedensel ve ruhsal bir eğitim aracıdır.
- İnsanın niteliklerini geliştirip üretim ve uygarlık yarışında başarılı hale getirir.
- Kişilere hem statü kazandırır, hem de gelir düzeylerini arttırır.
- Yetenek esaslarına göre fırsat eşitliği sağlar.
- Başarıyı arttıran en önemli husustur.
- Toplumların eğitim ve kültür düzeyini arttırır.
- Bir rekabet, mücadele, işbirliği ve uyum sağlar.
- Sosyal hayatın ve sosyal çevrenin en önemli ögesidir.

- Sağlıklı olmanın en önemli koşulu spora erken yaşlarda başlamaktır.
- Spor yapanların hareket sistemleri daha sağlam ve esnek olmaktadır.
- Spor yapanların kendine güvenleri daha fazladır.
- Spor kötü alışkanlıklardan daha kolay kurtulmaya yardımcı olur.
- Spor bir tedavi yöntemidir (Aracı, 1999).

2.4. Sporun Temel Amaçları

Spor konusuna yaklaşırken konuyu “Sporun Temel Amaçları Beden Eğitimi ve Spor” olarak bakmakta fayda var. Çünkü beden eğitimi ve spor, birbirini bütünüleyen iki kavramdır (Yetim, 2006).

Ulusların geleceği, yetişmiş ve yetismekte olan gençlerin fiziksel ve ruhsal olgunluğuna bağlıdır. Uygarlık, bireye verilen önem ve bu önemle bağlantılı olarak ona verilen eğitime dayanır. Eğitimden beklenen bireylerin, gizil güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak en üst düzeyde geliştirilmesine yardım etmektir.

İnsan organizması hareket için yaratılmıştır. Hareket, organizmanın fonksiyonlarının devam ettirilmesinde ve sağlıklı olmasında gereklidir. Hareket; toplumsal deneyim, sağlık ve fiziksel uygunluk, vücut dengesini araştırma, estetik deneyim, gerginliğin boşaltılması mükemmel ve üstün buluş boyutlarında incelenmekte ve hareketin çok boyutluluğu olarak tanımlanır (Yamaner, 2001).

2.4.1. Spor Eğitiminin Amaçları

“Spor Eğitimi” düşüncesi ve buna bağlı amaçları farklı anlamlar ifade etmektedir. Spor Eğitiminin iki amacı olan “Fiziksel Gelişim”, solunum, dolaşım, kas gelişimi, kuvvet, sürat, dayanıklılık, hareketlilik, beceri gelişimi, anatomik gelişim gibi özelliklerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır (Küçük,2015).

Buna karşılık “Sosyal Gelişim” bireyin topluma uyumunda önemli bir araç olmaktadır. Yine bu yapı içerisinde, bireyin toplum kurallarının ve demokratik toplum kavramını öğrenmesi, kişinin yetenek ve performansı ile çevresinde kabul edilmesi, başarı ve performans etkileşimi, benlik gelişiminde mümkün olabilmektedir (Yetim, 2000).

Diğer taraftan “Duyuşsal Gelişime” bağlı olarak kişinin kendine güven duyusunun, karakter gelişiminin, kişilik gelişiminin, başarı ve başarısızlığa karşı toplum değer ölçüleri içerisinde istendik davranış sergilemesinin, duyguların doğru ifade edilmesi, yeteneklerin bilinmesi ve kendini kontrolün geliştirilmesi sağlanmaktadır (Yamaner, 2001).

Kısacası spor aktiviteleri sırasında bireylerin birbirleriyle olan sürekli ilişkileri, kişisel ve sosyal uyum bakımından bireyler için bir laboratuvar çalışması olarak nitelendirilebilir (Tamer, 1998). Sporun yukarıda belirtilenlerden başka ifade edilebilecek diğer amaç ve fonksiyonları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

- İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirir.
- Ferdin keşfedilmemiş özelliklerini ve yaratıcı yönlerini harekete geçirir
- Grup çalışmasını kolaylaştırır, karşılıklı dayanışmayı sağlar (Erkal,1982).
- Spor toplum üyeliğini kazanması ve bireyin sosyal çevrelere katılmasını ateşleyen bir sosyal etkinlik olmasından dolayı kişinin sosyalleşmesinde önemli rol oynar.
- Toplumun çalışan kesimlerinin bir yandan emek verimliliğini arttırır, diğer yandan beden ve ruh sağlığını korur ve spor yoluyla boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmesini sağlar.
- Spor bireyin kendi dar dünyasından kurtularak diğer inanç ve düşünce de olan insanlarla karşılaşmasını, onlarla diyalog kurmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlar.
- Spor, bireyi sosyal hayat alanına çekerek insanın ruhundaki başarıma ihtiyacına karşılık verir.
- Spor insanın sınırsız iktiraslarını köreltir ve telkin edici bir ruh dünyası geliştirir.

Sporun sosyal etkinlik olmasının yanında, modern toplumlarda ekonomik bir sektör olarak gelişme sağladığı görülmektedir(Çaha, 1999). Sporun amaç ve fonksiyonlarını irdelerken insanları spor yapmaya iten sebeplere göz atmak, bu amaç ve fonksiyonların açığa çıkarılmasına önemli katkı sağlayabilir. İnsanları spor yapmaya iten sebepler şu şekilde özetlenebilir.

- Belirli sosyal ihtiyaçları karşılamak,
- Sağlık, rehabilitasyon ve fiziksel uygunluk sağlama,
- Gerilim ve kontrollü rizikoyu yaşama,
- Estetik ihtiyaçları doyurma,
- Duygusal gerilimden kurtulma,
- Spor yoluyla bilgece deneyimler kazanma,
- Sevinç, eğlence, haz, neşe gibi duyguları kazanma, Kendini gerçekleştirme,
- Yeni tecrübeler kazanma,
- Sosyal ilişkiler kurma çabası,
- Güç, hız, dayanıklılık, çeviklik, koordinasyon yeteneği geliştirme, Sıkıntı ve hastalıklara karşı direnç kazanma,
- Gençlik, güzellik elde etme, benlik duygusunu geliştirme,
- Boş zamanı ortaklaşa, aktif ve verimli biçimde değerlendirme(Voigt,1998)

2.5. Spor Faaliyetlerinin İnsan Gelişimindeki Rolü

İnsan organizması hareket için yaratılmıştır. Organizmanın fonksiyonlarının devam ettirilmesinde ve sağlıklı olmasında hareket gereklidir. Hareket etmeyi öğrenme ve hareketler yoluyla öğrenmeyi amaçlayan beden eğitimi ve spor, genel eğitimin amaçlarına hareket aracılığıyla katkıda bulunur. Bu çerçevede beden eğitimi ve spor, bireyin fiziksel, psiko- motor, zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimine katkı amacına yönelik organize edilmiş bedensel etkinliklerin tümü olarak ele alınabilir (Aracı, 1999).

Beden eğitimi ve spor bireylerin fiziksel, ruhsal ve sosyal gelişimlerinde olumlu etkileri olan etkinliklerdir (Amman, 2000; Yıldız, 2009). Fertleri zihinsel, ruhsal, duygusal ve toplumsal yönleriyle bir bütün olarak yetiştirmek modern eğitimin temel ilkelerindendir (Akgün, 2010).

2.5.1. Fiziksel Gelişimindeki Rolü

Hareket insanın doğasında vardır. Egzersizle kalp-damar rahatsızlıkları engellenebilir ve yağdan temizlenir. Dolayısıyla bu kişilerde rahatsızlıklar giderilir ve neredeyse görülmez. Egzersiz damarlara fazla işlev yüklediğinden, egzersiz yapan kişilerde damar hastalıklarına yakalanma riskini azaltır. Solunum ve boşaltım sisteminde oluşacak hastalıkları önler. Bireylerin fiziksel gelişimlerine katkıda bulunmak yalnız beden eğitimi ve spora özgü bir amaçtır (Aracı, 1999).

2.5.2. Psiko-Motor Gelişimindeki Rolü

İskelet sisteminin çok çeşitli hareketler sırasında kas gruplarının koordine edilmesi ve istenilen hareketin hedeflere uygun bir şekilde yapılması merkezi sinir sistemi ve sinirsel merkezlere bağlıdır (Günay, 1993; Tuncel, 1994). Psiko-motor gelişim, temelde kendini harekete ilişkin davranışlardaki değişiklikler yoluyla ortaya koyar. Genel olarak vücut kontrolü, koordinasyonu yani sinir-kas sisteminin gelişimi demektir. Koşma, sıçrama, tırmanma, yakalama, takla atma vb. temel hareketlerin gelişiminde önemli rol oynar(Aracı, 1996). Motor becerilerinin gelişimi ayrıca bireyin zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimi ile ilişkilidir. Bu boyutlar birbirinden bağımsız olarak gelişemezler.

Becerilerin gelişimi bireyin tepki zamanı, hız, kuvvet, dayanıklılık, koordinasyon, denge, esneklik, vücut yapısı, boy, ağırlık vb. özelliklerin yanı sıra zihinsel ve duygusal özelliklerine de bağlıdır (Açak, 2006).

2.5.3. Fiziksel Psiko-Motor Gelişimindeki Rolü

-Kalp-Dolaşım Sisteminin Dayanıklılığı: Kassal dayanıklılığın bir ögesidir ve kalbin akciğer dolaşım sisteminin uzun süre devam eden orta ve yüksek şiddetteki etkinlikleri verimli bir şekilde yapabilme yeteneğidir (Brinninks, 1974).

-Kas Kuvveti: Fiziksel olarak kuvvet; kütlenin ve hızın ürünüdür. Biyolojik açıdan ise kuvvet, kas hareketleri ile dirençlere karşı koyma ve onları aşabilme yeteneğidir (Beasley, 1982).

- Kas Dayanıklılığı: Dayanıklılık verili bir egzersiz şiddetinde kassal yorgunluk olmaksızın etkinliğe devam edebilme yeteneğidir (Beasley, 1982).
- Esneklik: Vücudun değişik eklemlerinin tüm hareket alanında eklemler çerçevesinde hareket etme yeteneğidir(Yamaner, 2001).
- Vücut Kompozisyonu: Vücuttaki yağ kütlesi ve yağsız vücut kütlesi, vücut kompozisyonunu oluşturur.
- Koordinasyon: Karmaşık bir motor yetenek olup, bu yetenek sadece yeni teknik ve taktiklerin kazandırılmasında değil; alışılmamış durumlarda teknik ve taktik uygulamalarda belirleyici rol oynar.
- Denge: Statik ve dinamik hareket sırasında, vücudun istenen pozisyonu sağlayabilme yeteneğidir (Bruinians; Chavat, 1990).
- Sürat: aynı hareketi başarılı ve hızlı bir şekilde yapabilme yeteneğidir (Connolly, 1986).
- Çeviklik: Bir noktadan diğer bir noktaya hareket ederken vücudun yönünü mümkün olduğunca kısa bir sürede tamamlayabilme yeteneğidir (Aracı, 1999).
- Güç: Kısa zamanda maksimum efor yeteneğidir (Aracı, 1999).

2.5.4. Zihinsel Gelişimdeki Rolü

Sinir sistemimizle bedenimiz arasında inanılmaz derecede karmaşık ve bir o kadar da basit bir ilişki vardır. Hareket ettiğimizde bedenimiz beynimize her saniye de binlerce uyarım gönderir. Beyin bu uyarımları toplar, organize eder. Belirli bir bütünlük içerisinde sınıflar ve sonra karar verir. Antrenman sinir sistemimizin ve bedenimizin üzerine alabileceği bilgiyi uygun bir biçimde depolamamızı sağlar. Eğitilmiş kişi düşünen kişidir (Çakmakçı, 2001).

Fiziksel etkinliklerin, zihinsel gelişime katkıda bulunması şu şekildedir.

- Fiziksel beceriler bireyin beyni ile kasları arasında koordinasyon kurmayı düşünebilmeyi gerektirir.

-Düşünmek, yalnızca fiziksel becerilerin öğrenilmesi ile ilgili değildir. Bilgi aynı zamanda bu becerilerin öğrenilmesinde gerekli bilgileri kapsar. Bu bilgiler ise, kuralların, tekniklerin, yöntemlerin ve kullanılan terimlerin öğrenilmesiyle ilgilidir.

-Fiziksel etkinlikler aracılığıyla bireyler sağlık, güzel vücut hareketleri ve alıştırma ilkelerinin yaşamlarındaki önemini kavrarlar. Ayrıca spor yoluyla kendilerinin zayıf ve güçlü yönlerini daha iyi tanıma olanağı bulurlar. Beceriler otomatik değildir, öğrenilir (İnal, 2000).

Birey; spor etkinlikleri aracılığıyla, sağlık ilkeleri ve hareketin yaşamdaki önemini kavrar. İnsan hareketinin doğası, büyüme ve gelişmedeki önemi, temizlik, hastalıklardan korunma, dengeli ve yeterli beslenme, iyi sağlık alışkanlıkları vb. Konularda bilgi edinir ve böylelikle birey daha sağlıklı ve amaçlı bir yaşam sürdürecektir (Aracı, 1999).

2.5.5. Duygusal ve Sosyal Gelişimdeki Rolü

Her spor etkinliği toplumsal bir deneyimdir ve duyguları içerir. Bu tür etkinliklere katılan birey, hareketler aracılığıyla duygularını ifade etme fırsatı yakalar. Saldırganlık, öfke, kıskançlık vb. duygularına boşalım sağlar, bunları kontrol edilmesini öğrenir (Erkal,1996).

Duygusal ve toplumsal gelişim karşılıklı etkileşim içerisinde. Sportif faaliyetler ferdi görülse de, özünde sosyal bir olgudur. Spor etkinliklerine katılma, bireyin benlik gelişimine de katkıda bulunur. “Benlik bireyin ne olduğunu, ne olmak istediği ve çevresini nasıl algıladığı konularındaki bilinçliği” olarak açıklanabilir. Yeter ve yetersizliklerini fark eder. Ayrıca bireylere etkin olma, sorumluluk yükleme ve sonuçlara katlanma fırsatları sağlar (Çakmakçı, 2001).

Sporun sosyal gelişime etkilerini özetlersek;

-Kişilik gelişimi üzerinde yapıcı etkisi vardır.

-Sportif etkinlikler esnasında bireyler birlikte çalışmayı öğrenirler.

-Arkadaşlık duygularının gelişmesine yardımcı olur.

- Birlikte çalışma becerisi kazandırır.
- Sosyal sorumluluklar kazandırır.
- Liderlik özellikleri kazandırır.
- İyi bir yarışmacı, başkalarıyla iş birliği yapabilme ve iyi bir izleyici olabilme yetenekleri kazandırır.
- Saldırgan davranışları faydalı işlere yöneltebilir.
- Kendine ve başkalarına saygı, sevgi ve güven ile başkalarını kabul etme duyguları gelişir (Tamer, 1987).

2.6. Sporda Bulunması Gereken İletişim Becerileri

2.6.1. Etkileyici Konuşma ve İkna Becerisi

Etkili liderlerin duygu, düşünce ve görüşlerini açıkça ifade ettikleri, yani kendilerini ifade etmede rahat ve başarılı oldukları; buna karşın içine kapanık ve konuşkan olmayan liderlerin ne düşündükleri konusunda çoğu zaman astlarını merak içinde bıraktıkları bilinmektedir. Kendini kolaylıkla ifade edebilen ve düşüncelerini açıklıkla anlatabilen liderler beraber çalıştıkları örgüt üyelerine nerede ve nasıl tutum sergileyeceklerini, neye inanacaklarını ve nasıl hissedeceklerini kestirme olanağı da sunabilmektedirler (Nelson, 2003.). Takım lideri konumundaki antrenörün de etkileyici konuşması ve ikna becerisine sahip olması genel olarak kabul gören bir gerçektir. Ayrıca bu tip antrenörlerin oyuncularını takım hedeflerine yönelik daha iyi motive edebileceği de söylenebilir.

Başarılı yöneticilerin emredici olmaktan ziyade ikna edici oldukları vurgulanmaktadır. Yöneticiler, performansı arttırmak ve hedefleri başarılı şekilde gerçekleştirmek için ya makama bağlı yetkilerini ya da etkilerini kullanmak durumundadırlar. Ancak, makama bağlı yetkiler yerine etkilerin kullanılması iyi bir yöneticilik ve ikna edicilik için anahtar öge durumundadır. Nitekim iyi yöneticilerin örgüt çalışanlarını etkilerken ikna edici iletişim becerileri sergiledikleri ve bu yönleriyle diğer yöneticilerden farklılık gösterdikleri belirtilmektedir. Bu nedenle, ikna edici liderlerin, hedeflere ulaşmak için astlarına emir vermek yerine onları cesaretlendirmeyi tercih ettikleri söylenebilir (Nelson, 2003). Örgütsel liderlik için

gerekli olan bu vasıf, antrenörlerin çok boyutlu fonksiyonları göz önüne alındığında başarılı antrenörlük için de gereklidir.

2.6.2. Empati Kurma Becerisi

İnsanlar arası iletişim; duygu, düşünce ve bilgi alışverişine denir. Duygu ve düşüncelerin bir bilgi olarak aktarılmasında tüm faaliyetler iletişimin temeline ışık tutar. İletişim başka bireylerle yapılandırılan bir süreçtir. Özellikle takım lideri ve üyeleri arasında daha farklı konuşlandırılmalıdır. Çünkü “lider-takım ilişkileri iletişim stratejilerinin odak noktasıdır. Bu bağın kuvvetlendirilmesi için elden geldiğince çaba sarf edilmelidir. İletişim eyleminin kendisi tek başına güçlü bir bağ kurma aracıdır” (Kozeki, 1992).

Takım içerisindeki iletişimde ilerleme sağlayabilmek için, üyeler arasındaki ilişkilerinde düzgün bir gelişim ve ilerleme kaydetmesi gerekir. Üyeler arasındaki ilişkiler dürüst ve samimi değilse, bu takımda etkili bir iletişim varlığından söz edilemez. Takım bütünlüğünün devamlılığının sağlanması için, bu durumda devreye empati girer (Ulukan, 2012).

Empati, bir kimsenin kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlaması anlamına gelmektedir. Empati iletişim becerilerinin geliştirilmesinde en önemli faktörlerden birisidir. Bir insanın anlaşılması ancak empati kurarak, yani hayata onun bakış açısıyla bakarak mümkündür. Bu nedenle takım üyelerinin birbirlerini daha iyi anlamaları ve aralarındaki iletişimde verimliliğin arttırılması için birbirlerinin rollerini bir süre oynamaları gerekir (Peltekoğlu,1994; Dökemen, 2004).

İletişim her alanda olduğu gibi spor alanında da profesyonel anlamda atılan önemli bir adım olarak görülmektedir. Çünkü sporda iletişim sağlanırken hemen hemen bütün iletişim evreleri (sözlü, yazılı, görsel) geçirilmektedir. Öte yandan Bender’in “iletişimin neredeyse her işin hayati bir parçası durumuna geldiği” saptamasının spor açısından ne kadar yerinde olduğu görülmektedir (Bender, 2000).

Empati, bireyin kendisini karşısındakinin yerine koyabilme ve karşısındakinin bakış açısı ve ruh haliyle olayları görebilme becerisi olarak tanımlanmaktadır. Bu haliyle, iletişim sürecinde empati kurma, göndericinin kendisi yerine alıcı yöneliminde olmasını gerekli kılmaktadır (Gibson, Irwin McGraw-Hill, 1997).

Kısaca, empati, karşı tarafın olaylara bakış açısını kestirebilme yeteneği olarak da ifade edilebilir (Lunenburg, Ornstein, 1991). Nitekim Goleman (2000), sorunları henüz ortaya çıkmamışken ya da oluşurken saptayıp tarafları yatıştırabilmenin veya potansiyel çatışma kaynaklarını önceden belirleyebilmenin anlaşmazlıkların çözümünde sahip olunması gereken becerilerden biri olduğunu belirtmektedir. Spitzberg ve Cupach (Meyer, Boster, Hect, 1988) ise empatiyi, iletişim yeterliliğinin ve becerilerinin gelişmesinde önemli bir değişken olarak görmektedirler.

Etkileyici bir konuşmacı olmanın yanı sıra, empatik dinleme ve empati kurabilme becerisinin de etkili yöneticilik için önemli olduğu ve iletişim sürecinde kritik değer taşıdığı belirtilmektedir (Umiker, 1993).

Empati kurabilme, göndericinin alıcı eğilimli olması ve alıcıya odaklanmasını gerektirir. Mesajı göndermeden önce özellikle duygu yüklü veya tartışmalı ortamlarda gönderici, alıcının ruhsal durumunu iyi şekilde analiz edebilmeli; kanal ve sembol seçimine özen göstermeli; gerektiğinde alıcının geçmişini ve deneyimlerini dikkate alarak mesajın anlaşılabilirliğini arttırabilme açısından sembollerde değişime gidebilmelidir. Zira bu tür cabalar mesajın anlaşılabilirliğini arttırmaktadır (Singer, 1990; Price, 2007).

Danışmanlık ve psikologluk gibi mesleklerde empatinin ne kadar önemli olduğu araştırmalar ve pratik deneyimlerle kanıtlanmıştır¹⁰⁴. Liderin sahip olduğu bu özellik, etkili ve başarılı olmada, onu diğer insanlardan ayıran önemli bir nitelik olmaktadır. Empati becerisine sahip olan antrenörler, sporcuları tanımada ve istedikleri gibi yönlendirmede diğer antrenörlerden daha başarılı olurlar. Çünkü empati, sporcuların, eğilim, beğeni, istek ve gereksinimlerini tanıma ve anlamada çok önemlidir. Empati, etkili liderliğin bir gerekliliği olarak sporcuların motivasyonun da önemli değere sahiptir (Konter, 1996).

Empati, özü gereği, gerçekten önem verme ve samimi olmaktır. Genel olarak iletişim becerileri üzerinde, özel olarak da dinlemede önemli rol oynar.

Antrenörler için empati üç aşamayı içine almaktadır;

- Gereksinmenin tanınması ve anlaşılması,
- Takım elemanlarını tanımak için acele edilmeden zamanın kullanılması,

- Takım elemanlarının hedeflerini başarmaları için, onlara yardımcı olma temelinde yaklaşılması ve eylemde bulunulmasıdır.

Empati, antrenörün sporcularıyla iletişime girmeden “Ben onların gereksinimlerini ve beklentilerini biliyorum.” demesiyle başarılamaz. Empatide, sporcuların kişisel farklılıkları göz önünde bulundurulmalı ve herkese aynı şekilde davranış gösterme ve eşit davranma yaklaşımı içinde sporcuların kişisel gereksinimleri göz ardı edilmemelidir. Herkesin aynı davranış sekiyle aynı şekilde değişeceği beklenmemelidir. Burada antrenör, sporcularına karşı geliştireceği davranışlarda genelle özeline karşılıklı etkileşimi ve uyumuna dikkat etmelidir (Martens, 1998).

2.6.3. Dinleme Becerisi

Blancard (Blanchard, 1992) insanları yönetmekte etkili olabilmenin yollarından birisinin dinleme becerisini arttırmak olduğunu, Ward (Ward, 1990) ise dinleme olmadan iletişimin gerçekleşmeyeceğini belirtmişlerdir. Bu nedenle, iletişimi geliştirebilmek için yöneticilerin en etkili şekilde nasıl anlaşılacaklarını öğrenmeye ve uygulamaya çalışmalarının yanı sıra, karşılarındakini anlayabilme becerilerini geliştirebilmelerinin de büyük önem taşıdığı söylenebilir. Bu tür çabaların odak noktası dinleme becerilerinin geliştirilmesinde toplanmaktadır. Zira dinleme insanların gerçek duygu, düşünce ve arzularını ifade edebilmeleri için onları cesaretlendirmenin yollarından birisidir.

Ancak, karşıdakini sadece dinlemek değil, aynı zamanda anlatmak istedikleri ile birlikte dinlemek gerekir. Bu nedenle, dinleme sürecinde ilgi dağıtıcı şeyleri ortadan kaldırmak; konuşmacıyı sürecin odağına yerleştirmek; karşı tarafa dinlemek için istekli olduğunuzu sezdirmek ve konuyla ilgili sorular sormak etkili şekilde dinlemeye katkı sağlayıcı yöntemler arasında düşünülebilir. Burada asıl önemli olanın öncelikle dinlemeye karar vermek olduğu da unutulmamalıdır. Aksi takdirde dinlemek için sunulan reçetelerin yararlı olacağını söylemek güçleşir (Gibson, 1997).

İletişim becerilerini geliştirmenin bireylerin dinleme becerisini geliştirmeye doğrudan ilgili olduğu söylenebilir. Çünkü iyi dinleme, mesajların tam duyulmasını zamanından önce yargıda bulunulmasını, dikkatlice analiz edilmesini ve haksız

şekilde öznel yargılamada bulunmadan yorumlanmasını gerektirmektedir (Singer, 1990).

Spaulding ve O'Hair (Spaulding, 2000), iletişimde yanlış anlaşılmalardan kaçınmak için dinleme konusunda çok büyük çabaların sarf edilmesi gerektiğini ve iletişim becerilerinin geliştirilebilmesi için ilk olarak dinleme yeteneğini zayıflatan engelleri anlamak gerektiğini vurgulamışlardır.

İletişim sürecini kavrama ve harekete geçirmede dinleme sürecinin üç ögesinin etkili olduğu söylenebilir; ne duyuldu, ne anlaşıldı ve neler hatırlanıyor? Etkili dinleme, sözcükleri duymaktan daha fazlasını gerektirir. Etkili dinleyiciler daha derin anlamları da dinleyebilmelidirler. Dinleyicilerin, sözlü mesajların sözcükleri arası ya da sözcükler ötesi anlamlarını dinlemeyerek mesajların duygusal içeriğini kaçırabildikleri belirtilmektedir. Sözlü iletişimde derin anlamları kavrayabilmek için eğitimcilerin, konuşmaların neyi anlattığından çok nasıl anlattığına odaklanmalarının faydalı olacağı ifade edilmektedir. Örneğin, eğitsel çalışma nedeniyle yöneticisi tarafından sözlü olarak takdir edilen öğretmenin yöneticisinin ses tonu ve vurgulamalarından aslında isteksiz şekilde takdir edildiğini algılaması o öğretmenin sözcüklerin ötesindeki anlamları da kavrayabildiğine işaret etmektedir. Ayrıca, etkili dinleme için geri bildirimin de büyük önem taşıdığı; geri bildirimin gerçekleşmediği ortamlarda göndericinin, alıcının kendisiyle aynı fikirde olup olmayacağını bilmeyeceği, iletişimden sıkılacağı ve iletişimi reddetme eğilimi göstereceği söylenebilir. Bu açıdan etkili dinleme ve iletişimin devamlılığı açısından geri bildirime büyük ihtiyaç duyulmaktadır (Spaulding, 2000).

Ayrıca, dinleme becerilerinin geliştirilmesinde iki önemli adımın bulunduğunu belirten Hartley ve Bruckmann 'a(Hartley, Bruckmann 2002) göre; birinci adım, dinleme etkinliğinin dikkatle gerçekleştirilmesini engelleyecek tüm etkenlerin farkında olmak ve bu engellerin üstesinden gelmeye çalışmak; ikincisi ise, dinlemeye yardımcı olacak davranışları kazanmak ve etkin kılmaktır.

Dinlemek ne kadar kolay görünse de hiç de kolay bir eylem değildir. Özellikle antrenörlerin aşağıda sıralanan nedenlerden dolayı düşük dinleme becerilerine sahip olduğu düşünülmektedir(Konter, 1996.).

-Komutlar ve talimatlar vermekle o kadar meşgullerdir ki oyuncularına fazla konuşma fırsatı vermezler,

-Antrenörler bütünüyle her şeyi bildiklerini ve oyuncularının kendilerini ifade edebilecekleri hiçbir değere sahip olmadıklarını düşünürler.

Sporcular sadece izlenilmelidir, dinlenilmemelidirler tarzında bir yaklaşımı benimsedikleri görülür. Sporcular, sürekli olarak antrenörlerin kendilerini dinlemedikleri ortamlarla karşılaşınca onlarla konuşmaktan ve onları dinlemekten vazgeçebilirler. Sporcularını dinleme problemi olan antrenörler, çok daha fazla disiplin sorunları ile karşılaşır. Sporcular, antrenörlerinin dikkatini çekebilmek için kötü davranışlar gösterebilirler. Bu da antrenörlerin sporcularını zorunlu olarak dinlemesi için başvurdukları olumlu olmayan bir süreç doğurur (Konter, 1996). Lewis, Goodman ve Fandt (Yukelson, 1983), dinleme becerisini geliştirebilmenin ve etkileyici bir dinleyici olabilmenin ana hatlarını şu şekilde sıralamaktadırlar:

- Mesajın içeriğini dinlemeye caba gösterme; mesajda tam olarak ne anlatılmak istendiğini duymaya çalışma.
- Duygu ve heyecanları sezinleme; konuşmacının mesajın içeriği hakkında ne hissettiğini belirlemeye çalışma.
- Karsı tarafın duygu ve heyecanlarını karşılıksız bırakmama; konuşmacıya mesajın içeriği kadar onun duygu ve heyecanlarının farkında olduğu izlenimini verme.
- Mesajların hem sözlü hem de sözsüz içeriğine karşı duyarlı olma; açıklığa kavuşturulması gereken karışık mesajları belirleme.
- Duyulanlar hakkındaki düşünceleri öznel sözcüklerle göndericiye yansıtma.
- Muhatabının bir sonraki adımda neler söyleyeceğini düşünürken de dinliyormuş gibi davranmama, birisi konuşurken sürekli kımıldama gibi davranışlarda bulunmama, rahat bir dinleme ortamı hazırlama ve tüm dikkati konuşmacı üzerine yoğunlaştırma.
- Sabırlı olma ve konuşmacının sözlerini kesmeme; konuşmacının söylediklerini yanıt vermeden önce kavramaya çalışmak, söylenenleri kelimesi kelimesine anlayabilmek ve soru işaretlerini giderebilmek için konuşmacıya soru sormaktan çekinmeme.

2.6.4. Geribildirimde Bulunma Becerisi

İletişim sürecinin geliştirilmesinde olası en etkili yöntemin geri bildirimde bulunma olduğu belirtilmektedir. Yüz yüze iletişim, geri bildirim için en iyi ortam olarak kabul edilmekte ve mümkün olduğu sürece iletişimin yüz yüze geliştirilmesinin yararlı olacağı vurgulanmaktadır. Ancak, örgüt ortamında yüz yüze iletişim kurabilmenin her zaman mümkün olmadığı bir gerçektir. Özellikle çok sayıda çalışanla yapılan aşağı yönlü bilgilendirme toplantılarında mesajların dinleyiciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığının kesin olarak belirlenmesinin mümkün olmadığı söylenebilir.

Bu gibi durumlarda, iletişim sürecinin etkililiği açısından kaynağın mesajların doğru anlaşılıp anlaşılmadığına ilişkin kanıtlar peşinde koşmasının ve aktif arayış içinde bulunmasının önemli olduğu bir gerçektir. Bu gibi durumlarda geri bildirimde duyulan ihtiyaç daha fazla artmaktadır. Genellikle yukarı yönlü iletişimde kullanılan grup toplantıları, öneri kutuları veya açık oturumlar geri bildirimin geliştirilmesine ve artırılmasına yardımcı olabilmektedir (Singer, 1990).

Çift yönlü iletişim sürecinin önemli öğelerinden birisi ve göndericinin, mesajın Alınıp alınmadığını ve istenilen davranışı gerçekleşip gerçekleşmediğini belirleyebilmesi için ihtiyaç duyduğu geribildirim alıcıda etkilerini elde etmesinde bir kanal görevi üstlenmektedir. Bu görevi yüz yüze iletişimde sıklıkla yerine getirir de, aşağı yönlü iletişimde alıcının geri bildirimde bulunabilme olanaklarının yetersizliği nedeniyle yanlışlıklar gözlenebilmektedir. Örneğin, önemli bir uygulama hakkında çalışanlara dağıtılan kısa notlar, iletişimin tam olarak gerçekleştiği anlamı taşımaz (Gibson, Ivancevich, Donnelly 1997).

Spaulding ve O'Hair (Spaulding, 2000) iyi dinleyicinin yapıcı ve destekleyici geri bildirimi şu davranışlarda bulunarak belirtmektedirler;

- Konuşmacının söylediklerine ilgi duyduklarını belli ederek,
- Uygun göz teması kurarak,
- Gülümseyerek ve uygun canlandırmalar sergileyerek,
- Konuşmacı ile aynı fikirde olduğunu değişik vücut hareketleri ile sergileyerek,
- Konuşmacıya karşı güvenilir, sır tutan ve konuya ilgi duyan tutumlar sergileme eğiliminde olduğunu göstererek,

- “Evet”, “Seni anlıyorum.” gibi sözlü cesaretlendiriciler kullanarak,
- Doğru anlayıp anlamadığını teyit etmek için ne anladığını özetleyerek,
- Sözlü veya sözsüz her türlü geri bildirimi konuşmacıyı engellemeyecek şekilde ve zamanda gerçekleştirerek.

Hellriegel, Slocum ve Woodman(Hellriegel , Slocum, Woodman 1995) yapıcı geri bildirimin özelliklerini şu şekilde sıralamaktadırlar;

- Gönderici ve alıcı arasında oluşturulan güvene dayalıdır.
 - Genel olmaktan ziyade daha özeldir.
 - Alıcının geri bildirimi almaya uygun olduğu zamanda verilir.
 - Geri bildirimin istenilen şekilde gerçekleşip gerçekleşmediği alıcı ile birlikte kontrol edilir.
 - Alıcının kapasitesine uygun oranda gerçekleştirilir.
- Dyer (Konter, 1996), (Martens, 1998) geri bildirim vermede üç değişik yolu aşağıdaki gibi açıklamaktadır;

Objektif-Tanımlayıcı Geri Bildirim: Seyredilen davranışın açık ve objektif olarak tanımlanması ve açıklanmasına dayanır. Örneğin; “Alınla topun alt yarımına vurdun top havaya gitti. Topa koşarak geldin, ayağının üstüyle topun merkezine vurdun ve diğer ayağının üzerinde havalandın”. Bu tür açıklamalar objektiftir ve eleştiriye yönelik değildir. Karşımızdaki insanın davranışlarına açıklık getirir.

Doğrudan-Tanımlayıcı Geri Bildirim: Bu tür geri bildirimde karşımızdakinin davranışı tanımladıktan sonra bizim bu davranışa tepkimizden söz ederiz. Örneğin; “Arkadaşına arkadan, kasti şekilde tekme attığında ben küplere bindim”. “Rakip oyuncuyu yerden kaldırdığın için sevinç duydum”. Gibi geri bildirimler karşımızdakinin davranışının açık bir görüntüsünü ona verir ve bunun bizler üzerindeki etkisini anlatır. Bu tür geri bildirimler yakın, içten ve tarafların düzelmeyi arzu ettikleri ilişkilerde kullanılmalıdır.

Doğrudan-Değerlendirici Geri Bildirim: Karşıdaki kişinin doğrudan eleştirildiği ve bu eleştiriye neden olan durumun açıklanmadığı daha az istenilen bir geri bildirim türüdür. Örneğin; “Sen işe yaramaz bir oyuncusu ” gibi geri bildirimler daha çok oyuncuyu cezalandırmak ve aşağılamak için kullanılır ve istenmeyen durumlara sebep olabilir. Özetle, geri bildirim etkili iletişimi garantilemek,

mesajların alınma ve anlaşılma derecesini belirlemek açısından antrenör için önemli bir rol oynadığı söylenebilir.

2.6.5. Bilgilendirici (Eğitici-Öğretici) İletişim Becerisi

Etkili liderlik özelliklerinden bir başkası da çalışanlarını etkili şekilde bilgilendirebilme ve ilgili bilgileri çalışanların geneline yayabilmedir. Bilgilendirici yöneticilikte geniş çapta alınan bilgilerin uygun şekilde dönüştürülmesi, filtrelenmesini ve ilgililere aktarılması oldukça önem taşır. Çünkü ilgili mesajların seçilmesi ve ilgili olmayanların filtrelenmesi sekteye uğradığı zaman çalışanlar ya bilgi yüküyle ya da başarı ve performans için yeterli bilgi azlığı ile karşı karşıya kalacaklardır. Etkili liderlik açısından örgütsel değişimler ve gelişmeler çalışanları önceden bilgilendirmenin ve örgüt politikalarının mantığını açıklamaya çalışmanın önemli olduğu, bu nedenle de bilgilendirici liderliğe ihtiyaç duyulduğu söylenebilir (Nelson, Quick, 2003).

Bu durumun takım veya sporcusuna yön veren bir lider olarak düşünüldüğünde antrenörlerinde dikkat etmesi gereken bir husus olduğu söylenebilir.

Çünkü bazı antrenörler unvanlarıyla kendilerini hâkim, yargıç gibi görmeye başlar devamlı olarak oyuncularının yaptıklarının, doğru veya yanlış olup olmadığı ile ilgili kararlarını genellikle sporcular yanlış yaptıklarında konuşurlar. Ancak, sporcular neyi yanlış yaptıklarından ziyade, bunu nasıl doğru yapacaklarını anlatan özel bilgiye ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle, başarılı antrenörler hâkim ve yargıçlık yapanlardan çok etkili öğretim becerisine sahip olan bireylerden oluşmaktadır.

Bazı antrenörler hâkim gibi davranan antrenörleri model alarak bu negatif yaklaşımın içine düşse de bu davranış modelini benimsemenin önemli nedenlerinden biri sporcuların gereksinim duydukları bilgileri onlara vermekte antrenörün yetersiz kalmasıdır. Dolayısı ile böyle davranarak kendi eksiklerini örtmeye çalışırlar. Genellikle kumanda- otoriter-diktatör antrenörlük tarzını benimseyenler böyledir (Konter, 1996).

Hâkim olmak her zaman neyin doğru neyin yanlış olduğunu, neyin iyi neyin kötü olduğunu bildiklerini zannetmelerinden dolayı tehlikelidir. Ancak bu yönde davranış geliştirenlerin çoğu bir süre sonra, iyi olarak düşündüklerinin kötü, doğru olarak düşündüklerinin yanlış olduğunu görebilirler. Örneğin, çalışmaya geç kalan

sporcuyla antrenör hiçbir açıklama yapmasına müsaade etmeden 15 tur koşma cezası verir; sonra çocuğun annesinin işten eve geç geldiğini ve çocuğun annesi dönünceye kadar evde küçük kız kardeşine bakmak zorunda kaldığını öğrenir. Olay bütünü ile değerlendirildiğinde çocuğun sorumlu davrandığı ortaya çıkmasına karşın ceza almıştır(Martens, 1998).

Bilgilendirmesi yüksek olmayan mesajlara birçok örnek vermek mümkündür. Birçok kişi oyun alanlarında, derslerde, antrenmanlarda kendisine veya arkadaşlarına bağırıldığına sıklıkla rastlamıştır. “Sana kaç kez söyleyeceğim topa öyle vurulmayacağını”, “çok berbat bir vuruş yaptın”, “gözün kaleyi görmüyor mu”, “ne kadar kafasızsın böyle vurulur mu hiç , gibi geri bildirimler sporculara olumlu, yararlı, bilgilendirmesi yüksek mesajlar vermez. Sporcu zaten olayın sonucunu görmüş ve yaptığıının kötü olduğunu ve iyi uygulayıp yerine getirilmediğinin farkındadır. Dolayısıyla antrenörün bunu tekrar hatırlatmasına gerek yoktur. Bu sporcuları daha stresli, kaygılı yaparak değersizlik duygusu yaşamalarına neden olabilir. Önemli olan neyin iyi gittiği ve neyin düzeltilmesi gerektiğini sporculara pozitif ve yararlı bilgilendirmelerle aktarabilmektir. Sporcular sürekli olarak eleştirilmeye değil, çalışmaya, bilgilendirilmeye ve yardıma gereksinim duyarlar. Zaten bunlar da antrenörlerin ana görevleri arasında yer alır (Konter, 1996).

2.6.6. Pozitif Yaklaşımla İletişim Kurma Becerisi

Sporda öğrenilmesi gereken önemli becerilerden biri de, pozitif yaklaşımla iletişim kurmaktır. Pozitif yaklaşım, arzu edilir davranışları güçlendirmek-pekiştirmek için, övgü ve ödüllerin vurgulanmasını gerektirir. Negatif yaklaşım ise, arzu edilemeyen davranışı ortadan kaldırmak için yıkıcı, yıpratıcı eleştirilere ve cezalandırmalara dayanır.

Pozitif yaklaşım, sporcuların bireyler olarak kendilerine değer vermelerine yardımcı olur ve buna karşılık antrenöre saygı, değerlik, saygınlık ve güven kazandırır. Negatif yaklaşım, sporcunun başarısızlık korkusunu yükseltirken, kendilerine saygılarını azaltır ve güveninin yok olmasına neden olur (Konter, 2004).

Pozitif yaklaşım kullanma, gönderilen her mesajın aşırı iltifatlı ve övgülerle dolu olması anlamına gelmez. Aşırı övgü gençlerin gönderilen mesajların

içtenliğinden şüphe duymalarına neden olur ve ödüllerin değerini düşürür. Aynı zamanda sporcuların gösterdikleri yanlış, kötü davranışlara antrenörün gelecekları veya diğler sporcuların gelmez. Gözlerini bazı yumacakları, zamanlarda görmezlikten sporcuların anlamına Çünkü cezalandırılmaları gerekebilir. Ancak, cezalandırmanın da pozitif yaklaşım içerisinde uygulanabileceğı gözden uzak tutulmamalı ve verilecek cezada antrenör, kendini tatmin etmeden ziyade sporcusunun veya öğrencisinin gelişmesine yardımcı olup olamayacağını kendine sormalıdır (Warner, 1993), (Konter, 1996).

2.6.7. İletisimde Zamanlama Becerisi

Mesajın iyi zamanlanması iletişimin etkinliğini arttırabileceğı gibi kötü zamanlama da yanlış anlamalara neden olabilir. Önemli mesajları göndermek için çalışanların iletişim seli içerisinde boğulmaya başladıkları bir zaman dilimi olan sabahın erken saatlerinin seçilmesinin en uygun zaman olduğı vurgulanmaktadır. Çünkü günün geç saatlerinde alıcılar mesajları uygun şekilde çözebilecek zamana ve zihinsel performansa bazen sahip olamamaktadır. Aynı şekilde, aşırı duygu yüklü zamanlarda gönderilen mesajlar da alıcılarda istenilen anlamların gerçekleşmemesine yol açabilmektedir. İyi yapılan bir zamanlama değişime karşı geliştirilen direncin üstesinden gelmede başrol oynadığı göz önüne alındığında (Singer, 1990), antrenörlerin de iletişimde zamanlama konusunda dikkatli davranmaları gerektiğı söylenebilir. Dolayısı ile antrenörler sporcuları değerlendireceğı zamanları çok iyi seçmelidirler. Aşırı değerlendirmeler sporcularla kurulan iletişime hâkim olmamalıdır. Antrenörler değerlendirmelerini sporcularıyla yaptıkları öğretici çalışmalara saklamalı ve bunlarda da pozitif, yapıcı bir yaklaşımı benimsemelidirler(Konter, 2006). Bunun yanında, antrenörler takım içerisindeki değişim ve gelişme ile ilgili kararları zamanında oyuncularına açık şekilde aktarmaları çıkabilecek söylenti ve sonucunda oluşacak engelleri önleme şansına sahip olacaklardır.

2.6.8. Beden Dilini Etkili kullanma Becerisi

İletişim açısından anlam taşıyan beden dili duygu ve düşüncelerin kişinin karşısındakilere iletirken kullandığı hareketler, jestler (el ve kol hareketleri), mimikler (yüz ifadeleri) ve vücut duruşundan oluşan değerler bütünüdür (İnceoğlu,

2004). Sözsüz iletişime ait altı temel boyut ortaya koyan Knapp (Ünsal, 2005) bunları öyle sıralamaktadır;

- El, kol, kafa, ayak, bacak hareketleri, vücut duruşları, jestler, göz hareketleri yüz ifadeleri ve mimikler,
- Söylenen sözlerin ötesinde ses yüksekliği, tizliği, frekansı, kekeleme, sözcükler arasında bırakılan sessizlikler gibi (örneğin, konuşma hızı) unsurlar,
- Dokunma gibi fiziksel temas davranışları,
- Kişisel alan kullanımı ve kişilerarası mesafelere ilişkin davranışlar,
- İletişime giren kişilerin vücut kokuları (örneğin kullandıkları parfüm) veya giysileri, kullandıkları aksesuarlar ile birbirlerine verdikleri mesajlar
- Davranışın olduğu ortamın fiziksel özelliklerine ait etkiler.

Kişilerarası iletişimde anlamların yapılandırılmasında sözcüklerin ortalama %10, ses tonunun %30 ve beden dilini oluşturan jest ve mimiklerin %60 rol oynadığı belirtilmektedir(Zıllıoğlu, 2003). Sağlıklı antrenör sporcu iletişiminden söz etmek için antrenörlerin beden dilini etkili kullanmaları gerektiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Antrenörlerin düşüncelerini, bilgilerini, isteklerini, övgülerini, uyarılarını iletmede en temel araç olarak kullandığı sözlü iletişim; duyguların, heyecanların, coşkuların iletilmesinde her zaman yeterli ve etkili olmayabilir. Bu nedenle, çoğu insan gibi antrenörlerde konuşurken, duygu ya da heyecanlarını beden dili ile ifade ederler.

Beden dili, konuşma ve yazı diline kıyasla daha evrensel sayılsa da kültürler ve kişiler arasındaki ilişkilere göre farklı anlamlar ifade edebilir (Zıllıoğlu, 2003) Bu açıdan dil ve kültür farklılığı gösteren oyuncularla çalışmak zorunda olan antrenörlerin, oyuncuların beden dilini yorumlayabilme becerisine sahip olmalıdır. Ayrıca sürekli olarak oyuncu, medya, yönetici, taraftar, halk tarafından izlenen antrenör kendi beden diline hâkim olarak onun verdiği mesajla ilişkisini kavrayıp, gerektiği biçimde kullanabilmelidir.

Özet olarak sözsüz iletişimin öğelerini oluşturan görsel göstergeler; sözlü iletişimi tamamlama, duyguları açığa vurma, etkileşimi yönlendirme ve

iletişimsizliği imkânsız kılma fonksiyonlarıyla oyuncu, antrenör iletişimde önemli rol oynamaktadır (Zıllıoğlu, 2003).

2.7. Sporun İletişim Becerisi Boyutu

Sportif aktivitelerle sağlanabilecek bedensel farkındalık, kişinin beden dilinibilinçli olarak kullanmasında da etkili olabilir. Küçük yaşlardan itibaren egzersiz yapmaalışkanlığı edinmek, etkili iletişimde önemli olan ve dikkate alınması gereken sözsüz mesajlardandır (Korkut, 2011). Çünkü spor yapan bireylerin spor yapmayan bireylere göre iletişim kurma eğilimlerinin daha yüksek olduğu söylenmektedir (Özerkan, 2005).

İletişim sürecinde, bedensel temasla da birçok iletişim bilgisi alıcıya aktarılmakta ve anlamlandırılmaktadır (Akoğuz 2002). Spor yapılırken en belirgin etken fiziksel temastır. Sırtını okşama, güzel bir hareketten sonra tokalaşma, faule maruz kalan bir oyuncunun rakibin yardımıyla yerden kalkması, faul yaptığı için rakibinden özür dilemeyi onun sırtına dokunarak belli etmesi ve benzeri fiziksel temaslar olumlu takdirler alabildiği gibi her türlü tepkiyi karşısındaki kişiye fiziksel saldırılarla gösteren birinin de olumsuz takdir alması olağandır (Kılıçgil ve ark 2009).

Her tür meslekte çalışan bireylerin iletişim becerilerine sahip olması, insan ilişkilerindeki iletişim sürecini daha sağlıklı kılacaktır. Fakat insan ilişkilerinin yoğun olduğu meslek gruplarında bu becerilerin bilinmesi gerekliliği kaçınılmazdır. Beden eğitimi ve spor organizasyonlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri, antrenörler ve spor yöneticilerinin bu becerilere sahip olması bu bakımdan önemlidir. Ayrıca doğasında hareket etmek ve bu yolla iletişim kurmak olan insanın, hareket etme yetisinin iyi beden eğitimi programları ve spor organizasyonlarıyla şekillendirilmesi kişilerarası ilişkilerin sağlıklı ve sürekli olmasını sağlayabilir.

Bütün bu açıklamalardan yola çıkarak hareket, oyun ve sporun, bireyin insan ilişkilerini kolaylaştırıcı iletişim becerileri edinmesinde etkili olduğu söylenebilir. Çünkü beden eğitimi, spor etkinlikleri ve oyunlar yoluyla kazanılan psikolojik ve sosyal alandaki davranış değişiklikleri bireyin genel yaşantısına transfer olur mu konusunda yapılan araştırmalar, bedensel aktiviteler yoluyla

fiziksel ve psiko-sosyal alanlarda kazanılan davranışların günlük yaşamda gerekli ve ilgili benzer durumlara transfer olduğunu göstermiştir (Çamlıyer 1997).

Akoğuz (2002)'a göre çocuklar spor yoluyla Yeni arkadaşlıklar kurarak sosyalleşirler, iletişim becerilerini geliştirirler. Sözsüz iletilerden biri olan dokunsal temaslar da iletişimde bir mesaj niteliği taşımakta ve alıcı tarafından anlamlandırılmaktadır.

2.7.1. Sporun Sosyal Uyum Boyutu

İnsanın sosyal bir varlık olmasından yola çıkacak olursak, onun yaşadığı sürece kendi varlığını başka insanlara kabul ettirme dürtüsü ve çabası içinde olmasını açıklamayı başarabiliriz. Sosyal olmak, yaşamı boyunca insanın ihtiyaç duyacağı birkaç boyutlu kazanımların anahtarıdır. Bu kazanımların başlıcaları; fizyolojik hayatını devam ettirebilmesi için ihtiyaçlarını sağlaması, toplumda kabul görme ve değer bulma gibiduygusal yönden vazgeçilmez hislerin doyurulması, çevresiyle kurduğu sosyal bağlar sayesinde giderek daha çok kendi kendine yeten ve ebeveynlerinden bağımsız ve özgür bir birey olabilmesi ve bu sayede kendindeki gizil güçleri ve potansiyeli ortaya çıkarabilmesi, yaşadığı toplumun sosyal kültür ve yaşantısını içselleştirerek de bir topluluğa ait olma, onun içinde önemli bir yeri doldurma gibi olgulardır. Kişinin, kişilik genel uyumu kişinin kendisiyle olan uyumunu ifade eden kişisel uyum ve çevresiyle uyumunu ifade eden sosyal uyumundan oluşmaktadır. Kişisel uyum, bireyin davranışlarında kendine güven durumunu, kendi kararlarını verebilme becerisini, davranışlarında kararlılığını, hatalarını kabullenebilmesini ifade etmektedir. Sosyal uyum ise bireyin ailesiyle ve çevresindeki diğer insanlarla ilişki kurabilme ve sürdürebilme becerisini ifade etmektedir (Özgüven 1992).

Bir insanın yaşamı sosyal bir grupla başlar ve sosyal grup içinde sona erer. Birey kendi gereksinimlerini karşılamak ve yaşamını devam ettirebilmek için başkalarının yardımına, desteğine ve işbirliğine gereksinim duyar. Bireyler tek başına yaşayamaz ve soyunu devam ettiremez. O halde her birey her zaman ve her yerde bir veya daha fazla sosyal grupla dolaylı ya da dolaysız ilişki halindedir (Kızılçelik ve Erdem 1996). İnsanın çevresindekilere her zaman uyum göstermesi mümkün değildir ve çevresindeki insanlardan farklı düşünmesi ve farklı davranması doğaldır. Gerekliğinde fikirlerini savunurken veya inandığı yolda

davranırken ister istemez çevresindeki insanlara ters düşebilir. Toplum değerlerine körü körüne uyma yerine, ona ters düşmeden, kendi değerlerini koruyarak yaşama, bir ruh sağlığı belirtisi, sosyal uyum kavramı işareti olarak alınabilir. Kişinin kendi psikolojik bütünlüğünü parçalamadan ve kendi ihtiyaçlarını saf dışı etmeden, toplumun beklentilerine ters düşmeden yaşayabilmesi önemlidir (Kılıççı 2006).

Yavuzer (2011)'e göre mükemmel bir sosyal uyumun varlığından söz etmektümükün değildir. Çünkü her birey sahip olduğu özellikler doğrultusunda bu uyumsürecini yaşamaktadır. Ancak iyi bir sosyal uyum için bir takım ölçütlerden bahsedilebilir. Bunlar:

- *Farklı gruplara uyum gösterme:* Farklı gruplara uygun bir biçimde davranan, onlarla ilişki kuran, arkadaş gruplarına olduğu kadar yetişkinlere de uyum gösteren birey, sosyal açıdan uyumlu bir kişi olarak kabul edilir.
- *Sosyal tutumlar:* Toplumca istenen tutum ve tavırları diğer insanlara yönelten, sosyal yaşama bu tavırlarla katılan kişiler, sosyal bakımdan uyumlu sayılırlar.
- *Kişisel doyum:* Toplumsal ortamda aldığı rolle, kurduğu ilişkiden yeterince doyum sağlayan kişi, sosyal bakımdan uyumlu sayılır.

Çocuğun kişisel, sosyal uyumu, benlik saygısını kazanması ve kariyer gelişimi için onu olduğu gibi kabul etmenin yanı sıra, ilgi- yetenek alanları ile değer yargılarının analiz etmek, okul ve arkadaş ortamını izlemek ve onun psiko-sosyal gereksinimlerini gözetmek gerekir (Demircioğlu 2008).

Çocuğun sosyal uyum ve becerilerinin gelişimi bazı faktörlerden etkilenmektedir. Bunlardan en temel olanlar; Anne-baba çocuk etkileşimi, kardeş ilişkileri, akranlar ve arkadaşlık ilişkileri, okul ve öğretmen, kitle iletişim araçları, sosyo-ekonomik düzey, çocuğun geliştirdiği özellikler gibi birçok faktörler bulunmaktadır.

“Spor, bireyin tabii çevresini beşeri çevre haline çevirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, bireysel veya toplu olarak boş zaman faaliyetleri kapsamı iç inde veya tam zamanını alacak

şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, toplumla bütünleştirici, ruh ve fiziği geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgudur” (Erkal 1982).

Fiziksel faaliyetler kapsamı içinde yer alan kurallar, taktikler, spor programlarındaki çeşitli aktiviteler ve bunlara ait metotların öğrenilmesi, ayrıca sağlıklı yaşama, fiziksel uygunluk ve bunların yaşantıdaki önemi gibi hususların öğrenilmesi ile de zihinsel gelişime katkı sağlanır. Zihinsel gelişim, bilgi kavrama ve saklama ile ilgilidir. Bunlar aracılığıyla çocukların yorum yapabilme değerlendirme, karar verme ve düşünme yetenekleri gelişir. Sporun sosyal gelişim ile ilgili amaçları hem birey hem de toplum açısından önem taşır. Spor faaliyetleri aracılığıyla bireylerin sosyal bir çevre kazanmaları ve kendilerini gerçekleştirebilmeleri mümkün olmaktadır (İmamoğlu 1992).

Sporun sosyal gelişime etkileri şöyle özetlenebilir:

- Kişilik gelişimi üzerinde yapıcı etkisi vardır.
- Sportif etkinlikler sırasında çocuklar ve gençlerbirlikte çalışmaya yönlendirilirler.
- Arkadaşlık duygularının gelişmesine katkıda bulunur.
- Birlikte çalışma becerisi kazandırır.
- Sosyal sorumluluklar kazandırır.
- Liderlik özellikleri kazandırır.
- İyi bir yarışmacı, başkalarıyla iş birliği yapabilme ve iyi bir izleyici olabilme yeteneklerini kazandırır.
- Saldırgan davranışlar, faydalı işlere yöneltilebilir.
- Kendine ve başkalarına saygı, sevgi ve güven ile başkalarını kabul etme duyguları gelişir.
- Kısacası, spor aktiviteleri sırasında çocukların ve gençlerin birbirleriyle olan sürekli ilişkileri, kişisel ve sosyal uyum bakımından onlar için bir laboratuvar çalışması olarak nitelendirilebilir (Tamer 1998).

Çaha (1999) 'ya göre spor;

- Toplum üyeliğini kazanması ve bireyin sosyal çevrelere katılımını ateşleyen bir sosyal etkinlik olmasından dolayı kişinin sosyalleşmesinde önemli rol oynar.
- Toplumun çalışan kesimlerinin bir yandan emek verimliliğini arttırır, diğer

yandan beden ve ruh sağlığını korur ve spor yoluyla bos zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirilmesini sağlar.

- Özellikle, özürlü insanların topluma kazandırılmasında önemli bir görev üstlenir.
- Toplumun bireye yüklediği gerginlik, sıkıntı ve gerilimleri atmasına ve ruhsal sükûnete kavuşmasına yardımcı olur. Sportif faaliyetin içinde aktif olarak yer alan birey bedenindeki teriyle birlikte ruhundaki sıkıntılarını da dışarı atmakta ve kafasındaki kaygılardan kurtulmaktadır. Spor, her şeyden önce bireyi teskin edici bir etkinliğe sahiptir.
- Bireyin kendi dar dünyasından kurtularak diğer inanç ve düşüncede olan insanlarla karşılaşmasını, onlarla diyalog kurmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlar. Bu yönüyle sporun dostluğu pekiştirdiği ve sosyal kaynaşmaya destek sağladığı söylenebilir.
- İzleyici kitleler arasında da önemli sohbet, muhabbet ve dolayısıyla yakınlaşmaya katkıda bulunur. Spor özellikle kitle toplumu niteliği taşıyan modern toplumlarda bireylerin birlikteliğini sağlayan, böylece "aidiyet" ihtiyacına cevap veren bir özelliğe sahiptir.
- Bireyi sosyal hayat alanına çekerek insanın ruhundaki "başarma" ihtiyacına karşılık verir.
- Bireyin ruhundaki savaşçı, kavgacı enerjiyi, barışçı, dostane bir zemine çekerek "çatışmayı", "karşılamaya" dönüştürür. Spor bu yönüyle bireye, oyun içindeki rekabet ve yarışma ortamında "üstün gelme", dolayısıyla "başarma" zevkini tattırır ve onu hayata daha fazla bağlar.
- Oyun formatıyla da aslında hayati bir eğlenceye dönüştürmekte ve muayyen bir zamana ayarlayarak geçici hale getirir. Hayat bir eğlence, bir esinti, bir oyun yani bir spora dönüştüğü zaman, insanların anlamsız şeyler için asık ve kasvetli suratları tebessüm ve sevecenliğe bürünür. Spor, hayatın oyun temeline çekilmesinde önemlibir etkinliğe sahiptir.
- Spor, insanın sınırsız ihtiraslarını köreltir ve teskin edici bir ruh dünyası geliştirir.
- Sporun eğlendirici bir sosyal etkinlik olmasının yanında, modern toplumlarda ekonomik bir sektör olarak büyük gelişme sağladığı görülmektedir.

Spor sosyal insanların yetiştirilmesinde eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Spor yoluyla sosyalleşmek, insanlar arasında menfaatsiz bir yakınlığın doğması ile insancıl kaynaşmayı gerçekleştirebilir (Keten, 1993).

Spor faaliyetlerinin tümü, bireyin bedenlen sağlam, ruhen sağlıklı olmasını, dengeli ve ahenkli bir hayat sürdürmesini, toplum kurallarına riayet eden, insan haklarına saygılı, kötü alışkanlıklardan arındırılmış, yardımsever, zeki, çevik, çalışkan, ahlaklı, sağlam, güçlü, sosyal bir insan, iyi bir vatandaş olmasını sağlamaktır (Yetim, 2000).

“Ayrıca kişiler spor yoluyla bir takıma veya bir gruba dâhil olarak yalnızlık duygusundan kurtulur. Bir spor takımını destekleyerek o takımın başarı veya başarısızlıklarıyla bütünleşir ve takımın başarısını kendine yansıtır. Yalnızken coşkunluk göstermezken, grup halindeyken gösterilir. Bunun için psikiyatristler spor alanlarına bir tür hastane olarak bakmaktadırlar. Bastırılmış duyguların dışarıyaatılmasına, yani bireylerin deşarj olmasına yol açan spor alanları, psikiyatristlerce tedavi yerleri olarak görülmektedir” (Türkel, 2010).

Günümüzde spor çoğu insan için yaşam felsefesinde yaşam kalitesini artıran ve günlük spor aktiviteleri içinde yer alması gereken doğal bir olgu olarak bakılmaktadır. Bireyleri spor yapmaya iten sebepler sadece hareket ve bedensel alanla sınırlı değildir. Başkalarıyla ilişki kurma isteği, yalnız kalma korkusu, sosyal bir varlık olma ihtiyacı da en az sportif ve sağlıklı olma isteği kadar etkilidir. Spor sadece fizikî ve psikolojik olarak ferdin eğitiminde kullanılmaz bununla birlikte bireylerde işbirliği ve sorumluluk sahibi olma, bireyin kendi kendine disipline olmasına yardımcı olmaktadır. Sosyalleşmeyi bireyin içinde yaşadığı toplumun değer yargılarına uygun davranış geliştirme süreci olarak ele aldığımızda, sporda bireyin şekillenmesinde vazgeçilmeyecek bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle sporun eğitim alanında kullanılması öğrencilerin gelişim özellikleri açısından son derece önemli noktadır. Spor faaliyetleri ile uğraşan öğrencilerde kişiliğin gelişmesi ve şekillenmesinde çok etkili olmaktadır. Grup oyunları ile bireyler (öğrenciler) mensup olduğu grubun çıkarlarını kendi çıkarlarından önde tutmak zorundadır. Bunun sonucu bireyde mensubiyet ve fedakârlık duyguları gelişir. Birey sporun içinde haklarını koruma, başkalarına saygı, atılganlık, işbirliği ve paylaşma, kurallara uyma, doğru yanlış ayırımını yapabilme gibi özellikleri

artarak gelişmektedir. Psikolojik açıdan spor yapan bireylerde spor haz alma ve mutlu etme duygusu yaşatmaktadır (Şahan, 2007).

Sporun önemli işlevlerinden birisi de bir gruba ait olma duygusunu ortaya çıkarması ve bu duyguyu geliştirmesidir. Herhangi bir gruba aidiyet duygusu sosyal bir varlık olan insanın sosyalleşme sürecinde önemli değerlerden birisi olarak kabul edilmektedir. Aileye, takıma, millete ait olma, kişinin toplumda üstlendiği rolün belirlenmesinde, belirli bir statü kazanmasında önemli bir olgu olarak görülmektedir (Şahan, 2007).

Antrenman ya da yarışma sahalarında sporcuların takım arkadaşları, antrenörleri ve hatta rakipleriyleantrenörlerin sporcularıyla dokunma yoluyla mesaj alış verişinde bulundukları sıklıkla gözlemlenebilmektedir. Bu durumun dokunsal temaslarla mesaj yollama ve mesajdaki anlamı çözme becerisini pekiştirdiği düşünülebilir. Ayrıca sözsüz iletişimin diğer bir ögesi olan beden duruşu, boy, kilo, ten ve sağlıkla ilgili görünüm gibi fiziksel özelliklerin mesaj alış verişindeki önemi literatürde vurgulanmaktadır (Korkut, 2011).

Kişiler arası iletişimde dinleyicinin ya da karşı tarafın verdiği bazı tepkilerin iletişime zarar verdiği ve iletişimin gidişini olumsuz yönde etkilediği savunulmaktadır. Her zaman olmamakla birlikte bu genelde doğru bir ifadededir. Kişilerarası iletişim kurarken belli bir sorun durumunda karşıdaki kişinin ihtiyacı ve bizden beklentisi göz ardı edilemez. Öte yandan bir sorun ile karşılaşıldığında öncelikle sorulması gereken şey "sorun kimin?" sorusudur. İletişim engelleri:

- Emir vermek, yönlendirmek
- Uyarmak, gözdağı vermek
- Ahlak dersi vermek, öğüt vermek
- Nutuk çekmek
- Çözüm önerisi getirmek
- Yargılamak, eleştirmek, suçlamak
- Övmek
- Alay etmek
- Yorumlamak, analiz etmek
- Güven vermek, avutmak
- Soru sormak, sınamak, sorgulamak

İletişim gerçekleşirken, amaçların belirsizliği, uyumsuzluğu, hedef ve alıcının farklı oluşları, mesajın içeriğinin bozulması, mesaj düzenlemesi ile ilgili temel ilkelerin göz ardı edilmesi, yetersiz dinleme, savunucu iletişim ve empati de eksikliği gibi bazı faktörler de iletişim sorunu oluşturabilir (Zıllıoğlu, 2003).

2.8. Sporda İletişim Grupları

Yoğun bir bilgi ve duygu alışverişi için bir araya gelen gruplara iletişim grubu denir. Elbette bütün gruplarda belli bir bilgi ve duygu alışverişi yani bir iletişim vardır ki bunlara grup süreçleri denir. Gruplarda iletişim ya kendiliğinden ya da liderin yönlendirmesi ile olur ve grubun normları ile amaçlarına göre gerçekleşir. Zaten grup süreçleri bu bilgi ve duygu aktarımının ve buna bağlı olarak iletişim ve etkileşimin kendisidir. Grup dinamiğini bu iletişim ve etkileşim oluşturur.

Özellikle spor kulüplerinde çeşitli iç ve dış etkenler ile grup süreçleri bozulmakta ve bunun sonucu olarak grup dinamiği ve takımın performansı olumsuz olarak etkilenmektedir. Diğer gruplarda süreçler grubun amacına yöneliktir, buna karşı iletişim gruplarında amaç, grup süreçleridir.

Grup içindeki süreçler her zaman uyum davranışı ile sonuçlanmazlar. Bazı durumlarda grup üyeleri gelen toplumsal etkiye uymama şeklinde bir tepki gösterebilirler. İşte iletişim gruplarının önemi buradadır. İletişim grubu uygulamaları ile önce yeni ve doğru bilgiler verilir ve grup üyelerinin bu bilgileri doğru algılamaları sağlanarak benimseme şeklinde bir uyum davranışı gösterilir.

Spor kulüplerinde yapılacak olan iletişim grubu oturumları üç olgu üzerinde etkilidir. Önce grup üyeleri üzerinde bireysel etki ederek, onların kişisel özelliklerini, kişisel performanslarını yükseltecek yönde geliştirir. Aynı zamanda grup üyelerinin yaptıkları spor dalı hakkında bilgilerini arttırıp bu yeni bilgilerin benimsenme yolu ile ikinci performans yükselmesi sağlar. Yine aynı zamanda grup süreçlerini olumlu yönde geliştirerek grup dinamiğini ve buna bağlı olarak grubun performans kapasitesini yükseltir. İletişim grubu birbirini izleyen üç sürecin oluşması ile gerçekleşir.

- Farkına varma
- Çözümleme
- Yeni davranışların denenmesi ve benimsenmesi (Başer, 1998).

İletişim grubu oturumu grup dinamiği uygulamalarında, bireysel kişilik gelişmesi, bilgi ve deneyim arttırmada en etkili yöntemlerden biridir. Yoğun bir bilgi ve duygu aktarımı için bir araya gelen 10–15 kişilik gruplara “iletişim grubu” denir.

İletişim grubunun sağladığı yararlar şunlardır:

- Birey grup içinde düşüncelerini daha rahat söyler hale gelir.
- Grubun diğer üyelerinden ve gösterecekleri tepkilerden korkmayı öğrenir.
- Birey grubun diğer üyelerine saygı duymayı ve güvenmeyi öğrenir.
- Grup üyeleri kendi duygu ve düşüncelerini daha kolay aktarmayı öğrenirken, diğer grup üyelerinin duygu ve düşüncelerini daha kolay almayı öğrenir.
- Grup üyeleri çevreden ne şekilde etkilendiklerini ve çevreyi ne şekilde etkilediklerini öğrenir.
- Yeni ya da karşıt fikir ve kavramlara karşı davranışları olgunlaşır.
- Grup tartışma ve konuşmaları sonucu oluşan geriye iletim yolları ile çeşitli taktik ve teknik bilgileri öğrenmek kolaylaşır.
- Grup dışındaki davranışları etkilenen sporcunun toplumsallaşma süreci hızlanır.
- Sporcunun bu oturumlarda kazandığı, yaptığı spor dalına ait genel ve özel bilgiler performansının yükselmesine katkıda bulunur (Erkan, 2002).

2.9. Sporda İletişim Kavramının Sporcü Performansı Üzerindeki Önemi

Günümüzde sportif performans kavramının inanılmaz bir şekilde yükselmesi sporcuların başarıları arasındaki farkı çok küçük zaman birimleriyle, milimetrelere kadar düşmesini sağlamış ve her geçen gün ardı ardına kırılan rekorlar arasındaki mesafeler kapanmaya başlamıştır. Özellikle bilim çevreleri sporculardaki performansın inanılmaz şekilde yükselmesinde birçok farklı yöntem üzerinde durmakta ve performansın yükselmesindeki değişkenleri ayrı ayrı test ederek her birinin hangi ortamlarda hangi sıklıkta kullanılacağına ilişkin araştırmalar yapmaktadırlar.

Sporcu açısından gerek fiziksel gerekse de psikolojik antrenman yöntemleri konusunda birçok çalışma yapılmış ve birçok bilimsel veriye ulaşılmıştır. Ancak sporcunun yoğun antrenman programlarına katılması, antrenörün isteklerini yapması ve tüm müsabaka boyunca arkadaşları ile uyumlu bir şekilde müsabakayı belirli bir performans seviyesinde tamamlayabilmesi gerek antrenör gerekse de sporcu arasındaki farklı bir özelliğin olması gerçeğini ortaya çıkarmıştır. Bu özellik hem sporcu açısından hem de antrenör açısından “iletişim becerisi” olarak belirlenmiştir. Çünkü sporcu ne kadar üst düzeyde sporcu olursa olsun veya antrenör ne kadar iyi teknik ve taktik açısından bilgi donanımına sahip olursa olsun, karşılıklı verimli bir iletişim bağı kurulmadığında sporcu istenileni yapamayacak, antrenör ise bilgilerininve deneyimlerini sporcuya aktaramayacaktır. Böylece hem sporcu hem de antrenör başarısız olmaktan kendilerini koruyamayacaklardır.

Bu bağlamda takım sporlarında ve bireysel sporlarda gerek fiziksel yüklenme, gerek sporcu-antrenör iletişimi, gerekse de teknik-taktik etkenler performans üzerinde etkilidir. Bu etkenlerden de özellikle “sporc-antrenör” ilişkisinin doğası gözlenmekte, performans üzerinde büyük oranda etkili olmaktadır (Erkan, 2002).

Bu nedenle sporcu-antrenör ilişkisinin temelini oluşturan etkili iletişim becerilerinin kulüp içinde kullanımı hem sporcu performansını hem de takım performansını yükselten bir faktör olacaktır. Sporda antrenör kavramına baktığımızda, antrenörün kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve kapasitesinin saptanması zaman ister. Bu nedenle antrenör seçiminde atama yöntemine göre hareket edilir.

Ancak liderlik olgusuna baktığımızda antrenörün üç temel öğeye sahip olması gerektiğini görebiliriz. Bunlar:

- Etkilenme
- Harekete Geçirme
- Eşgüdüm'dür.

Bu konu üzerinde birçok araştırma yapan Carron, evrensel olarak liderlik nitelik ve özelliklerinin olmadığını fakat liderlik zekâsı adını verdiği kavramın liderlik açısından çok önemli olduğunu ve liderlik zekâsının grupların performanslarındaki bazı bağlantılara bağlı (Carron,1980) olduğunu belirlemiştir.

Bunlar;

- Liderin Motivasyon Düzeyi
- Liderlerin Deneyim Düzeyi
- Liderin Kendine Yardımcı Olanlarla İlişkileri
- Liderin Grup Üyeleriyle Olan İlişkileri' dir.

Yukarıda verilen antrenörün sahip olması gereken özellikler ve Cannon tarafından da belirlenen lider ve grup amaçları ile bağlantısı olan özellikler

incelendiğinde birçoğunun iletişim kavramı ile bağlantılı olduğu görülebilecektir Çünkü, antrenör birinci öncelikle tek tek sporculara karşı ve takıma sorumluluğu olan kişidir. Sporcularını tanımak, onların kişisel özelliklerini bilmek ve bu verilere göre davranışlarını belirlemek zorunda ve buna benzer verilerin elde edilmesi için de etkili iletişim becerilerine sahip olmak zorundadır.

Bu amaçla iletişim kavramının spor alanı içindeki önemi ve sporcu performansında elde edilecek değerler ve takım bağlılığı açısından değerinin incelenmesi gerekmektedir. İletişim Modelleri ve Sporda Kullanımı

İletişim Modeli adı verilebilecek bir iletişim yapılaşmasının çeşitlenmesinin temelinde gerçekte “iletişimin yönü” ile ilgili kaygıların yattığı söylenebilir. Gruplar içinde iletilerin; (mesajların, görüşlerin, önerilerin, ricaların, emirlerin, yönergelerin vb.)

Tek yönlü - İki yönlü ve Çok yönlü olması, bir bakıma iletişim modellerini de belirleyen bir ölçü olur. Diğer bir deyişle, iletinin bir yanıt ya da tepki beklemeden iletilmesi ile bu iletiye karşı gelişecek karşı iletinin de alınması farklı yapılaşma gerektirir (Usal, 1991). İletişimin çok yönlü olması ise, bu açıdan daha da farklı bir iletişim modelini işaret etmektedir. Çünkü grup içinde üye sayısının artması aynı sayıdaki iletinin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Bu nedenle her bir grup amaçlarına ulaşabilmek ve başarılı olabilmek için kendi yapısına ve gruptaki üye sayısına göre bir iletişim yapılaşması belirlemelidir (Karlis, 2003).

Özellikle spor takımlarında her bir spor branşında yer alacak sporcu sayısının birbirinden farklı olması sporcuların yapısal özelliklerindeki farklılıklar ve antrenörlerin farklı liderlik modellerini benimsemeleri nedeniyle iletişim modelleri

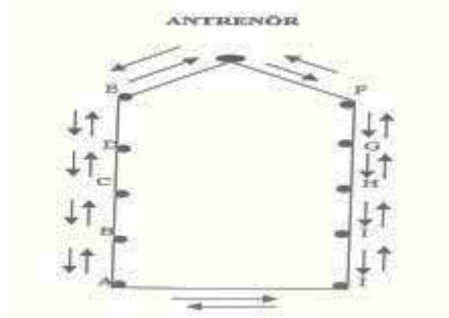
birbirine benzemeyebilir. Grup içi iletişimin aşağıda belirtilen dört ana model üzerinde geliştiği kabul edilmektedir. 1. Çember 2. Şebeke 3. Ara Modeller (Zincir, “Y”) 4. Tekerlek Modeli.

Bu Modellerden her biri sporda on sporcu ve bir antrenörden oluşan bir basketbol takımına uyarlandığı zaman antrenör ve sporcular arasındaki iletişim düzeni aşağıda belirlendiği biçimlerde olduğu söylenebilir.

2.9.1. Çember Modeli

Sporculardan ve antrenörlerden oluşan bir basketbol takımında uygulanan “çember modeli” nde takımdaki her sporcunun iletişim bakımından şansları eşit olduğu ve her sporcunun iki yanında bulunan birer sporcu ile iletişim kurabildiği görülmektedir

Şekil 2. : İletişimde Çember Modeli (Usal,1995).

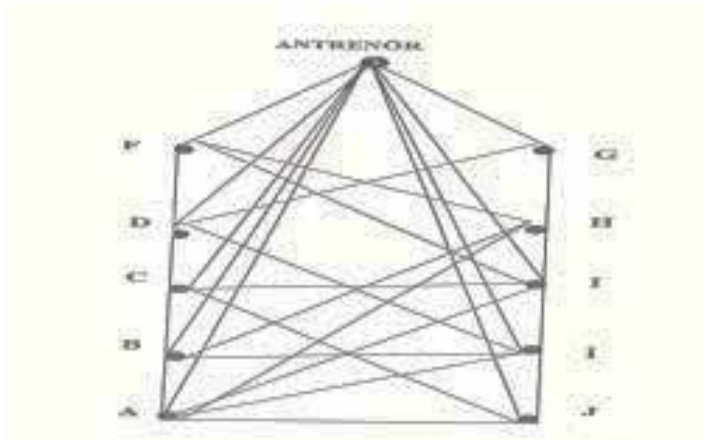

Grup üyelerinin doyumu, verdikleri uğraş ve başarı konusunda en fazla çaba “çember modeli” nde görülmektedir. Bu nedenle takım içinde her sporcunun eşit söz hakkı bulunması, her birinin düşüncelerinin, görüşlerinin, önerilerinin, eleştirilerinin deneyimlerinin dikkate alınmasını gerekmektedir.

2.9.2. Şebeke Modeli

Eğer takım içerisinde “Şebeke” modeline dayanan bir iletişim sistemi var ise, tüm sporcuların karşılıklı ilişkilerine dayanan; ancak, eşitliğin bozulmadığı ve her bir sporcunun diğer takım arkadaşı ve antrenörü ile iletişim kurabileceği görülmektedir. Bu model ile her bir sporcu kendi arkadaşı ile görüşebilme olanağına sahip olabileceği gibi, antrenörde tüm sporcularıyla diyalog halinde olacaktır.

Şekil 3. : İletişimde Şebeke Modeli (Usal,1995)

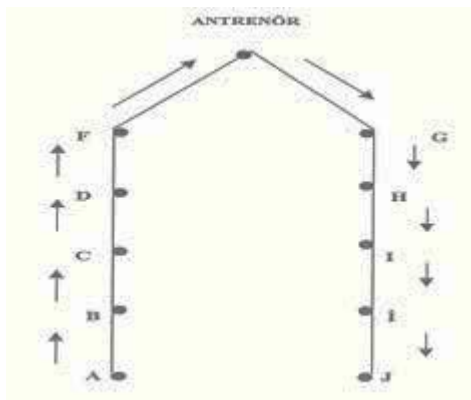

2.9.3. Zincir Modeli

Bu modelde ise, A sporcusu yalnızca B ile, J sporcusu yalnızca İ ile iletişim şansına sahipken F- Antrenör-G sporcusu iki yanlarındaki birer sporcuyla (iki kişi ile) iletişim şansına sahiptir. Özellikle takım sporlarında takım uyumunun ve takım dinamiklerinin sağlanabilmesinde bu model oldukça sakıncalıdır. Çünkü takım sporlarında başarı bireysel değil takımı oluşturan sporcuların performanslarının bileşkesine bağlıdır. Böyle bir iletişim modelinde takımların başarı şansını yakalayabilme olanağı hiç yoktur.

Bu iletişim modelini uygulayan takımlarda arkadaşlık, güven ve antrenöre karşı olan inanç zamanla yok olacaktır.

Şekil 4. : İletişimde Zincir Modeli (Usal,1995)

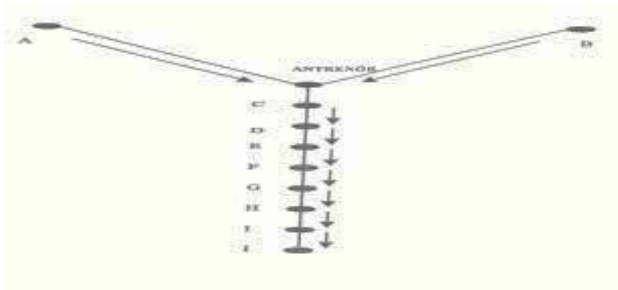

Özellikle iletişim aşamasında en altlarda bulunan sporcular kulüp içinde alınan ortak kararlardan haberdar olmalarında uzun bir süre geçecektir. Bu da kulüp içinde iletişimin etkili bir şekilde çalışmasını engelleyecektir.

2.9.4. “Y” Modeli

“Y” modelinde aynı zincir modelinde olduğu gibi sporcular kendi aralarında ve sporcu antrenör arasındaki iletişim şansı açısından haksızlık daha çok artmaktadır. A ve B sporcuları antrenör ile sıkı bir iletişim kurabilirken, İ sporcusu yalnızca I ile, C sporcusu ise hem antrenörü hem de D sporcusu ile iletişim şansına sahip olabilmektedir. Antrenör açısından ise, takım sporcuları ile iletişim kurabilmede tam bir dengesizlik söz konusudur. Çünkü antrenör hem A ile hem B ile hem de C sporcusu ile iletişim kurduğu için diğer sporcuların sorunları ile ilgilenmeyecek ve mesajlarını onlara göndermekte zorlanacaktır.

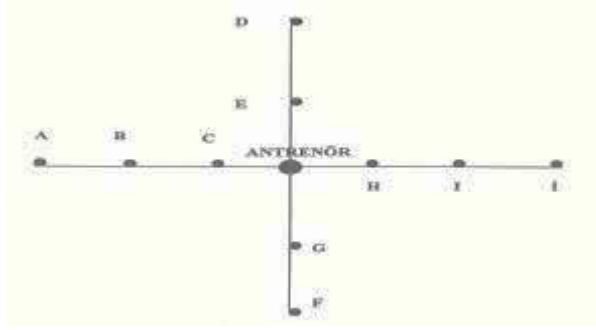
Şekil 5. İletişimde “Y” Modeli (Usal,1995).

2.9.5. Tekerlek Modeli

“T” modelinde ise, kesinlikle spor takımlarına uymayan ve takım performansında olumsuzluklara neden olan tam bir uyumsuzluk ve haksızlık vardır. Çünkü her bir sporcu sadece antrenörleri ile iletişim kurabilirken; birbirleri arasındaki sporcu-sporcu iletişiminden söz etmek mümkün olmadığı görülmektedir. Bu iletişim modeli sadece antrenör-sporcu iletişimi için uygun olurken, sporcuları birbirine karşı güven, saygı, sevgi ve hoşgörü ortamından uzaklaştırdığı söylenebilir. Bu nedenle de “T” modeli spor takımlarında kullanabilecek bir iletişim modeli olamaz.

Şekil 6. : İletişimde “T” Modeli (Usal,1995).

Bu bağlamda grup kavramı ve grup dinamikleri konusunda yapılan araştırmalarda grup yapısının iletişim yapısı açısından farklılaşması grup üyeleri üzerinde de farklı sonuçlar verdiği belirlenmiştir (Usal, 1991). Bunlar;

- Faaliyet : Grup üyelerinin verdiği uğraş.
- Başarı : Niceliksel ve Niteliksel çıktılar ve amaca varış (amaca varış hızı)
- Grup Üyelerinin Doyumu

Yukarıda yer alan özelliklerin her biri sporda olması gereken kavramlardır. Çünkü antrenörün sporcularına uygulayacağı bir iletişim modeli takım yapısı üzerinde bazen olumlu, bazen de olumsuz sonuçların alınmasını sağlayabilir. Eğer takım içi dinamiklerin zayıf olduğu bir takımda antrenör “T” modelini uygularsa zaten takım içinde zayıf olan bir iletişim yapısı tamamen ortadan kalkabilecektir. Ancak takım içinde sporcular arasında iyi bir iletişim olması ve antrenörün “şebeke” modelini uygulaması durumunda ise, zaten takım sporcuları arasındaki iletişim daha mükemmel bir düzeye çıkacak ve başarılar tüm takımın olacak ve her bir sporcunun başarıma isteği ve doyumu daha mükemmel olacaktır.

Bu bağlamda sporda “Tekerlek” modelinin kullanımı, takım içi iletişim açısından en uygun bir konumda görülmesine rağmen, takımda antrenörün tek söz sahibi bir kişi olması sağlanacak, sporcular geri plana çekilecek ve hem antrenmanlarda hem de müsabakalarda çok da uğraş vermeye gerek duymayacaklardır. Bu da sporcunun performansının düşmesini ve doğal olarak da başarısızlığı beraberinde getirecektir. Sporcuların ve takımın başarısızlığında suçu antrenörlerinin üzerine atmakla yetinirlerken, sporcular arasında içsel doyumdan söz etmek mümkün olmayacaktır.

“Z” ve “Y” modellerinin “Çember” ve “Tekerlek” modelleri arasında bir tür geçiş modeli olmasına rağmen, Çember modelinden “T” modeline doğru gidildikçe sporcuların özne çabalarının azalmaya, ancak sporcular arasında örgütlenmenin hızlandığı görölmektedir. Aynı yönde nitelik azalmış ve grup üyelerinin doyumlarında da aynı yönde azalma görölebilir. Bu nedenle spor kulüplerinde antrenör, sporcularının hem iç iletişimini hem de dış iletişimini sporcuların antrenörleri ile iletişim yapısı ve sınırlarını belirlemek gibi önemli bir uğraş vermek zorundadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Deseni

Lisanslı sporcular ile Lisanslı sporcu olmayan ve Sedanter bireylerin iletişim becerilerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan bu çalışma tanımlayıcı (betimsel) nitelikte olup tarama modeli türündedir. Nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı araştırmada, güvenilir, derinlemesine ve ayrıntılı verilerin elde edilmesi hedeflenmiştir. Tarama modelleri, geçmişte yada halen varolan bir durumu, var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1994).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırma evrenini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa ilçesinde faaliyet gösteren Yakın Doğu Üniversitesi A takımı basketbol, hentbol ve voleybol branşlarında lisanslı olan sporcular ve SBF’nde öğrenim göre lisanslı sporcu olmayan öğrenciler ve sedanter (spor yapmayan) bireyler oluşturmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubu A takımı basketbol, hentbol ve voleybol branşlarında lisanslı olan (60), lisanslı sporcu olmayan SBF öğrencisi (60) ve sedanter birey (40) olmak üzere toplam 160 bireyden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan sedanter bireylerin %30,0’unun 19 yaş ve altı, %42,50’sinin 20-22 yaş arası, %27,50’sinin 23 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı, %52,50’sinin kadın ve %47,50’sinin erkek olduğu saptanmıştır. Lisanslı sporcu olmayan bireylerin %30,0’unun 19 yaş ve altı, %36,67’sinin 20-22 yaş arası ve %33,33’ünün 23 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı, %40,0’ının kadın ve %60,0’ının erkek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen sporcu bireylerin ise %38,33’ünün 19 yaş ve altı, %23,33’ünün 20-22 yaş arası ve %38,33’ünün 23 yaş

ve üzeri yaş grubunda yer aldığı, 51,67'sinin kadın ve %48,33'ünün erkek olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Nicel araştırma tekniklerinin kullanıldığı bu çalışmada, veri toplama aracı olarak çalışmada iletişim becerilerinin değerlendirilmesi için Lisanslı spor yapan ve Lisanslı sporcu olmayan bireylerin arasındaki ilişkinin etkili olup olmadığını ortaya çıkarmak için, sporculara ve öğrencilere “İletişim Becerileri Envanteri” nicel ölçek iletişim becerileri (bkz. Ek:2) durum çalışması yapabilmek amacıyla kullanılmıştır. Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen “İletişim Becerilerini Değerlendirme Envanteri” çalışmada kullanılmıştır. Bireylerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla ise araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” düzenlenmiştir. İBE, 5'li likert olup, 45 sorudan oluşmaktadır. Envanter *zihinsel, duygusal ve davranışsal* açıdan iletişim becerilerini ölçmektedir. Her bir boyutu ölçen 15 madde içermektedir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu çalışma kapsamında veri toplamak için kullanılan kişisel bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formda, katılımcılara ait yaş, cinsiyet, spor branşı gibi kişisel bilgiler sorulmuştur.

3.3.2. İletişim Becerileri Envanteri (İBE)

Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Envanteri”dir. İletişim becerilerinin ölçülmesi amacıyla araştırmacı tarafından kullanılan İletişim Becerileri Envanteri; ilk olarak Balcı tarafından geliştirilmiş ve kullanılmıştır. Gerekli geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılan envanterin bu ilk sürümünün madde sayısı 70'tir. Envanter daha sonra tekrar, 500 üniversite öğrencisinden oluşan bir örnekleme uygulanmış, yapılan faktör analizi sonucunda madde sayısı 45'e indirilmiştir. Son hali 1998 yılında verilen envanter, likert tipidir ve 45 sorudan oluşmaktadır. Envanter *zihinsel, duygusal ve davranışsal* açıdan iletişim becerilerini ölçmektedir. Her bir boyutu ölçen 15 madde vardır. Her boyuta giren maddeler aşağıda görülmektedir:

Zihinsel: 1, 3, 6, 12, 15, 17, 18, 20, 24, 28, 30, 33, 37, 43, 45

Duygusal: 5, 9, 11, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 42, 44

Davranışsal: 2, 4, 7, 8, 10, 13, 14, 16, 19, 21, 22, 23, 25, 32, 41

Maddeler; “her zaman”, “genellikle”, “bazen”, “nadiren”, “hiçbir zaman” olarak yanıtlanmaktadır. Boyutlarda ve genel iletişim becerisinde yüksek puan, daha yüksek iletişim becerisine karşılık gelmektedir. Envanterin geçerlik güvenirlik sınaması, 500 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmayla yapılmıştır. Testi yarılama yöntemiyle yapılan güvenirlik çalışmasında $r = 0,64$, test tekrar test sonucunda ise $r = 0,68$ olarak bulunmuştur. Korkut (1996)’un İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği ile yapılan geçerlik çalışmasında benzer ölçekler katsayısı 0,70’dir (Ersanlı ve Balcı 1998).

Araştırmacı tarafından yapılan iç tutarlılık testi sonucundan ölçek geneline ait Cronbach alfa değeri 0,75 bulunmuştur.

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma verilerinin toplanması 2017-2018 eğitim-öğretim bahar döneminde, KKTC’de yer alan YDÜ A Takımında yer alan lisanslı sporculara, Spor Bilimleri Fakültesi (SBF)’nde öğrenim gören öğrencilere ve Sedanter bireylere anket soruları dağıtılmıştır. Katılımcılara, çalışmanın amacı ve veri toplama yöntemi olarak anket kullanılacağı konusunda önceden bilgi verilmiştir. Gönüllü olan katılımcılara anket soruları dağıtılmış ve çalışmanın verileri toplanmıştır. Nicel araştırmada uygulanan anketler, YDÜ Etik Kurulundan gerekli izinler alındıktan sonra veri toplama sürecine geçilmiş ve sporcular ile öğrencilerle görüşülerek, belirlenen uygun saatlerde anket formları dağıtılmış ve anketler uygulanmıştır. Her bir anket ortalama 10 -15 dk arasında sürmüştür. Sporculara ve öğrencilere anketi cevaplamaları için de yeteri kadar süre verilmiştir. Her bir görüşme sonunda, kendilerine bu çalışmaya katkı sağladıklarından dolayı teşekkür edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 24.0 veri analizi paket programı kullanılmıştır.

Araştırmaya dahil edilen Sedanter, lisanslı spor yapan ve yapmayan katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı frekans analizi ile saptanmış olup, Sedanter, Lisanslı spor yapan ve yapmayan bireylerin yaş grubu ve cinsiyetlerine göre dağılımı ki kare analizi ile karşılaştırılmıştır.

Lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlara ait ortalama, standart sapma, en küçük ve en büyük değer gibi tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Lisanslı sporcuların yaş, cinsiyet ve branşlarına göre iletişim becerileri envanteri genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılmasında kullanılacak olan hipotez testlerinin belirlenmesi amacıyla veri setinin normal dağılıma uyumu Shapiro-Wilk testi, QQ plot grafiği ve dağılıma ilişkin çarpıklık-basıklık katsayıları incelenmiştir. Varyansların homojenliği için Levene testi kullanılmıştır. Veri setinin normal dağılıma uyduğu ve varyansların homojen olduğu tespit edilmiştir ve araştırmada parametrik hipotez testleri kullanılmıştır. Lisanslı spor sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanteri genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi, yaş gruplarına ve branşlarına göre karşılaştırılmasında ise varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanların karşılaştırılmasında varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

3.6. Araştırmada Etik

Bilimsel bir yayının etik açıdan iyi sayılabilmesi için yazım aşamasında belirli kurallara uyulması ayrıca bilimsel değerlere bağlı kalınması gerekmektedir. Bu sürecin yazar, editör, hakem ve okuyucu boyutu çok önem ihtiva etmektedir. Araştırmacıların çalışma ve sunum sırasındaki sorumlulukları da araştırmasının sorumlulukları içine girmektedir.

Bu tez çalışması, olmayan yani uydurma bilgi içermemektedir. Sonuçlar bulgulara göre yorumlanmış ve uygun atıflar yapılmadan ayrıca kaynak gösterilmeden alıntı yapılmamıştır. Herhangibir intihal söz konusu değildir. Araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde parçalara ayırmak suretiyle dilimleme yapılmamıştır. Kaynaklar usulüne ve amacına uygun olarak kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan görüşme ve anket formu YDÜ etik izin alınarak EK 1'de sunulmaktadır. EK 1'de Araştırma soruları en son kısımda sunulmaktadır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmada ele alınan amaçlar doğrultusunda toplanan verilerin istatistiksel çözümlmeleri sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Sedanter, Lisanslı sporcu ve lisanslı sporcu olmayan katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı

	Sedanter (n=40)		Lisanslı Sporcu Olmayan (n=60)		Lisanslı Sporcu (n=60)		X ²	p
	n	%	n	%	n	%		
Yaş grubu								
19 yaş ve altı	12	30,00	18	30,00	23	38,33	4,651	0,325
20-22 yaş arası	17	42,50	22	36,67	14	23,33		
23 yaş ve üzeri	11	27,50	20	33,33	23	38,33		
Cinsiyet								
Kadın	21	52,50	24	40,00	31	51,67	2,172	0,338
Erkek	19	47,50	36	60,00	29	48,33		

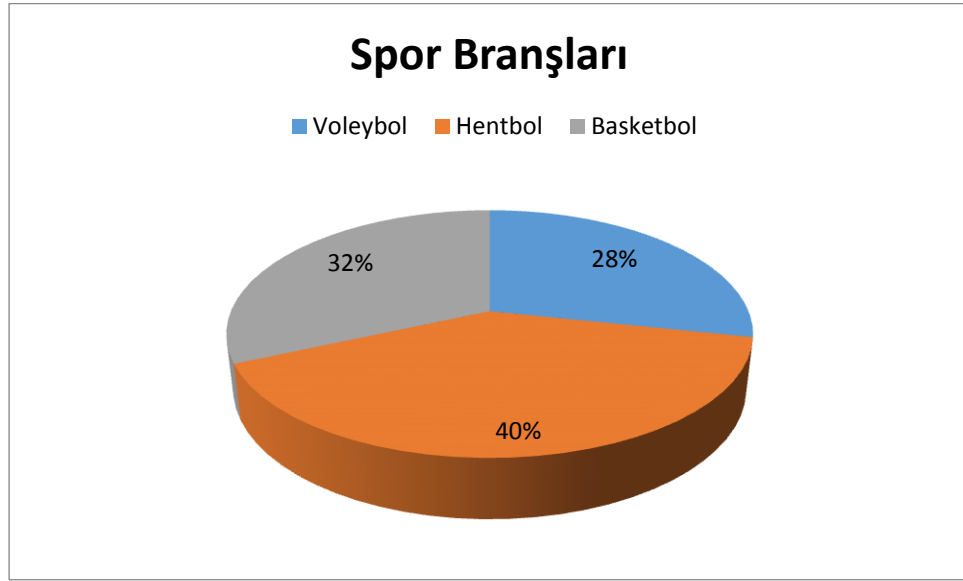
Tablo 1.'de araştırma kapsamına alınan sedanter, lisanslı sporcu olmayan ve lisanslı sporcuların tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1. incelendiğinde araştırma kapsamına alınan sedanter bireylerin %30,0'unun 19 yaş ve altı, %42,50'sinin 20-22 yaş arası, %27,50'sinin 23 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı saptanmıştır. lisanslı sporcu olmayan bireylerin %30,0'ının 19 yaş ve altı, %36,67'sinin 20-22 yaş arası ve %33,33'ünün 23 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı tespit edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen lisanslı sporcuların ise %38,33'ünün 19 yaş ve altı, %23,33'ünün 20-22 yaş arası ve %38,33'ünün 23 yaş ve üzeri yaş grubunda yer aldığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan bireylerin spor yapma durumlarına göre yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Sedanter bireylerin %52,50'sinin kadın, %47,50'sinin erkek olduğu, lisanslı sporcu olmayan bireylerin %40,0'ının kadın ve %60,0'ının erkek olduğu, sporcu

bireylerin %51,67'sinin kadın ve %48,33'ünün erkek olduğu saptanmış olup, katılımcıların cinsiyetlerine göre lisanslı sporcu olma durumları istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların %28,0'inin voleybol, %32,0'sinin basketbol ve %40,0'ının hentbol sporcusu olduğu saptanmıştır.

Şekil I. Lisanslı spor sporcuların branşlarına göre dağılımı

Tablo 2. Lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanlara ait tanımlayıcı istatistikler

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
Zihinsel	60	55,13	6,52	36	69
Duygusal	60	52,18	5,71	41	68
Davranışsal	60	54,10	6,48	30	67
İletişim Becerileri Envanteri Geneli	60	161,42	15,81	109	198

Tablo 2. lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanlara ait ortalama, standart sapma, en küçük ve en büyük değer gibi tanımlayıcı istatistikler verilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan lisanslı sporcuların İletişim Becerileri Envanterinde yer alan zihinsel alt boyutundan ortalama $55,13 \pm 6,52$ puan, duygusal

alt boyutundan ortalama $52,18 \pm 5,71$ ve davranışsal alt boyutundan ortalama $54,10 \pm 6,48$ puan almıştır. Lisanslı sporcuların İletişim Becerileri Envanteri Genelinden ortalama $161,42 \pm 15,81$ puan aldıkları, envanterden alınan düşük puan 109, en yüksek 198'dir.

Tablo 3. Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Yaş Grubu	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
Zihinsel	19 yaş ve altı	23	55,83	4,21	46	64	0,699	0,501
	20-22 yaş arası	14	56,07	7,00	47	67		
	23 yaş ve üzeri	23	53,87	8,04	36	69		
Duygusal	19 yaş ve altı	23	53,26	5,55	41	62	0,662	0,520
	20-22 yaş arası	14	51,64	3,93	46	59		
	23 yaş ve üzeri	23	51,43	6,75	41	68		
Davranışsal	19 yaş ve altı	23	54,65	4,97	43	63	0,230	0,795
	20-22 yaş arası	14	53,14	6,21	40	61		
	23 yaş ve üzeri	23	54,13	8,02	30	67		
İletişim Becerileri Envanteri Geneli	19 yaş ve altı	23	163,74	11,87	139	187	0,429	0,653
	20-22 yaş arası	14	160,86	14,48	136	184		
	23 yaş ve üzeri	23	159,43	19,88	109	198		

Tablo 3.'te lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). 19 yaş ve altı yaş grubunda yer alan lisanslı sporcuların bu alt boyuttan

aldıkları puanlar diğer sporculara göre yüksek olsa da, bu fark anlamlı düzeyde değildir.

Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 4. Lisanslı sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	s	t	p
Zihinsel	Kadın	31	53,65	5,30	-1,866	0,067
	Erkek	29	56,72	7,38		
Duygusal	Kadın	31	52,48	4,48	0,418	0,677
	Erkek	29	51,86	6,86		
Davranışsal	Kadın	31	52,16	5,59	-2,499	0,015*
	Erkek	29	56,17	6,81		
İletişim Becerileri Envanteri Geneli	Kadın	31	158,29	12,39	-1,605	0,114
	Erkek	29	164,76	18,43		

Tablo 4.'te araştırmaya dahil edilen lisanslı sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel ve duygusal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Kadın ve erkek lisanslı sporcuların zihinsel ve duygusal alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Araştırmaya dahil edilen kadın ve erkek lisanlı sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Erkek sporcuların bu alt boyuttan aldıkları puanlar ($\bar{x}=56,17\pm6,81$), kadın bireylere ($\bar{x}=52,16\pm5,59$) göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Lisanslı sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Erkek sporcuların ölçek genelinden aldıkları puanlar, kadın sporculara göre daha yüksek olsa da, bu fark anlamlı düzeyde değildir.

Tablo 5. Lisanslı sporcuların branşlarına göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Branş	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
Zihinsel	Voleybol	17	55,76	6,46	40	67	0,164	0,849
	Hentbol	24	54,58	7,86	36	69		
	Basketbol	19	55,26	4,76	47	63		
Duygusal	Voleybol	17	53,29	4,93	41	62	0,644	0,529
	Hentbol	24	51,25	5,77	41	62		
	Basketbol	19	52,37	6,36	42	68		
Davranışsal	Voleybol	17	55,24	6,37	43	63	0,564	0,572
	Hentbol	24	53,08	7,47	30	67		
	Basketbol	19	54,37	5,26	45	67		
İletişim Becerileri Envanteri Geneli	Voleybol	17	164,29	14,98	125	187	0,586	0,560
	Hentbol	24	158,92	18,13	109	192		
	Basketbol	19	162,00	13,52	139	198		

Lisanslı sporcuların branşlarına göre iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 5.'te verilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen lisanslı sporcuların branşlarına göre iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Lisanslı sporcuların branşlarına göre duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların branşlarına göre davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Lisanslı sporcuların branşlarına göre iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 6. Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması

	Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	Fark
Zihinsel	Sedanter	40	52,40	4,72	3,461	0,034*	1-3
	Lisanslı olmayan sporcu	60	53,67	4,29			
	Lisanslı Sporcu	60	55,95	5,86			
Duygusal	Sedanter	40	49,10	4,72	4,678	0,011*	1-3
	Lisanslı olmayan sporcu	60	50,68	4,41			
	Lisanslı Sporcu	60	52,63	5,45			
Davranışsal	Sedanter	40	51,27	5,16	4,678	0,011*	1-3
	Lisanslı olmayan sporcu	60	52,38	4,70			
	Lisanslı Sporcu	60	54,90	5,61			
İletişim Becerileri Envanteri Geneli	Sedanter	40	152,77	11,11	4,678	0,011*	1-3
	Lisanslı olmayan sporcu	60	156,73	10,38			
	Lisanslı Sporcu	60	163,48	13,67			

Tablo 6.'da sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo 6. incelendiğinde araştırma kapsamına alınan sedanter bireylerin lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde bulunan zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Lisanslı sporcuların zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar ($\bar{x}=55,95\pm5,86$), sedanter bireylere ($\bar{x}=52,40\pm4,72$) göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Lisanslı sporcuların zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar ($\bar{x}=52,63\pm5,45$), sedanter bireylere göre ($\bar{x}=49,10\pm4,72$) göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan sedanter bireylerin iletişim becerileri envanterinde yer alan davranışsal alt boyutundan $\bar{x}=51,27\pm5,16$ puan lisanslı sporcuların $\bar{x}=52,38\pm4,70$ puan, lisanslı olmayan sporcular ise $\bar{x}=54,90\pm5,61$ puan almıştır. Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmış olup, lisanslı sporcuların bu alt boyuttan sedanter bireylere göre daha yüksek puan aldığı tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Araştırma kapsamına alınan sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar ($\bar{x}=163,48\pm13,67$), sedanter bireylere ($\bar{x}=152,77\pm11,11$) göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Tablo 7. Yaş gruplarına göre sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması

Yaş Grubu		Grup	n	x	s	F	p	Fark
19 yaş ve altı	Zihinsel	Sedanter	12	50,41	2,23	6,553	0,003*	1-3
		Lisanslı olmayan sporcu	18	54,33	5,10			
		Lisanslı Sporcu	23	55,83	4,21			
	Duygusal	Sedanter	12	49,83	5,13	2,541	0,089	
		Lisanslı olmayan sporcu	18	50,28	4,39			
		Lisanslı Sporcu	23	53,26	5,55			
	Davranışsal	Sedanter	12	49,00	4,17	5,580	0,006*	1-3
		Lisanslı olmayan sporcu	18	50,78	5,91			
		Lisanslı Sporcu	23	54,65	4,97			
	İletişim Becerileri Envanteri Genel	Sedanter	12	149,25	9,24	6,447	0,003*	1-3
		Lisanslı olmayan sporcu	18	155,39	13,08			
		Lisanslı Sporcu	23	163,74	11,87			
20-22 yaş arası	Zihinsel	Sedanter	17	51,29	2,80	4,806	0,012*	1-2
		Lisanslı olmayan sporcu	22	54,77	3,56			1-3
		Lisanslı Sporcu	14	56,07	7,00			
	Duygusal	Sedanter	17	48,76	3,67	5,116	0,010*	1-2
		Lisanslı olmayan sporcu	22	52,73	4,03			1-3
		Lisanslı Sporcu	14	51,64	3,93			
	Davranışsal	Sedanter	17	49,94	3,47	3,703	0,032*	1-2
		Lisanslı olmayan sporcu	22	53,73	3,86			1-3
		Lisanslı Sporcu	14	53,14	6,21			
	İletişim Becerileri Envanteri Genel	Sedanter	17	150,00	5,48	8,603	0,001*	1-2
		Lisanslı olmayan sporcu	22	161,23	6,61			1-3
		Lisanslı Sporcu	14	160,86	14,48			
23 yaş ve üzeri	Zihinsel	Sedanter	11	56,27	6,75	1,778	0,179	
		Lisanslı olmayan sporcu	20	51,85	3,80			
		Lisanslı Sporcu	23	56,00	6,73			
	Duygusal	Sedanter	11	48,81	5,60	1,450	0,244	
		Lisanslı olmayan sporcu	20	48,80	4,06			
		Lisanslı Sporcu	23	52,61	6,21			
	Davranışsal	Sedanter	11	55,81	5,77	1,107	0,338	
		Lisanslı olmayan sporcu	20	52,35	4,04			
		Lisanslı Sporcu	23	56,22	5,74			
	İletişim Becerileri Envanteri Genel	Sedanter	11	160,90	15,44	1,282	0,286	
		Lisanslı olmayan sporcu	20	153,00	9,66			
		Lisanslı Sporcu	23	164,83	15,17			

Tablo 7. ‘de katılımcıların yaş gruplarına göre sedanter bireylerin lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları

puanların karşılaştırılması amacıyla yapılan varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir.

Tablo 7. incelendiğinde 19 yaş ve altı yaş grubunda yer alan Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). 19 yaş ve altı yaş grubunda yer alan sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların ölçek genelinden ve ölçekte yer alan davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ($\bar{x}=163,74\pm11,87$) ve davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar ($\bar{x}=54,65\pm4,97$), sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan 20-22 yaş grubu sedanter bireylerin lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların ölçek genelinden ve ölçekte yer alan zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlara arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). 20-22 yaş grubunda yer alan lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ($\bar{x}=160,86\pm14,48$) ve ölçekte yer alan zihinsel ($\bar{x}=56,07\pm7,00$), duygusal ($\bar{x}=51,63\pm3,93$) ve davranışsal ($\bar{x}=53,14\pm6,21$) alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca 20-22 yaş grubunda yer alan lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ($\bar{x}=161,23\pm6,61$) ve ölçekte yer alan zihinsel ($\bar{x}=54,77\pm3,56$), duygusal ($\bar{x}=52,73\pm4,03$) ve davranışsal ($\bar{x}=53,73\pm3,86$) alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan 23 yaş ve üzeri yaş grubu sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). 23 yaş ve üzeri yaş grubu sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanlar benzerdir.

Tablo 8. Cinsiyetlerine göre Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılması

		Grup	n	$\bar{x}$	s	F	p	Fark
Kadın	Zihinsel	Sedanter	21	51,19	2,74	2,735	0,072	
		Lisanslı olmayan sporcu	24	53,75	4,54			
		Lisanslı Sporcu	31	54,65	4,76			
	Duygusal	Sedanter	21	49,04	4,75	4,068	0,021*	1-3
		Lisanslı olmayan sporcu	24	50,29	3,99			
		Lisanslı Sporcu	31	52,77	4,12			
	Davranışsal	Sedanter	21	50,04	4,09	1,326	0,272	
		Lisanslı olmayan sporcu	24	52,13	4,97			
		Lisanslı Sporcu	31	53,13	4,00			
	İletişim Becerileri Envanteri Geneli	Sedanter	21	150,28	8,05	3,813	0,027*	1-3
		Lisanslı olmayan sporcu	24	156,17	10,57			
		Lisanslı Sporcu	31	160,55	9,03			
Erkek	Zihinsel	Sedanter	19	53,73	6,02	2,515	0,087	
		Lisanslı olmayan sporcu	36	53,61	4,17			
		Lisanslı Sporcu	29	57,34	6,64			
	Duygusal	Sedanter	19	49,15	4,40	1,401	0,252	
		Lisanslı olmayan sporcu	36	50,94	4,70			
		Lisanslı Sporcu	29	52,48	6,65			
	Davranışsal	Sedanter	19	52,63	5,94	3,718	0,029*	1-2
		Lisanslı olmayan sporcu	36	52,56	4,57			1-3
		Lisanslı Sporcu	29	56,79	6,48			
	İletişim Becerileri Envanteri Geneli	Sedanter	19	155,52	13,42	3,160	0,048*	1-3
		Lisanslı olmayan sporcu	36	157,11	10,38			
		Lisanslı Sporcu	29	166,62	16,94			

Cinsiyetlerine göre sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8.'de verilmiştir.

Araştırmaya katılan sedanter kadın bireylerin, lisanslı kadın sporcuların ve lisanslı olmayan kadın sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel ve davranışsal alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Sedanter bireylerin, Lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan kadın sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve ölçekte yer alan duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Lisanslı kadın sporcuların ölçek genelinden ($\bar{x}=160,55\pm9,53$) ve duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar ($\bar{x}=53,13\pm4,00$), sedanter bireylere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan sedanter erkek bireylerin, lisanslı erkek sporcuların ve lisanslı olmayan erkek sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel ve duygusal alt boyutlarından aldıkları puanlara arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0,05$). Sedanter erkek bireylerin, lisanslı erkek sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ($\bar{x}=166,62\pm16,94$) ve ölçekte yer alan davranışsal ($\bar{x}=56,79\pm6,48$) alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter erkek bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca lisanslı olmayan erkek sporcuların ölçekte yer alan davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar ($\bar{x}=52,56\pm4,57$), lisanslı sporculara göre daha düşük bulunmuştur.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sürecinde sağlanan bulgular ve yoruma dayalı sonuçlar belirtilmekte, bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmektedir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmanın bulguları yedi alt problem çerçevesinde irdelenmiş ve yorumlanmıştır. Bu alt problemlere yönelik elde edilen sonuçlar aşağıda sırasıyla belirtilmiştir:

Araştırma kapsamına alınan sedanter, lisanslı sporcu olmayan ve lisanslı sporcuların tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylerin spor yapma durumlarına göre yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Sedanter bireylerin %52,50'sinin kadın, %47,50'sinin erkek olduğu, lisanslı sporcu olmayan bireylerin %40,0'ının kadın ve %60,0'ının erkek olduğu, sporcu bireylerin %51,67'sinin kadın ve %48,33'ünün erkek olduğu saptanmış olup, katılımcıların cinsiyetlerine göre lisanslı sporcu olma durumları istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların %28,0'inin voleybol, %32,0'sinin basketbol ve %40,0'ının hentbol sporcusu olduğu saptanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan lisanslı sporcuların İletişim Becerileri Envanterinde yer alan zihinsel alt boyutundan ortalama $55,13\pm6,52$ puan, duygusal alt boyutundan ortalama $52,18\pm5,71$ ve davranışsal alt boyutundan ortalama $54,10\pm6,48$ puan almıştır. Lisanslı sporcuların İletişim Becerileri Envanteri Genelinden ortalama $161,42\pm15,81$ puan aldıkları, envanterden alınan düşük puan 109, en yüksek 198'dir.

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. 19 yaş ve altı yaş grubunda yer alan lisanslı sporcuların bu alt boyuttan aldıkları puanlar diğer sporculara göre yüksek olsa da, bu fark anlamlı düzeyde değildir.

Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır.

Lisanslı sporcuların yaş gruplarına göre iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel ve duygusal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Kadın ve erkek lisanslı sporcuların zihinsel ve duygusal alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Araştırmaya dahil edilen kadın ve erkek lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Erkek sporcuların bu alt boyuttan aldıkları puanlar, kadın bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Lisanslı sporcuların cinsiyetlerine göre iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Erkek sporcuların ölçek genelinden aldıkları puanlar, kadın sporculara göre daha yüksek olsa da, bu fark anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya dahil edilen lisanslı sporcuların branşlarına göre iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Lisanslı sporcuların branşlarına göre duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan lisanslı sporcuların branşlarına göre davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Lisanslı sporcuların branşlarına göre iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan sedanter bireylerin lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde bulunan zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Lisanslı sporcuların zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Lisanslı sporcuların zihinsel alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmış olup, lisanslı sporcuların bu alt boyuttan sedanter bireylere göre daha yüksek puan aldığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden aldıkları puanlar , sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

19 yaş ve altı yaş grubunda yer alan Sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. 19 yaş ve altı yaş grubunda yer alan sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların ölçek genelinden ve ölçekte yer alan davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan 20-22 yaş grubu sedanter bireylerin lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların ölçek genelinden ve ölçekte yer alan zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlara arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. 20-22 yaş grubunda yer alan lisanslı sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve ölçekte yer alan zihinsel, ve davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca 20-22 yaş grubunda yer alan lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve ölçekte yer alan zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmaya katılan 23 yaş ve üzeri yaş grubu sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutlarından aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. 23 yaş ve üzeri yaş grubu sedanter bireylerin, lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan sporcuların iletişim becerileri envanterinden aldıkları puanlar benzerdir.

Araştırmaya katılan sedanter kadın bireylerin, lisanslı kadın sporcuların ve lisanslı olmayan kadın sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel ve davranışsal alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Sedanter bireylerin, Lisanslı sporcuların ve lisanslı olmayan kadın sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve ölçekte yer alan duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Lisanslı kadın sporcuların ölçek genelinden ve duygusal alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter bireylere göre daha yüksek bulunmuştur.

Araştırma kapsamına alınan sedanter erkek bireylerin, lisanslı erkek sporcuların ve lisanslı olmayan erkek sporcuların iletişim becerileri envanterinde yer alan zihinsel ve duygusal alt boyutlarından aldıkları puanlara arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır. Sedanter erkek bireylerin, lisanslı erkek sporcuların iletişim becerileri envanteri genelinden ve ölçekte yer alan davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar, sedanter erkek bireylere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ayrıca lisanslı olmayan erkek sporcuların ölçekte yer

alan davranışsal alt boyutundan aldıkları puanlar, lisanslı sporculara göre daha düşük bulunmuştur.

5.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır.

Eğitim birçok boyutu bulunan bir olgudur. Bu boyutlardan biri de spordur içinde bulunmadığı hiçbir sistemde bireylerin toplumsal, ruhsal ve kişilik olarak gerçekten sağlıklı oldukları söylenemez. Bireyin bulunduğu topluma karşı uyumlu davranış ve tutum içinde olması onun hayatının bütününe etkiler. Spor, içerisinde toplumsal yaşamın tüm unsurlarını barındıran bir tür simülasyon gibi düşünülebilir. Birey bu ortamda olayları görerek, duyarak, dokunarak algılar, her an iletişim yolunu açık tutacak şekilde çaba içerisinde olur. Bedensel aktiviteler sayesinde edinilen psikososyal davranış alışkanlıklarının ve yeteneklerinin günlük hayata transfer olabildiği spor hakkında biraz bilgi sahibi olan herkes tarafından kabul edilir. Sonuç olarak, spor yapan bireylerin iletişim becerileri olumlu yönde etkilenmekte ve bulunduğu ortama daha kolay uyum sağlamakta, böylece sosyal hayatta daha mutlu ve başarılı olmaktadır. Lisanslı sporcuların iletişim becerilerini yüksek seviyede tutmalarının sonucu, sporcuların performans ve sosyal yaşantılarında olumlu yönde gelişme sağlayacağı söylenebilir. Araştırmacıların spor yapanların aile düzenlerine göre sporcuların iletişim becerileri ile sosyal yaşantılarını daha geniş örneklem ile çalışmalarını önerebiliriz. Böylece kişisel farklılıklardan kaynaklanabilecek iletişim çatışmalarının azalabileceği söylenebilir. Bununla birlikte, olayların görülerek, duyularak ve kinestetik olarak algılanmasını sağladığı düşünülen sportif ortamların, bireylerin baskın algılama kanalına hitap edemeden kaynaklanan iletişim kopukluklarını da engelleyebileceği düşünülmektedir. Sporun faydalarının açığa çıkarılması için bu alanda düzenlenecek bilimsel içerikli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaçların giderilmesinde, üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültesi bölümlerinin öncülük etmeleri gerekmektedir. Konu üzerine düzenlenecek bilimsel çalışmaların sayısı arttıkça, sporun insan yaşamındaki fonksiyonları daha verimli analiz edilebilecek ve spor ülkemizde hak ettiği yeri bulabilecektir.

Sonuç olarak, bireylerin iletişim becerileri üzerinde sporun olumlu bir etkiye sahip olup olmadığı tespit edilip, bireylerin iletişim becerilerinin geliştirilmesi ve bunun sonucu olarak bilgi transferinin gerçekleşmesi için, ders içi ve ders dışı sportif etkinliklere katılımların desteklenmesi önerilmektedir. Böylece öğrencilerin iletişim, sosyalleşme, yardımlaşma ve dayanışma düzeylerinin artırılabilceğı düşünölmektedir.

KAYNAKÇA

- Açak, M. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmeninin El Kitabı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.*
- Akoğuz, M. (2002). İletişim becerilerinin geliştirilmesinde yaratıcı dramın etkisi. *Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankaras, 46.*
- Akvardar, Y., Demiral, Y., Günay, T., Gencer, Ö., Kıran, S., Ünal, B., & Musal, B. (2005). *Temel iletişim becerileri eğitimi. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.*
- Aracı, H. (1999). Okullarda beden eğitimi. *Ankara. Bağırhan Yayınevi, 2(13), 3.*
- Aspegren, K. (1999). BEME Guide No. 2: Teaching and learning communication skills in medicine-a review with quality grading of articles. *Medical teacher, 21(6), 563-570.*
- Aşçi, F. H., Aşçi, A., & Zorba, E. (1999). Cross-cultural validity and reliability of Physical Self-Perception Profile. *International Journal of Sport Psychology, 30(3), 399-406.*
- Akgün, İ. B., & İnan, M. (2010). İlköğretim okulları seçmeli spor etkinlikleri dersi öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitim Sempozyumu, 20-22.*
- Amman, M. T. (2000). Spor Sosyolojisi.(ED) İkizler. *Sporda Sosyal Bilimler. İstanbul: Alfa Yayınları.*
- Aracı, H. (1999). Okullarda beden eğitimi. *Ankara. Bağırhan Yayınevi, 2(13), 3.*
- Ataman, A., (1974).*Antropometri, Resimli Posta Matbaası, Ankara.*
- Aydın, M., (1998).*Eğitim Yönetimi, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara, , s.15.*
- Başer, E. (1998). Uygulamalı Spor Psikoloji. *Ankara: Sporsal Kuram Dizisi, Bağırhan Yayınevi.*
- Beasley, C. R. (1982). Effects of a jogging program on cardiovascular fitness and work performance of mentally retarded adults. *American Journal of Mental Deficiency.*

Bender, P. U., Kalyoncu, İ., & Akbaş, F. C. (2000). *İçten liderlik*. Hayat Yayıncılık.

BIÇAKÇI, İ. (1998). İletişim ve Halkla ilişkiler. *Medicat Yayınları, Ankara*.

Blanchard, K. (1992). Crucial skills of communication. *Executive Excellence*, 9, 8-8.

Bozkurt, N., Serin, O., & Emran, B. (2003). İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin problem çözme, iletişim becerileri ve denetim odağı düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. 12. *Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*, 1373-1392.

Bruininks, R. H. (1974). Physical and motor development of retarded persons. In *International review of research in mental retardation* (Vol. 7, pp. 209-261). Academic Press.

Bruininks, R. H., & Chavat, M. (1990). Researchon the motor proficiency of persons with mental retardation, Psychomotor therapy and adapted physical activity. In *Better Movement Proceeding of the2 International Symposium*.

Bulut, N. B. (2004). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.

Canary, D. J., & Spitzberg, B. H. (1987). Appropriateness and effectiveness perceptions of conflict strategies. *Human communication research*, 14(1), 93-118.

Connolly, B. H., & Michael, B. T. (1986). Performance of retarded children, with and without Down syndrome, on the Bruininks Oseretsky Test of Motor Proficiency. *Physical Therapy*, 66(3), 344-348.

Carron, A. V., Bray, S. R., & Eys, M. A. (2002). Team cohesion and team success in sport. *Journal of sports sciences*, 20(2), 119-126.

Coşkun, A. (1994). İletişim becerisini geliştirme eğitiminin işgörenlerin iletişim çatışmalarına girme eğilimlerine, yalnızlık düzeylerine ve iş doyumlarına etkisi. *Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Cunningham, B. (1993). The Preschool Years: Psychosocial Development. *Child Development*, 169-182.

Cüceloğlu, D., (1979). İnsan İnsana, Altın Kitaplar Basımevi, Ankara, s.13.97

Cüceloğlu D, 2013. Yeniden insan insana, 47. Baskı, İstanbul, Remzi Kitabevi, s. 1-268.

Çaha, Ö. (1999). Spora yaslanarak bir nefes almak. *Düşünen Siyaset*, 1, 115-125.

Çakmakçı, S. (2001). Okullarda Beden Eğitimi Dersi Faaliyetlerinin Öğrencilerin Sosyalleşmesine Etkileri. *Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya*.

Çalışkan N, 2003. Sınıf öğretmenlerinin sözel olmayan iletişim davranışlarının değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Erzurum

Çamlıyer H, Çamlıyer H, 2001. Eğitim bütünlüğü içerisinde çocuk hareket eğitimi ve oyun. 1. Baskı, Manisa, Emek Maatbacılık, s. 45-50.

Ceyhan, A. A. (2006). An investigation of adjustment levels of Turkish university students with respect to perceived communication skill levels. *Social Behavior and Personality: an international journal*, 34(4), 367-380.

Çoknaz, H. (1998). Takım ve bireysel spor antrenörlerinin iş doyumu düzeylerinin karşılaştırılması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Yönetimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Deniz, İ. (2003). İletişim becerileri eğitiminin ilköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin iletişim becerisi düzeylerine etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Demiray, U., Dağtaş, B., (1994). *İletişim Modelleri, Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları*, Yayın No: 92 Ocak, Eskişehir, s.7

Demirci, E. E. (2002). İletişim becerileri eğitiminin mesleki eğitim merkezine devam eden genç işçilerin iletişim becerilerini değerlendirmelerine Etkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Demircioğlu, H. (2008). Geleceği planlama sürecinde anne babaların rolü. *Çoluk Çocuk Dergisi, Mayıs-2008. Ankara: Kök Yayıncılık*.

Dökmen, Ü., & Çatışmaları, İ. (1994). Empati. *İstanbul: Sistem Yayıncılık*.

Dökmen, Ü. (2004). İletişim Çatışmaları ve Empati. *İstanbul: Sistem Yayıncılık ve Mat. Sanayi Ticaret AŞ.*

Duffy, F. D., Gordon, G. H., Whelan, G., Cole-Kelly, K., Frankel, R., Buffone, N., ... & Langdon, L. (2004). Participants in the American Academy on Physician and Patient's Conference on Education and Evaluation of Competence in Communication and Interpersonal Skills. Assessing competence in communication and interpersonal skills: the Kalamazoo II report. *Acad Med*, 79(6), 495-507.

Erden, M., Akman. Y. (2002). Gelişim ve Öğrenme. On birinci baskı. Arkadaş Yayınevi, Ankara.

Erkal, M., (1982). Sosyolojik Açıdan Spor, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Erkal, M. Güven, Ö. Ayan D. (1998). Sosyolojik Açıdan Spor. İstanbul: Der Yayınları.

Egan, G. (1994). Psikolojik Danışmaya Giriş (Çeviren, Füsun Akkoyun). *Ankara: Form Ofset.*

Ergin, A. (1998). *Öğretim teknolojisi: iletişim*. Anı Yayıncılık.

Ergin A, Birol C, 2005. Eğitimde iletişim, 1. Baskı, Ankara, Anı Yayıncılık, s. 3.

Ergüden, A. (2016). Örgüt-içi iletişim. *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi*, 11(11), 11-40.

Erinç E, 2008. Okulöncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Erkal, M., (1982). Sosyolojik Açıdan Spor, Filiz Kitabevi, İstanbul.

Erkan, M. (2002). Sporda İletişimin Önemi ve Takım Performansına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.*

Ersanlı K, Balcı S, 1998. iletişim becerileri envanterinin geliştirilmesi geçerli ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 10, 7-13.

- Ersanlı, K. (2016). İletişim becerileri envanterinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(10).
- Ertekin,Y.(2002).*Halkla İlişkiler*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara.
- Gibson, J. L., Ivancevich, J. M., Donnelly, J. H., & Konopaske, R. (1997). *Organizations: Behavior, structure, processes*. Homewood, IL: Irwin.
- GOLEMAN, D. (2000). İşbaşında Duygusal Zekâ, ikinci Baskı, stanbul: Varlık Yayınları.
- Gökçe, O., (1993). *İletişim Bilimine Giriş*, Turhan Kitapevi, Ankara, s.64 67.
- Görür, D. (2001). Lise öğrencilerinin iletişim becerilerini değerlendirmelerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Adana*.
- Günay, M. (1993). Egzersiz Fizyolojisi Ders Notları. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu. Ankara*.
- Gürgen, H. (1997). *Örgütlerde iletişim kalitesi*. Der Yayınları.
- Gürüz, D., (1998). *Reklam Yönetimi*, Ege Üniv., İzmir, s.32.
- Hargie, O. (2011). *Skilled interpersonal communication* 5th ed.
- Hartley, P, Bruckmann, C.G., (2002).*Business Communication*. London: Roudledge.
- Hellriegel, D., & Slocum, J. JW and Woodman, RW (1995) *Organizational Behavior*.
- Işık, M. (2000). *İletişimden Kitle İletişimine*. Mikro Yayınları.
- İlaslan, Ö. (2001). Orta Öğretim Öğrencilerinin Bazı Özlük Niteliklerinin ve Baskın Ben Durumlarının İletişim Becerileriyle İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri ABD Yüksek Lisans Tezi, Konya*.
- İmamoğlu, A. F. (1992). Beden eğitimi ve sporun türk sporu üzerindeki yeri. *Ankara, Eğitim Dergisi*, 1(2), 52-53.

İnal, A. N., Eğitimi, B., & Giriş, S. B. (2000). Desen Ofset Matbaacılık.

İnceoğlu, M. (2004). Tutum algı iletişim (Attitude, perception, communication). *Ankara: Kesit Tanıtım Ltd. Şti.*

Jones, W. H., Freemon, J. E., & Goswick, R. A. (1981). The persistence of loneliness: Self and other determinants. *Journal of personality*, 49(1), 27-48.

Karlis, D., & Ntzoufras, I. (2003). Analysis of sports data by using bivariate Poisson models. *Journal of the Royal Statistical Society: Series D (The Statistician)*, 52(3), 381-393.

Kaya, A. (2017). İletişime giriş: Temel kavramlar ve süreçler. *Pegem Atıf İndeksi*, 2-28.

Keshtan, M. H., Ramzaninezhad, R., Kordshooli, S. S., & Panahi, P. M. (2010). The relationship between collective efficacy and coaching behaviors in professional volleyball league of Iran clubs. *World Journal of Sport Sciences*, 3(1), 1-6.

Keten M, 1993.Türkiye’de spor. 1. Baskı, Ankara, Ayyıldız Matbaası.

Kılıcıgil, E. (1998). Sosyal çevre-spor ilişkileri. *Bağırhan Yayınevi: Ankara*, 9-67.

Kılıççı Y, 2006. Okulda ruh sağlığı. 5. Baskı, İstanbul, Anı Yayıncılık.

KIZILÇELİK, S., & Erjem, Y. (1996). Açıklamalı sosyoloji sözlüğü. *İzmir: Saray Kitabevi.*

Kim, Y. S. (2008). Communication experiences of American expatriates in South Korea: A study of cross-cultural adaptation. *Human Communication*, 11(4), 511-529.

Konter, E. (1996). *Bir lider olarak antrenör*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Konter, E. (2004). *Antrenörlük ve takım psikolojisi*. Palme Yayınları.

Konter, E., (2006).Spor Psikolojisi El Kitabı. Ankara: Nobel Yayınları.

Korkut F, 1996. İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenirlik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2, 18–23.

- Korkut, F. (1997). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. IV. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Anadolu Üniversitesi*, 208-218.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28).
- Korkut F, 2011. Okul temelli önleyici rehberlik ve psikolojik danışma. 3. Baskı, Ankara, Anı Yayıncılık,s. 1-64.
- Korkut, F. (2016). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenirlik ve geçerlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7).
- Kozéki, B., & Berghammer, R. (1992). The role of empathy in the motivational structure of school children. *Personality and individual differences*, 13(2), 191-203.
- Küçük, V., & Koç, H. (2015). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10).
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (1991). Educational administration: Concepts and practices. Belmont, CA: Wadsworth.
- Martens, R. (1998). Başarılı Antrenörlük. *İstanbul: Beyaz Yayınları*, 11.
- McDowell, E. E. (1993). An exploratar study of teacher attitudes toward aspects of teaching and teaching style. *ERIC-ED370147, ABSTRACT, Miami*.
- Meyer, D. J., Boster, F. J., & Hecht, M. L. (1988). A model of empathic communication. *Communication Research Reports*, 5(1), 19-27.
- Meier, R., Killijian, M. O., Cunningham, R., & Cahill, V. (2001, November). Towards proximity group communication. In *Advanced Topic Workshop, Middleware for Mobile Computing, Heidelberg, Germany*.
- Morpa Spor Ansiklopedisi,(1997). Orhan Ofset, İstanbul. (4),249.
- Nelson, D. L., & Quick, J. C. (2003). Organizational Behavior: Foundations. *Realities and Challenges*, 4.

Newman, M. (2007). *Stepfamily Realities: How To Overcome Difficulties and Have a Happy Family*. New Harbinger Publications, Inc., 5674 Shattuck Avenue, Oakland.

Oğuzkan AF, 2003. Eğitim terimleri sözlüğü. 1. Baskı, Ankara, Emel Matbaacılık, s. 3.

Oskay, Ü. (1982). *Xix.[ie Ondokuzuncu] yüzyıldan günümüze kitle iletişiminin kültürel işlevleri: kuramsal bir yaklaşım* (Doctoral dissertation, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi).

Oya, T., Manalo, E., & Greenwood, J. (2004). The influence of personality and anxiety on the oral performance of Japanese speakers of English. *Applied cognitive psychology*, 18(7), 841-855.

Öksüz Y, 2005. “Psikolojik danışma ve rehberlikte hizmet türleri” psikolojik danışma rehberlik. Baskı, İstanbul, Lisans Yayınları, s. 40.

Özer K, 2006. İletişimsizlik becerisi. 1. Baskı, İstanbul, Sistem Yayıncılık.

Özerkan, K. N. (2004). Spor psikolojisine giriş. *Nobel Yayınları, Ankara*.

Özgit, Ş. (1991). İletişim becerileri konusunda verilen eğitimin iletişim çatışmalarına girme eğilimi üzerindeki etkisi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*.

Özgüven, İ. E. (1992). Hacettepe kişilik envanteri el kitabı. *Ankara: Psikolojik Danışma Rehberlik ve Eğitim Merkezi Yayınları*.

Özgüven İ, 2005. Ailede iletişim ve yaşam. 1. Baskı, Ankara, PDREM Yayınları.

Peltekoğlu, F. B. (1994), İşçi-İşveren İlişkileri, Ekip Oluşturmak ve Ekiplerle İletişim Kurmak, Verimlilik dergisi.

Price, A. (2007). *Human resource management in a business context*. Cengage Learning EMEA.

Ramzaninezhad, R., & Hoseini Keshtan, M. (2009). The relationship between coach's leadership styles and team cohesion in Iran football clubs professional league. *Brazilian journal of Biomotricity*, 3(2).

Sayers, F., Bingaman, CE., Graham, R., (1993). *Yöneticilikte İletişim* (Çev.D.Şahinler), Rota Yayıncılık, , p.10.

Singer, M.G.,(1990).*Human Resource Management*. Boston: PSW-KENT Publishing.

Spaulding, A., & O'Hair, M. J. (2000). Public relations in a communication context: Listening, nonverbal, and conflict-resolution skills. *TJ Kowalski*, 137-164.

Şahan, H. (2007). *Üniversite öğrencilerinin sosyalleşme sürecinde spor aktivitelerinin rolü* (Doctoral dissertation, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Şahin, F. Y. (2017). Grupla iletişim becerileri eğitiminin üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerine etkisi. *Pegem Atıf İndeksi*, 1-69.

Şahin N, 2012. Elit düzeyde takım sporu ve bireysel spor yapan iki grubun iletişim becerilerinin karşılaştırılması, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, (1) 13-16.

Tamer, K. (1987). Beden eğitimi ve oyun öğretimi. *Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları*, (101), 36-38.

Tepeköylü Ö, Soytürk M, Çamlıyer H. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin (BESYO) iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 7(3): 115-124.

Tuncel N, (1994). Fizyoloji, Anadolu Üniveristesi Yayını, Eskişehir.

Tunçel, Z. (2006). *İşbirlikli öğrenmenin beden eğitimi başarısı, bilişsel süreçler ve sosyal davranışlar üzerindeki etkileri*(Doctoral dissertation, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü).

Tunçer, P. (2011). Örgütsel değişim ve liderlik. *Sayıştay Dergisi*, 80, 57-83.

Türkel, Ç. (2010). İlköğretim öğrencilerinin sportif faaliyete katılım düzeyi ile sosyal uyum ve iletişim beceri düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Ulukan, H. (2012). *İletişim becerilerinin takım ve bireysel sporculara olan etkisi* (Master's thesis, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı).

Umiker, W. (1993). Powerful communication skills: The key to prevention and resolution of personnel problems. *The Health Care Manager*, 11(3), 30-34.

Ünsal, P., & Telman, N (2005). İnsan ilişkilerinde iletişim, Epsilon Yayınları.

Yamaner, F. (2001). *Beden eğitimi ve spor'da temel ilkeler*. Ekin Kitabevi.

Voight,D.,(1998).*SporSosyolojisi*(Çev.A.Atalay),AlkımYayınevi,İstanbul,s.90.s.(118-126).

Voltan,A. N. (2008). İnsan ilişkileri ve iletişim. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Watts, W. J. (1979). Deaf Children and Some Emotional Aspects of Learning. *Volta Review*, 81(7), 491-500.

Worth R, 2004. Communication skills. 2. Press, Newyork, Ferguson Publishing Company, p. 3.

Williams, J.,Eggland, SA., (1991). Örgütlerde İletişim(Çev. Y.Büyükerşen, Ş.Özalp,

Usal, A., Aslan Z., (1991). *Davranış Bilimleri*, Barış Yayınları, 1.Baskı, İzmir.

Yavuzer H, 2011. Çocuk ve suç. 5. Baskı, İstanbul, Remzi Kitabevi.

Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63.

Yetim, A. A. (2006). *Sosyoloji ve spor*. Morpa Kültür Yayınları.

Yetim, A., & Cengiz, R. (2010). İletişim ve Spor. *Berikan Yayınevi Ankara*, 13.

Yıldız, S. M. (2009). Spor ve fiziksel etkinlik hizmetleri: Geniş bir sınıflama. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), 1-10.

Yılmaz, M., Üstün, A., & Odacı, H. (2009). Okul öncesi öğretmen adaylarının iletişim becerileri düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi; Cilt: 1 Sayı: 1*.

Yukelson, D., Weinberg, R., Richardson, P., & Jackson, A. (1983). Interpersonal attraction and leadership within collegiate sport teams. *Journal of Sport Behavior*, 6(1), 28.

Zıllıoğlu, M. (2003). İletişim Nedir. *İstanbul: Cem Yayınları*.

EKLER

EK 1

İLETİŞİM BECERİLERİ ENVARTERİ

Cevaplarken şu ölçütleri kullanınız	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
1. İnsanları anlamaya çalışırım.					
2. İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.					
3. Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmekte zorluk çekmem.					
4. Konuşurken, etkili bir göz iletişimi kurabilirim.					
5. Genelde eleştirilmekten hoşlanmam.					
6. Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.					
7. Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım.					
8. Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı vermek istemem.					
9. Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.					
10. Başkaları konuşurken sabırlı olur, onların sözünü kesmem.					
11. İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissedirim.					
12. Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden iletirim.					
13. Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.					
14. Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım.					
15. Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmazsam bile fikirlerine saygı duyarım.					
16. İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
17. Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlenmeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.					

18. Yanlış tutum ve davranışlarımın kolaylıkla kabul ederim.					
19. Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltirim.					
20. Dinleyenim anlamaz görüldüğünde, iletmek istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder, özetlerim.					
21. İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatacak şeyler yaparım.					
22. Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.					
23. Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinmem					
24. Karşımdaki kişinin duygu ve düşünceleri bana ters düşse bile yargılamam.					
25. Ses tonumu konunun özelliğine göre ayarlayabilirim.					
26. Genellikle insanlara güvenirim.					
27. İletişim kurduğum kişinin karşı cinsten olmasından rahatsızlık duymam.					
28. Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
29. Özür dilemek bana zor gelir.					
30. Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.					
31. Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.					
32. İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.					
33. İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.					
34. Çevremdekiler, insanlara karşı ilgisiz kaldığım kanısındalar.					
35. Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.					
36. İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.					
37. Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.					
38. Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.					
39. Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.					

40. İletişim kurduğum kimselerden bir şeyler verdiğimi hissedirim.					
41. İnsanlara cevaplamada zorlanacakları ani sorular yöneltmem.					
42. Beni rahatsız eden duygularımı iletmekte sıkıntı çekmem.					
43. Öneride bulunduğum kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.					
44. İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissedirim.					
45. Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak,duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					